

Odgovornost nas vseh

Zapiski s konference Zveze komunistov Gradisa

V petek 21. oktobra so se v Ljubljani zbrali komunisti, člani delavskega sveta podjetja, sekretarji OO organizacij ZK, sindikalni funkcionarji ter drugi vodilni komunisti podjetja. Konferenco je vodil tovariš ing. Saša Skulj. Konferenca je imela namen razčistiti nekatera vprašanja iz delavskega samoupravljanja, odgovornosti komunistov pri uresničevanju idejnih stališč in vlogi komunistov po IV. in V. plenumu ZKJ. Demokratična in svobodna razprava, v kateri je sodelovalo 25 članov, je bila podprta s konkretnimi argumenti in analizami.

Ze v uvodnih besedah je ing. Skulj orisal spremenjeno vlogo komunistov po brionskem plenumu. Komunisti morajo biti iniciatorji vsega naprednega v podjetju, predvsem pa nosilci družbene reforme, katere poglavitni cilj je, da se samoupravljanje konstituirajo kot temeljni družbeni odnos. Zato se mora aktivnost članov ZK izkazati predvsem pri delovanju v organih delavskega samoupravljanja. Naše delo v delavskem svetu naj bo odraz resničnega boja mnenj in ustvarjanja ozračja, v katerem bo imel vsak član kolektiva občutek, da se njegovo mnenje, predlog ali kritika upošteva in vrednoti.

Izogibati se moramo raznih razprav, na katerih se vse delo dupli- ra npr. na sestanku ZK, sindikalnih podružnic in prav tako tudi na seji delavskega sveta. To postane počasi dolgočasno, zato tudi delo in aktivnost upravljalcev zamira.

Drug zelo pereč problem, s katerim se dnevno srečujemo pri našem delu, je vprašanje osebne odgovornosti. Naša ustava je jasno uzakonila načelo osebne odgovornosti, v praksi in tudi v vrstah ZK pa še vedno iščemo poti, da bi to načelo uresničili. Vsi ne moremo biti za vse odgovorni, zato bomo morali v bodoče to pereče vprašanje postaviti v prvo vrsto.

Samoupravljanje moramo utrditi na vseh ravneh, to pa ne pomeni, da ne moremo delati vsak po svoje.

SKLEP CDS

Dopolnitev statuta in pravilnikov

Delavski svet podjetja je na svoji seji 20. oktobra 1966 sprejel spremembe in dopolnitve statuta, pravilnika o delovnih razmerjih, pravilnika za ugotavljanje in urejanje kršitev delovne dolžnosti in pravilnika o delitvi osebnih dohodkov.

Spremembe so bile potrebne, ker se je spremenil tudi temeljni zakon o delovnih razmerjih in je bilo potrebno skladno z omenjenim zakonom urediti tudi naša določila o medsebojnih delovnih razmerjih.

Poenostavljen je postopek pri sprejemanju ljudi na delo, spreminjena določila v zvezi z razporejanjem in premeščanjem delavcev ter izveden postopek pri samovoljnem prenehanju dela.

V statutu je sedaj predvideno, da se šteje za samovoljno prenehanje

(Nadaljevanje na 2. strani)

temveč se moramo v celoti podrediti ekonomsko-tehnični centralizaciji, koncentraciji gospodarske moči, proizvodnih sredstev ter kapitala. Ideja integracije ni politična, temveč je to gospodarska nujnost. To bomo morali tudi mi upoštevati, da bomo lahko bolj uspešni v boju s konkurenco. Situacija na tržišču je težka, zato je DSP dolžan stalno analizirati stanje na tržišču ter sprejemati določene ukrepe.

V razpravah o govorili tudi o demokraciji. Le-te je lahko več ali manj. Čim manj je demokracije, tem manj je potrebno šolanje in razgledanih ljudi, saj se vse odloča na enem mestu. Pri demokratičnem samoupravljanju pa se delo odvija kot dogovor med enakopravnimi proizvajalci, ki pa terja razgledanost, da bi mogel vsak samoupravljaec svoje demokratične pravice tudi polno uveljaviti. Vsaka demokracija pa je hkrati tudi omejevanje posameznika, ki se mora podrediti kolektivni volji, kar pa terja torej tudi precej samodiscipline. Ob vsem tem pa je treba strogo ločevati dvojice. Prvič gre za demokratično odločanje o stvareh kolektivnega pomena, torej za demokracijo v odločanju, toda, drugič gre tudi za zaveštno disciplino pri izpolnjevanju. Proizvodnja sama namreč ne pozna demokracije, in sicer take, da bi lahko vsak delal po svoji glavi. V proizvodnji vlada strogo načelo, da je treba izpolnjevati ukaze nadrejenih strokovnih vodij, sicer postane vse skupaj čisto navadna anarhija. Torej disciplina v izpolnjevanju in demokracija v odločanju. To je načelo, ki ga pri vsakdanjem delu komunisti nikakor ne smejo zanemariti temveč ga gojiti na vsakem koraku, da bi postalo splošno načelo vsakega proizvajalca in samoupravljalca.

V organih delavskega samoupravljanja ni povsod tiste aktivnosti, ki bi člane DS privabila na sestanke, predvsem pa spodbudila k razpravi. Res je strokovnost članov CDS dosti boljša kot prejšnja leta, saj so v njem večina visoko kvalificirani kadri, zato je bilo pričakovati, da bo aktivnost članov še dosti večja, kot je bila doslej. Delo članov DS namreč ne more stagnirati, kot je bilo to povedano v razpravi.

Mnogo razprave je bilo posvečeno delitvi dohodka in delitvi osebnih dohodkov, ker imamo o tem poseben članek, stvari ne bomo ponavljali.

Podano je bilo tudi obširno poročilo o gospodarskem stanju podjetja. Ugodni rezultati tričetrletne bilance nas ne smejo uspavati, temveč se moramo boriti, da bodo rezultati še boljši. Predlagali so tudi, da moramo naše uspehe, ki jih ni

(Nadaljevanje na 2. strani)

MARTIN PLAJBA

— Kam pa jih neseš, Martin?
— Na sejo sindikalnega odbora podjetja, da bodo vsaj enkrat sklepni...

LETO VIII. St. 103

Ljubljana, november 1966

gradisov vestnik

GLASILO KOLEKTIVA PODJETJA »GRADIS«

Tudi v pogojih vedno večje uveljavitve delavskega samoupravljanja moramo gojiti smisel za enotnost kolektiva

Pogovor s šefom PE Maribor ing. Borutom Maistrom o športu v Gradisu

Objavljamo malo zapozneli intervju s šefom poslovne enote Maribor, tovarišem inž. Borutom Maistrom. Odgovori se nanašajo na vprašanja s področja športa, vzgoje mladih kadrov in bogate tradicije našega podjetja.

1. Vprašanje: Dvanajste športne igre »Gradisa« so za nami. Kako kot pokrovitelj letošnjih športnih iger gledate na vsakoletne zimske in letne športne prireditve?

Odgovor: Gradisove športne igre so postale že del naše tradicije in spadajo skoraj v nepogrešljivo verigo Gradisovih običajev. Zdi se mi, da so naše športne igre dobra priložnost za zanimiv in pester množični zbor velikega števila naših članov in nudi, če so dobro organizirane, zaupanje v moč in velikost našega podjetja. Morda so take

športne igre edina priložnost za srečanje in zблиževanje mnogih Gradisovcev. Zato smatram, da so vseskozi koristne.

2. Vprašanje: Letošnje letne igre »Gradisa« so bile izredno dobro organizirane. Kako vam je to uspelo in komu pripada največ zaslug za tako uspešno prireditev?

Odgovor: Glede na trenutne možnosti nastanitve večjega števila udeležencev v naših samskih domovih in možnosti uporabe športnih igrišč je letos naša enota sprejela brez pomislekov vabilo osrednjega sindikata, da naj bi bile letos športne igre pri nas v Mariboru.

Zelo smo veseli in v veliko zadovoljenje nam je, da so igre potekale v športnem in prijateljskem razpoloženju, da je organizacija teh iger gladko tekla ter da so bili vsi udeleženci z vsem zadovoljni. Za ta uspeh se moram tudi sam ponovno zahvaliti pešici članov našega ožjega kolektiva, predvsem pa glavnemu organizatorju, našemu komercialnemu šefu tov. Janžekoviču. Brez njegove izredne požrtvovalnosti in vestnosti, dobrih zvez, ki jih ima povsod, zlasti med športnimi krogi, in brez njegovega izrednega smisla za organizacijo, bi vse skupaj končalo klavrno. Tako pa so bila njemu na ljuho na razpolago vsa igrišča, potrebni sodniki in tudi razne usluge drugih kolektivov. V močno pomoč so mu bili še naš sekretar tov. Gruđen ter vodja naše komunalne službe tov. Kovačič.

Vsekakor je treba omeniti še to, da je tov. Janžekovič, poleg glavne organizacije, usmerjeval še celotno našo športno grupo, ki je dosegla prvo mesto in osebno treniral našo nogometno ekipo.

POGOVOR ZA OKROGLO MIZO — Predsednik centralnega odbora sindikata gradbenih delavcev Jugoslavije Peter Munjas in drugi člani predsedstva v pogovoru z glavnim direktorjem podjetja ing. Hugom Keržanom

3. Vprašanje: Kaj menite o prihodnosti športnih iger in sploh razvoju športa v podjetju? Ali današnje razmere, organizacija in gospodarsko stanje podjetja dajejo dovolj možnosti in spodbude za nadaljnjo športno življenje v podjetju?

Odgovor: Težko je pričakovati, da bi se v našem podjetju šport prav posebno razmahnil in postal množičen. Naši delavci vseskozi težko delajo in se izčrpavajo v delu. Vsekakor pa bi bilo treba določene panoge, ki imajo tudi družabno obeležje ali pa ne terjajo mnogih priprav, intenzivneje gojiti, predvsem kegljanje, šah, odbojko, streljanje itd. Predvsem pa bi bilo treba s strani vodstev enot dati večji poudarek vzgojni plati športa, posebej pri vajencih in naših mlajših delavcih.

Gospodarsko stanje našega podjetja ni slabo in ni slabše kot drugod. Pa tudi če bi bilo ugodno, bi naj bil med drugim tudi šport tisti, ki bi vlivljal delavcem zaupanje, dobro voljo in razvedrilo.

4. Vprašanje: Večkrat sem že slišal razne pripombe, češ da letne ali zimske športne igre »Gradisa« niso potrebne, da je to le nepotrebno trošenje finančnih sredstev itd. Ali smo res zašli v slepo ulico?

Odgovor: Če bi se odpovedali športnim igram, tako zimskim kakor tudi letnim, bi izgubili nekaj tipično Gradisovega. Res je, da delo pri organiziranju teh iger ni vedno prijetno in je često povezano z razočaranjem, vendar je končni efekt vedno dober. Naše podjetje mora zavoljo svoje strukture in razsežnosti kriti znatne skupne stroške. Pri tem so, v razmerju do drugih, stroški za športne prireditve malenkostni in glede na rezultat, vsekakor upravičeni.

Računamo lahko, da se bo angažiranost v gradbeništvu v enem do dveh letih normaliziralo in da tedaj ne bo vprašanje izdatkov tudi za take koristne stvari.

5. Vprašanje: In še tole: V začetku vašega pozdravnega govora ste večkrat poudarili enotnost »Gradisa«. Kaj naj bo po vašem mnenju

(Nadaljevanje na 2. strani)

Z zadnjega zasedanja CDS, ki je bilo 20. oktobra 1966

NADALJEVANJA S PRVE STRANI

TUDI V POGOJIH

vse tisto, kar bi celoten kolektiv še bolj povezoval v homogeno celoto? Odgovor: V našem podjetju, ki se cepi na toliko več ali manj samostojnih enot, ki jim princip delavskega samoupravljanja daje mnogo možnosti in pravic, je treba vsekakor gojiti smisel za skupnost in enotnost. Med akcije, ki solidarnost pospešujejo, spada vsekakor med enotami pomoč s kadri in delovno silo, prirejanje skupnih sestankov funkcionarjev enake stroke, prirejanje strokovnih tečajev, pravičen način štipendiranja in vzgoje naraščanja itd. Moč Gradisa je v tradiciji ter ljudih, ki so v podjetju skupno že mnogo ustvarili, ter manj v mehanizaciji in napravah. To bogastvo tradicije je treba gojiti ter znanje in udarnost množice naših delavcev znati usmerjati in izkoristiti.

DOPOLNITEV

dela tudi, če izostane član delovnega kolektiva z dela neopravičeno več kot pet dni zaporedoma. Takrat ga delovna skupnost izključi in mu delovno razmerje preneha z dnem, ko je nehal delati. Za čas rednega letnega dopusta bo sedaj nadomestilo znašalo 12-mesečno poprečje osebnih dohodkov, ki jih je posameznik prejel v tekočem letu, ko je koristil letni dopust. Način obračuna tega nadomestila bo pa takšen, da bo med letom izplačano kot nadomestilo toliko, kolikor znaša osnova za delovno mesto, razlika do poprečja osebnih dohodkov za vse leto pa bo izplačana ob koncu leta.

Do sedaj se je po določitih zakona moralo obračunavati nadomestilo v višini trimesečnega poprečja osebnih dohodkov pred nastopom dopusta. Ta način, ki je sedaj sprejet, ko je bil tudi zakon spremljen, je pravičnejši. Nihče ne bo oškodovan, če bo odšel na dopust takrat, ko v prejšnjih mesecih, ki so se jemali za osnovo za nadomestilo, zaradi objektivnih vzrokov ni imel presežka norme ali podobno. Dalje je sprejel delavski svet program investicijskih nabav strojev in lastnih gradbenih investicij za posamezne enote, obravnaval je rezultate poslovanja glede na to, kako so bili doseženi ob prehodu na 45-urni delovni teden, in končno odobril cene za najemnine strojev težke mehanizacije. Skladno s pravilnikom o dajanju posojil za individualno gradnjo stanovanj je odobril posojila 43 članom kolektiva, ki gradijo svoja stanovanja in so prosili za pomoč iz sredstev enot oz. podjetja.

ODGOVORNOST

malo, bolj popularizirati, saj na marsikaterem področju že dosegamo mednarodne rezultate. Mnogo je bilo tudi govora o enotnih cenah, investicijski politiki, kadrovanju in izobraževanju, skratka vse, kar mora komuniste upravljavce zanimati. Seveda je to le delček misli iz bogate razprave na konferenci. Iz celotnega materiala in razprave pa se vseskozi vleče rdeča nit, da je osnovno področje dejavnosti članov ZK in organizacije v celoti v naših samoupravnih organih, v katerih morajo vsi komunisti aktivno sodelovati.

Darilo iz ČSSR

Na povabilo gradbenega podjetja »Bytostav« v Ostavi je nedavno obiskal Českoslovaško naš glavni direktor ing. Hugo Keržan. Ob tej priložnosti so mu v spomin na to srečanje izročili filmsko kamero znamke »Meopta«.

Skupno s kamero smo prejeli tudi naslednji dopis, ki ga v celoti objavljamo.

»Spoštovani tovariši, v okviru navezanih stikov med našim in vašim podjetjem je vodstvo BYTOSTAV in zveza ROH pri direkciji podjetja odločilo pokloniti vam za vašo uporabo kot majhen spomin kamero znamke Meopta, katero vam pošiljamo in upamo, da vam bo naš českoslovaški izdelek dobro služil.

Hkrati se zelo veselimo večjih in daljših kontaktov pri izmenjavi izkušenj v rekreacijskih zamenjavah kar verujemo, da bo koristilo obem stranem.

Stiki med nami in vašimi zastopniki so bili zelo uspešni — dogovori in obseg so zajeti v posebnem dopisu.

Ob tej priložnosti vam želimo mnogo uspehov pri vašem delu ter želimo, da bi se ta vzajemnost še vnaprej poglobljala tako na polju tehnike, produkcije kot rekreacije. Pričakujemo vaš prihod in se veselimo svidenja.

Podnikovni Vyhbor — ROH
BYTOSTAV — OSTRAVA
Direktor podjetja BYTOSTAV
Fišmaister I. r.

Z leine skupšč ne počitniške zveze Gradisa

Družina PZ »Gradisa« je zadnje čase dosegla že veliko dobrih rezultatov, o čemer nam govori tudi obširno in izčrpno poročilo. Rekreacija je kot ena izmed najboljših oblik zdrave uporabe prostega časa za mladince »Gradisa« zelo pomembna, zato ni nič čudnega, če so sekretar občinskega komiteja Zveze mladine Slovenije in tudi vsi drugi predstavniki republiškega odbora PZ in podjetja pohvalili delo PZ »Gradisa«.

Po obširni razpravi je skupščina sprejela poseben program dela za vse leto. V njem je ena od najpomembnejših nalog delo na idejno vzgojnem področju. Med drugim bodo organizirali več predavanj, izletov, športnih iger itd.

V naslednjem letu se bodo usmerili predvsem na to, da bi njeni člani preživeli dopust v domovih PZ. Počitniška zveza ima namreč svoje počitniške domove po vsej Jugoslaviji. Cene v teh domovih so za današnje razmere zelo nizke, saj se cene celodnevni penzionov vrte od 700 do 1000 din. Tako mislijo že za letošnjo zimo organizirati dve skupini članov za letovanje v domu PZ na Srednjem vrhu pri Martuljku. Poleg tega mislijo ustanoviti čez zimo ob sodelovanju z drugimi družinami dramske skupine nekaj mladinskih plesov ter nekaj izletov na smučišča. V toplejših mesecih pa bodo priredili nekaj ekskurzij, predvsem pri poslovnih enotah »Gradisa« zunaj Ljubljane. Tako upajo, da bodo vzpostavili kar najbolj direktne in trdne stike z mladino »Gradisa« po vsej Sloveniji.

Program dela je torej dokaj obsežen, prepričani pa smo, da ga bodo z dobro voljo, ki vlada v družini, in ob pomoči starejših izkušenih članov kolektiva tudi do kraja realizirali. Novo vodstvo družine, ki so ga izvolili na skupščini, je porok za uspešno realizacijo programa dela.

Bo naš sindikat res peto kolo?

Kje so vzroki za vse večjo mlačnost v vrstah sindikalnih delavcev?

»Današnja seja je še komaj sklepna. Podobno je bilo tudi na prejšnji seja. Ugotavljamo lahko, da delo našega sindikata bolj ali manj stagnira. Tudi razprave niso v redu. Poslovne enote ne sporočajo več svojih perečih problemov.« To so bile uvodne besede Martina Zajška, predsednika sindikalnega odbora našega podjetja, ki je vodil zadnjo sejo odbora 17. oktobra.

V precej obširnem dnevnem redu je bilo na sporedu tudi nekaj pomembnih točk, tako zlasti razprava o analizi delitve osebnih dohodkov podjetja in o analizi poslovanja vseh gradbenih podjetij v Sloveniji v letošnjem prvem polletju kot tudi poročilo in razprava o dogajanju in rezultatih našega dela po IV. in V. plenumu centralnega komiteja ZKJ.

V razpravi, ki je bila že sprčo dokaj skromne udeležbe oziroma zaradi odsotnosti več članov odbora orecej okrnjena, so se redki posamezniki le bežno dotaknili nekaterih pomembnih vprašanj. Med drugim smo slišali, da so tudi seje sindikalnih podružnic enot komaj še sklepne, da so se starejši funkcionarji že bolj ali manj naveličali vleči barko, medtem ko mladina nima smisla za politično delo v sindikatu. Omenjeno je bilo tudi, da imajo sindikalne podružnice malo konkretne pomoči od občinskih sindikalnih svetov. Tu in tam je med ljudmi slišati pripombo, češ da jim sindikat itak nič ne nudi. Hkrati, ko pa so diskutanti opozorili na to pereče vprašanje — vse večjo mlačnost v sindikatu — so tudi poudarili, da je treba z ljudmi navezati tesnejše stike in naj ljudje odkrito povedo, kje jih pač »čevlji žuli«.

Tisti ljudje, ki pa nimajo volje in veselja, da bi delali v sindikatu, pa naj to odkrito povedo. Večina je tudi menila, da bo pač treba poskusiti takšne oblike in metode dela, ki bodo za delavce privlačne. Vsekakor bi morali k vabilom za seje priložiti tudi vsaj teze za razpravo. Tako bi nedvomno postali sestanki za delavce zanimivejši, saj bi že vnaprej vedeli, o čem bo tekla razprava.

O sami analizi delitve osebnih dohodkov je bila razprava dokaj kratka. Govorniki so menili, da bi morale poslovne enote povedati, kako so analizo sprejele. Analitska služba bo uvedla razne izboljšave, ko bo sprejela pripombe poslovnih enot. Skušali pa bodo analizo tudi čim bolj poenostaviti, tako da bi jo razumel kar najširši krog ljudi. Sindikat pa bi moral spremljati vse činitelje, ki kakorkoli vplivajo na rezultate poslovanja in delitev osebnih dohodkov. Slišali smo tudi, da postaja delo samoupravnih organov vse bolj zapleteno in so zato takšne analize že danes najne, še bolj pa bodo postale potrebne v prihodnosti. Brez takšnih analiz ne bo mogoče priti do problema do dna in odstranjevati ovir, pomanjkljivosti itd. Seveda pa takšno delo terja tudi višjo

strokovno in politično raven vseh proizvajalcev in še zlasti vseh samoupravnih organov.

Če ob samem dnevnem redu zadnje seje sindikata ni več kaj bistvenega pripomniti, pa je vsekakor treba nekaj reči ob sami uvodni ugotovitvi, da delo v sindikatu zamira in peša, da postajajo ljudje mlačni, apatični, da so seje odbora in podružnic še komaj sklepne in podobno. To so nedvomno ugotovitve, ki bi morale zdramiti in osvestiti prav vsakega posameznika v naših vrstah. Kje so vzroki za takšno mlačnost? Ali je v našem kolektivu že vse tako brezhibno urejeno, da smo lahko popolnoma zadovoljni, da si ne želimo niti ene stopnice več navzgor? Smo morda zato tako samozadovoljni in ravnodušni do vsega? Dvomimo, da je to pravi vzrok, saj dobro vemo, da je problemov v domači hiši več kot dovolj. Kaj je potem lahko še vzrok? To, da so se eni naveličali, drugim pa se ne ljubi zgrabit tam, kjer je to potrebno.

Vsekakor je to za nas vse — še najmanj za sam sindikalni odbor — precej slabo spričevalo. Kdo nam bo pomagal naprej, če bomo sami stali in čakali križem rok? Morda pričakujemo pomoči — od družbe? Družba smo mi vsi, člani »Gradisa«, na nas je, da se spopademo z lastnimi slabostmi in rešujemo predvsem sami lastne probleme. Res je sicer, da sindikat tudi danes še vedno odigrava svojo »klasično« vlogo, to je skrb predvsem za zaščito osnovnih pravic delavca — proizvajalca. Vendar pa to ne pomeni, da mora v našem družbenem mehanizmu sindikat biti brezbržen do drugih pomembnih vprašanj, kot so poslovna politika, nagrajevanje po delu, delitev dohodka, produktivnost dela, organizacija dela in podobno. Zatorej: Pogovorimo se z vsemi ljudmi, odkrito in brez zamere, izluščimo iz teh pogovorov glavna vprašanja, postavimo jih na dnevni red, potem pa se ob problemih, ki najbolj prizadejajo našega proizvajalca, zavzemajmo za čim doslednejše in čim uspešnejše uresničevanje sklepov, za odstranjevanje vseh ovir, ki nam vsem še zapirajo pot navzgor. Zlasti zdaj, ko bomo razpravljali o novih pravilih o delitvi osebnih dohodkov in o delitvi dohodka, bi bilo prav, da sindikalne podružnice in sploh vsi člani kolektiva temeljito razpravljajo o vprašanju, ki se neposredno tiče njihovih — žepov.

V središču Ostrave

ANKETA MLADIH STROKOVNJAKOV

Kaj nas ovira pri usposabljanju

Problemi s katerimi se srečujejo naši mladi strokovnjaki pri svojem delu

Pred kratkim je naš center za izobraževanje izvedel anketo

med mladimi strokovnjaki, ki so pred nedavnim nastopili delo. To

so predvsem mlajši štipendisti, ki so končali delovodske, srednje

strokovne, višje in visoke šole. Za te kadre je značilno, da nimajo

še dovolj delovnih izkušenj, da niso še obremenjeni z mišljenjem,

ki velikokrat starejše kadre pasivizira, da so polni idej in da so si

bodoče delo predstavljali v takih razmerah, ki bi jim zagotavljale

uspeh.

Navajamo nekaj značilnih in iskrenih odgovorov na vprašanja, naj navedejo pomanjkljivosti, na katere so naleteli pri svojem delu:

— Neopredeljeno delovno mesto, to je neopredeljene dolžnosti in kompetence so pogost vzrok negotovanja in očitanja, kot npr., niste zastopili našim pričakovanjem, ali od novega strokovnjaka je malo koristi, saj sploh ne ve, kaj delati, nadalje, le kaj se vrti v stvari itd.

— Mnenja sem, da bi bilo bolj pravilno zaupati mladim strokovnjakom težke naloge, kjer naj bi pokazali svoje sposobnosti, oziroma ne-sposobnosti, kot pa da ga puščajo ob strani, tako bi postal dober strokovnjak ob pomoči starejših sodelavcev, ali pa bi v primeru nesposobnosti sam zapustil delovno mesto.

— Kot mlad delovodja sem naletel na precej pomanjkljivosti. Npr.: počasna dostava materiala, dolgo časa se porabi, preden neke stvari pridejo na gradbišče. Marsikaj se prepočasi rešuje. Mlade strokovnjake podcenjujejo, ko prihajajo v opera-

tivo in napačno stimulirajo. Starejši strokovnjaki posvečajo mladini, ki prihaja iz šol, premalo pozornosti. Mislijo približno takole: Če sem se moral jaz sam orientirati in uporabiti vso iznajdljivost, zakaj se ne bi še oni potrudili in zakaj bi jim moral jaz pomagati. Vendar mlad človek, ko pride iz šole, premalo ve, ali pa ne zna uporabljati tistega, kar uče v šoli, ker praksa zahteva večsah čisto drugače.

— Za nas mlade premalo skrbe. Mnenja sem, da predstavljamo le število, ki zaseda delovna mesta. Vse važnejše stvari opravljajo starejši. Tak način vzgoje kadrov je nemogoč in potem ni čudno, zakaj mladi ljudje fluktuirajo, oziroma se čutijo zapostavljene.

— Pri svojem delu sem naletel na razne spremembe v projektih, ki so bili nedvomno premalo preštudirani. Zaradi tega so nastali razni problemi ob mehanizaciji, zaradi materiala, zaradi neustrezne kompleksnosti nepravilne razporeditve delavcev, problemov z obrtniki in podobno.

— V poslovnih enotah velikokrat ni na razpolago osnovne tehnične literature in je premalo časa za dopolnilno izobraževanje. V podjetju bi moralo biti organizirano več krajših seminarjev, kjer bi nas starejši poučili o najnovejših dosežkih.

— Velikokrat se preveč mudi in je premalo časa za kvalitetno izvajanje nalog.

— Delo, ki ga opravljam, ni v skladu z mojim strokovnim znanjem in strokovno sposobnostjo niti nimam pri tem delu nobene perspektive. Zato se želim zaposliti na ustreznem delovnem mestu. V primerjavi z drugimi sodelavci je moje mesto zelo nizko ocenjeno.

— Želel bi se zaposliti na delovnem mestu, kjer bi lahko predvsem z pridom uporabljal znanje pridobljeno v šoli in tako še bolj koristila podjetju.

— Mlajši strokovnjaki so danes vse preveč obremenjeni z raznimi administrativnimi, planskimi in komercialnimi deli. Pohvaliti pa je treba napredek podjetja, da se lahko v vsakem času vključimo v upravljanje, kot tudi da se lahko učimo tujih jezikov. S tem seveda ni rečeno, da se vsak, ki se bo naučil tuj jezik, zeli zaposliti v tujini, temveč želi študirati tujo literaturo, ki jo imamo dovolj doma.

— Moje mnenje je, da je »Gradisa« kot celota vse premalo povezan med seboj. Naše poslovanje je preokorno. Preveč časa uporabimo, preden se kaj dogovorimo. Preden se lotimo nekega dela, traja predolgo, in dostikrat vse preveč diskutiramo.

To so le nekatere izmed pripomb, ki se tičejo izkušenj mladih strokovnjakov na delovnih mestih, kaj več bomo še objavili v prihodnji številki.

Dvajset let sodelovanja pri podjetju

Ludvik Benkovič

Anton Dolenc

Leopold Fojkar

Ludvik Gabrijelečič

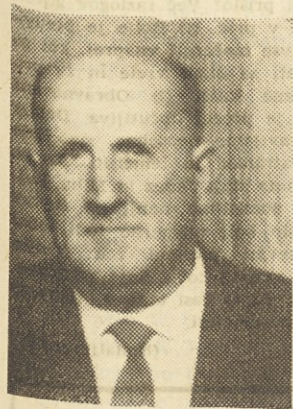
Ivan Horvat

ing. Hugo Keržan

Lojze Košal

Jože Kosec

Jože Kozina

Ferdo Krušnik

Jože Lipovec

Anton Martinšek

Janez Mlinar

Cene Oman

Vojteh Pelčin

Jože Ploš

Mirko Polak

Jože Seršen

Valentin Skok

Marija Zajc

Ivan Zamuda

PROBLEMI SAMOUPRAVLJANJA

Znižati režijske stroške - skupna skrb in naloga

Upravni odbor podjetja je na svoji seji dne 19. 10. 1966 obširno obravnaval analizo režijskih stroškov v podjetju. Ugotovljeno je bilo, da so znašali v I. polletju letos stroški režije podjetja 6,3 %, stroški režije poslovnih enot pa 19,4 % od vrednosti čiste proizvodnje. Na režijo podjetja odpade več kot 2/3 vseh stroškov na obresti in od poslovnega sklada, obresti od kreditov za obratna sredstva, članarine zbornicam in zavarovalne premije za zavarovano celotno imovino v podjetju. V obravnavanem obdobju je odpadlo od skupnih režijskih stroškov 65,4 % na materialne izdatke in 34,6 % na osebne dohodke.

O visokih režijskih stroških smo že veliko razpravljali. Bili so že doseženi določeni rezultati, vendar uspeh še ni zadovoljiv. Ni brez ekonomske osnove, če bi si zadali nalogo, da bi znižali režijske stroške za najmanj 10 % in bi s tem prihranili precej milijonov dinarjev. Ne bi pa bilo prav, če bi se tega lotili administrativno, pri tem pa ne upoštevali specifičnosti naše organizacije poslovanja. Ugotovljeno je bilo, da zla-

sti notranja organizacija poslovanja vpliva na višino režijskih stroškov.

Kljub temu pa je precej stroškov, katere lahko znižamo z malo truda.

Med stroški režije zavzemajo pomembno postavko stroški za tekoča in investicijska popravila strojev in opreme. K znižanju teh stroškov bi znatno pripomogla vsestranska skrb za pravilno ravnanje s temi sredstvi in stalna skrb za redno tekoče vzdrževanje. Stroški so veliko manjši, če

stroje redno vzdržujemo, kot pa znaša potem predčasno investicijsko popravilo, če tekoče vzdrževanje strojev opustimo.

Za stroške investicijskih popravil smo porabili v prvem polletju letos 10,6 % vseh režijskih stroškov. Res je, da so nekateri stroji že močno izrabljeni in terjajo večje zneske za popravila. Vendar bi bilo prav, če bi takšne stroje izločili in s tem tudi zmanjšali zavarovalnine. Z eventualnim iztržkom od prodaje pa bi dopolnili investicijska sredstva, potrebna za zamenjavo strojev.

Zelo nas tarejo obresti za najete kredite za obratna sredstva, s katerimi krijemo zaloge materiala in gradnjo stanovanjskih objektov za tržišče. Potreba po kreditu vedno bolj narašča tudi zaradi prepočasnega plačevanja obveznosti naših investitorjev za opravljena dela.

Zmanjšanje kreditov pa bi bilo kljub temu možno, če bi stalno pregledovali zaloge materiala in jih uskladili z resničnimi potrebami.

Kaj pa z drugimi stroški, kot so npr. pisarniški material, poštni in telefonski stroški, potnine itd.? S prizadevanjem vseh bi lahko te stroške krepko znižali. Za poštno stroške smo lani porabili kar 48 milijonov, v letošnjem prvem polletju pa že 22,7 milijonov dinarjev, od katerih zasedajo samo telefonski stroški 94 %, kar pomeni preko 3 in pol milijona mesečno. Gotovo je prav, da se poslužujemo modernjših sredstev za zveze, vendar če so izdatki nesorazmerni koristi, potem izdelek gotovo ni upravičen. Ne premislimo vedno, ali je zadeva, ki jo urejamo po telefonu v medkrajnem prometu, resnično tako nujna, da bi po časejši rešitvi pomenila škodo za podjetje, ali ne bi bilo bolj ekonomično napisati pismo in ga poslati prizadelemu. Se boljša pa je morda brzojavka, ki je neprimerno cenejša od telefona.

Omeniti bi bilo treba še stroške za pisarniški material. Ob polletju so

znašali v vsem podjetju blizu 18 milijonov dinarjev. Veliko je pisanja s poslovnimi partnerji, sestavlja razne evidence, ponudbeni elaborati so vedno precej obilni glede na količine papirja, ki se pri tem porabi, dalje so situacije spisane v več izvodih itd.

Priznati pa moramo, da večkrat pa le po nepotrebnem trošimo material. Skoraj običajno je že, da pišemo razna spremna pisma za poslane dokumente med enotami ali centralo, npr. zaradi knjiženja, na finem pisarniškem papirju z odtisnjeno glavo podjetja, ko bi lahko zadostal navaden konceptni papir, če želi imeti kdo pri sebi dokazilo, da je dokumente poslal drugemu v pod-

jetju zaradi nadaljnje obdelave. Nadalje razna navodila, okrožnice, obvestila in slično prepisujemo v toliko izvodih, kolikor je oseb, ki jih po službeni dolžnosti o nečem obveščajo namesto, da bi poslali na kroženje original, na katerem bi vsak potrdil, da se je z obvestilom seznanil. Zaradi takšnih in podobnih primerov, zlasti pa še, ker si posamezni referenti za sebe ustvarjajo arhivo, v katero zlagajo dodatne kopije pism, ki so jih bili pisali, čeprav je ena kopija že pravilno arhivirana, se po nepotrebnem troši material in čas.

Že samo z dobro voljo bi se pri navedenih primerih prihranilo kar lepe milijone. Povsod na vsakem mestu je treba ravnati s skrbjo dobrega gospodarja.

Upravni odbor je po obravnavi sklenil, naj se enake analize redno izdeluje in primerja dosežene rezultate s predhodnimi obdobji. Glede organizacije poslovanja pa je treba izdelati konkretne predloge, ki jih bo obravnaval delavski svet in sprejel ustrezne sklepe.

R. Z.

PRAVNI NASVETI

Ali je mogoče izključiti delavca iz delovne skupnosti zaradi hujše kršitve delovne dolžnosti, če je v bolniškem staležu?

Izključitev delavca iz delovne skupnosti zaradi hujše kršitve delovne dolžnosti je zakonita tudi v primeru, če je delavec v bolniškem staležu. Za delavca, ki je po zdravniškem izvidu začasno zdravstveno zadržan oziroma nezmožen za delo, ni mogoče sprejeti sklepa, da mu preneha delo proti njegovi volji samo, kadar se odpravi delovno mesto ali zmanjša število delavcev na delovnem mestu, trajnejše zmanjša obseg dela oziroma poslovanja ali kadar se ugotovi, da delavčeva delovna sposobnost ne zadovoljuje zahteve delovnega mesta, na katerem dela. Tudi v prejšnjih primerih je pogoj, da ni mogoče sprejeti sklepa komisije, pristojne po našem pravilniku o delovnih razmerjih za sklepanje o vstopu in prenehanju dela, nikakor pa ne, če je delavec nastopil bolniški dopust po tem, ko je bil sklep o prenehanju dela že sprejet.

Izključitev iz delovne skupnosti je posledica hujše kršitve delovne dolžnosti. V temeljnem zakonu o delovnih razmerjih ni določeno, da bi se sklep o izključitvi ne mogel sprejeti, če je delavec na bolniškem dopustu oziroma po zdravniškem izvidu začasno zdravstveno zadržan ali nezmožen za delo.

Vročitev odločbe o sklepu o izključitvi delavca iz delovne skupnosti je možna po vročilnici, če pa to ni mogoče, velja za vročitev, če je odločba objavljena na oglasni deski v enoti, kjer je delavec delal, preden je nastopila zadržanost z dela po zdravniškem izvidu.

— Če ste mi že dali košarico, pridenite, prosim, vanjo še nekaj butelj...!

Razmišljanje o delitvenih razmerjih

V našem listu bomo v treh nadaljevanjih objavili teze za nov pravilnik o delitvi dohodka in osebnih dohodkov. Te misli so rezultat dosedanjih razpravljanj, posvetovanja s predstavniki sindikata, sklepov konference šefov in zaključkov avtorja.

Vsebinsko tezo je razumeti kot podlago za razpravo. Priporočila in predloge boste pošiljali komisiji DSP za notranjo delitev. Ta bo pripombe pregledala, jih uskladila in nato izdelala predosnutke obeh pravilnikov.

Želimo, da bi čimveč članov kolektiva aktivno sodelovalo v razpravi. Zato smo se odločili, da misli (teze) ponatisnemo v našem listu.

Danes, poldrugo leto po reformi, že lahko rečemo, da so bili v zmoti tako pesimisti, to je črno-gledi — glede gospodarskega razvoja — kakor tudi optimisti. Slednji so menili: »Eno ali dve leti manj dela, potem se bo pa spet odprlo.«

Osnove o delitvi v podjetju je nakazal že sestanek šefov enot marca letos. Sklepi so bili objavljeni tudi v našem listu. Nekaj teh sklepov smo že uresničili. Pravimo že, mislimo pa, da smo prej počasni kot hitri.

Sistem ni vsega kriv

Na zadnjem plenumu ZKJ je namreč Tito ponovno govoril o še vedno preširoki investicijski dejavnosti. Potemtakem bi bilo primerno gledati na sedanje gospodarsko gibanje kot na trajnejši proces stabilizacije z manjšimi nihanjem tako navzgor kakor tudi navzdol. To pa pomeni — prenehati poudarjati 1. slabosti tako imenovanega gospodarskega sistema v državnem merilu, poudarjati in odpravljati pa zlasti slabosti organizacije in delitve v lastnem podjetju.

Res je, to drugo delamo že ves čas, vendar še vedno preradi dolžimo »sistem«. To delamo zlasti zato, ker pravimo, da sistem ustvarjajo drugi, mi pa nanj nimamo nobenega vpliva. Zanimivo je, da na podoben način tudi slabša enota podjetja najraje očrni »sistem« v podjetju, kot da bi se zavedali, da se za sistemom navadno ne skriva posameznik, ki bi zanj lahko odgovarjal. Kadar je tako, kritika »sistema« nikomur ne škoduje, toda žal, koristi tudi ne. Zlasti ne koristi taka kritika, ki pove le, kaj ni dobro, ne pove pa tega, kaj bi bilo boljše.

Ko recimo, pravimo, da sedanja organizacija podjetja ni najboljše, pomislimo na nedokončano (ali nezačetno) reorganizacijo in se pomirimo — eni bolj, drugi manj — s sedanjim stanjem.

Ko pa mislimo na delitev, pričakujemo od za to poklicanih dobre rešitve in to še letos. Kdaj in kakšne rešitve lahko pričakujemo, o tem želimo nanizati nekaj misli v tem sestavku.

Kaj smo že napravili?

Sprejeli smo nov način pokrivanja skupnih stroškov in potreb podjetja. Uzakonili smo načelo: Kdor več troši, več prispeva. Za prejšnjo delitev pa je veljalo načelo: Kdor bolje dela, več prispeva. V tem je bistvena razlika.

Sedaj torej ostanemo rezultati prizadevanja, pa tudi dobrih pogojev, kolektivno enote. Ker je okrog izenačevanja pogojev vedno največ razpravljanja, je dobro vedeti dve stvari. Prvič, v podjetju nimamo arbitra, ki bi pravično »izenačeval« pogoje; zlasti zato, ker nam je uporabljiva planska, lastna cena še vedno nedosegljiva.

Drugič, dobri pogoji namreč niso samo rezultat objektivnih:

— od kolektiva enote neodvisnih okoliščin, ampak tudi sad prizadevanja enote; pa najsi gre za sloves kvalitativnih izdelkov, kratkih rokov ali pa za dobre odnose s poslovnimi partnerji.

Pravimo: dober glas seže v dve to ustvarja dobre pogoje. Seveda pa ni težko priznati, tako za zagovornike kot za nasprotnike novega, to je sedanjega načina delitve, da popolne, pravične delitve ni. Se več, v pretrani vnezi za iskanjem pravice bi morali strukturo del, cene in še marsikaj tako razčlenjevati, da navidezna pravična pa zato zapletena in draga delitev (evidenčni stroški bi močno narasli) ne bi odtehtala enostavne in družbeno utemeljene delitve.

Raje resnici na ljubo povejmo, da tisti, ki po novem slabše od-

reže (ima več ur ob manj opravljenem delu), ne more biti za sedanji način delitve. Njegov glavni dokaz: slabši uspeh kot bi bil pri delitvi po starem!?

Kako ob zavestno slabih cenah?

Kaj pa zavestno prevzeta dela s slabimi cenami?

Važno je vedeti, da imajo taka dela dobre in slabše enote. Razlika je le v tem, da se slabši enoti tako delo močneje pozna.

Prepričan sem, da bomo morali še prevzemati dela s podpoprečnimi cenami. Vendar bi bilo treba v naš pravilnik o delitvi dohodka napisati ustrezna določila za take primere. Dovolim si nekaj misli.

Ce se vprašamo, s kakšnim interesom prevzemamo tako delo, nam odgovor delno že pove, kdo naj pokrije predvideno in nastalo izgubo.

V primeru, ko gre samo za (ozi) interes enote, bodisi zaradi bojznosti, da bo gradbena dejavnost v bazenu upadla, bodisi zaradi prestižnih razlogov do lokalnega konkurenčnega podjetja ali pa zaradi drugih ožjih lokalnih interesov — potem bi bilo prav, če kolektiv enote sam pošteno razmisli o posledicah.

Ce pa gre za interes podjetja, bodisi zaradi večjih perspektivnih del v določenem bazenu (kjer deluje PE) ali za plasiranje pri novem investitorju ali pa zaradi drugih interesov podjetja, potem mora bržkone razliko med izliti-tirano prodajno, tj. tržno ceno (ta je podpoprečna), in med »normalno« ceno pokriti podjetje. To pa pomeni, da mora o tem sklepati organ podjetja in to vedno vnaprej in nikoli za nazaj.

Iz najbližje preteklosti poznamo primer krompirišča, kjer je podjetje omogočilo enoti Ljubljana, da ob obračuna objekt po nižji ceni, kot je znašala tržna izliti-tirana cena.

Tako kot doslej lahko tudi v bodoče pričakujemo, da bo na koncu leta imela takšna enota slab poslovni uspeh. Skrb podjetja naj bi bila pomagati tem enotam, toda — ne za vsako ceno.

Podjetje je dolžno — bodisi na pobudo enote ali organa podjetja — analizirati poslovanje in poslovne rezultate take enote in ugotoviti vzroke neuspeha.

Izguba zaradi cen, ki jih je v gornjem smislu določil organ podjetja, ali izguba zaradi okoliščin,

na katere enota ni imela nobenega vpliva (višja sila ali druge nepredvidene spremembe objektivne narave), se pokrije iz sredstev podjetja.

Preostala izguba — če bi še bila — pa je slej ko prej rezultat poslovanja enote, pa naj gre za vzroke objektivne ali subjektivne narave.

Pokrivanje izgube

Nadaljnja stvar, ki jo bomo morali predvideti v pravilniku, je način pokrivanja izgube.

Kot vemo, pokrivalo negativen rezultat poslovanja enote med letom že s tem, da enota redno posluje in izplačuje OD brez zakonitih omejitev. Doslej smo tudi izgubo enote po letnem obračunu pokrivali — po bolj ali manj burni razpravi na seji DS podjetja.

Menim, da tako ne bi smeli v bodoče reševati te problematike. To škoduje tako enoti, ki zaradi pričakovanja pokritja primanj-ljaja morda premalo energično odpravlja med letom vzroke neuspeha; škoduje pa tudi odnosom med enotami in s tem sploh odnosom v podjetju.

Sindikat — pa ne samo sindikat — predlaga uvedbo institucije, ki bi jo poimenovali po domače: interna banka ali še bolj domače: BVP (blagajna vzajemne pomoči) podjetja. Opis poslovanja take banke bi bil preobširen za naše razmišljanje, zato samo nekaj glavnih značilnosti.

Sredstva banke bi se črpala v glavnem iz sklada skupne porabe, iz poslovnega sklada in iz sredstev neobveznega dela rezervnega sklada. Posojila enotam bi se do-deljevala za večje lastne investicije in za pokrivanje izgub. Po-

sojila bi bila lahko z obrestmi in brezobrestna. Posojila za pokrivanje izgub bi se vračala v celoti ali delno.

Skratka, inoznost je velika, treba se je le zediniti ali velja vpe-ljati tako »banko« ali ne. Prepričan sem, da bi taka banka precej prispevala k čistejšim ekonomskim odnosom v podjetju. O tem govori tudi 16. sklep konference šefov enot v letošnjem marcu.

Težave postanejo velike, če je izguba enote velika in če enota nima primerne perspektive glede dela. Kaj je velika izguba? Morda je za naše razmere primeren pokazatelj:

ostanek dohodka $\times 100$.
vrednost čiste proizvodnje
Če ta pokaže več kot — 5 %, naj-brž že lahko govorimo o veliki izgubi.

Kako naj bi obravnavali enoto, ki bi imela slabši uspeh od prej omenjenega?

Potlej še ukrepanje

Govorili smo že o analiziranju in iskanju vzrokov. Ugotovimo del izgube, na katero enota ni imela nobenega vpliva. Če je ostala izguba še vedno večja, potem preostane še ukrepanje.

Najprej je treba upoštevati mnenje članov kolektiva enote. Seveda pa velja upoštevati tudi mnenje ostalih enot in organov podjetja. Seveda pa velja uposte-vati analitičen prikaz.

Od učinkovitejših ukrepov n.j omenim zlasti dva. (1) Interna prisilna uprava s prenehanjem mandata članom organov uprav-ljanja enote ter razrešitev šefa-e enote. (2) Likvidiranje (postopno) enote. Več o tem je napisano v

našem statutu, členu 244 do 250.

Tudi temeljni zakon o podjetjih (UL SFRJ, št. 17/65) navaja v 94. členu možnost DS podjetja, da lahko razpusti organ upravljanja dela podjetja (pri nas DS enote) in imenuje v tem delu podjetja začasno upravo, oziroma interno prisilno upravo — kot smo jo poimenovali mi.

Zakon daje tudi možnost pod-jetju, da si v statutu predpiše še drugačne možnosti za začasno (prisilno) upravo v delu (enoti) podjetja. Poleg DSP mora o tem odločati tudi referendum vseh članov kolektiva podjetja ali zbor delovnih ljudi podjetja (kar pa je pri nas fizično neizvedljivo). Naš statut v svojem 62. členu ne pre-dvideva referendumov v ta namen, predvideva pa odpoklic vseh članov DSP (čl. 66), ali članov DS enote (čl. 122).

Se en ukrep je omembe vreden. Podjetje financira gradnjo za trg, ki bi jo izvajala prizadeta enota. Seve je taka gradnja odvisna od možnosti prodaje.

Zakaj tako podrobno razprav-ljanje o morebitnih slabih enotah, ko pa vsi želimo, da do tega sploh ne bi prišlo? Več razlogov govori temu v prid. (1) Bolje je predvi-deti vse možnosti vnaprej, kot pa kregati se okoli vrole in že pri-smojene kaše. (2) Obravnavana snov je precej občutljiva. Dokler razpravljamo neosebno, smo laže nepristranski in temeljiti. Ko pa za enoto stoji Janez in Miha, naj-prej pomislimo nanj, pa čeprav bi bilo bolj primerno tudi tedaj upoštevati poznani rek: Boljša prva zamera kot zadnja. (3) Konč-no so danes časi taki, da moramo s tem računati.

(Nadaljevanje)

— Kaj pa se dogaja z vašim šefom? Je postal morda veselje?
— Ne, to so le najnovejša merila za ugotavljanje učinka organizatorjev proizvodnje...

V realizaciji, ki nam je služila za izračun izvršitve plana, smo do vključno avgusta 1966 upoštevali v glavnem fakturirano realizacijo, torej brez realizacije stranske in pomožne dejavnosti, povečano za nedovršeno proizvodnjo (za trg). Ker pa je v planu zajeta tudi realizacija stranske in pomožne dejavnosti ter vrednost povečanih ali zmanjšanih zalog gotovih proizvodov, smo kot realizacijo za obdobje januar—september 1966 zajeli tudi to. Realizacija (vrednost proizvodnje) zajema tako vse postavke, ki so v planu zajete, zato se je tudi planski pokazatelj bistveno spremenil, predvsem pri tistih PE, ki imajo večjo pomožno dejavnost.

A. USPEH PODJETJA

V septembru je podjetje kot celota izvršilo kumulativni mesečni plan z 99,4 %. Plan gradbenih del je celo presežen za 1,1 %, medtem ko z obrtniški deli zaostaja večina PE. V obrtniških storitvah smo v prvih 9 mesecih letos dosegli 91,2 % planirane vrednosti. Uresničevanje skupnega letnega plana je za 0,4 % pod predvidenim. Tudi pri uresničevanju letnega plana smo z gradbenimi deli za 0,8 % nad planom, medtem ko so obrtniška dela za 6,5 % pod planom.

B. USPEH GRADBENIH ENOT

Gradbišča kot celota so kumulativni 9-mesečni plan dosegla s 100,8 %, saj so z gradbenimi deli presegla plan za 3,5 %, medtem ko z obrtniški deli zaostajajo za 7,7 %. Podobna ugotovitev velja tudi za izvrševanje letnega plana.

Od gradbenih poslovnih enot plana nista dosegli samo Maribor in Ljubljana-okolica, vendar tudi ti enoti prikazujeta porast izvršitve plana (gradbena dela dose-

Planski barometer za september 1966

ga Maribor z 99,2 %, Ljubljana-okolica pa s 96,8 %). Z obrtniški deli pa zaostajajo razen omenjenih še na Ravnah in v Kopru.

C. USPEH OBRATOV

Doseganje plana pri obratih je slabše kot pri gradbenih PE, saj so obrati kot celota 9-mesečni kumulativni plan dosegli le s 96,3 %, kar je za 3,7 % manj, kot je bilo predvideno. Najmanjši odstotek izvršitve plana prikazuje Projekktivni biro (86,3 %). Vendar je na nizki odstotek izvršitve pri Projekktivnem biroju vplivalo predvsem zmanjšanje obsega dela, ker je odpadla realizacija zunanjih sodelavcev (doseženo samo 31,4 % plana).

D. PRODUKTIVNOST IN EFEKTIVNE URE

Tudi produktivnost se je bistveno izboljšala v primerjavi s prejšnjim mesecem (za 7,6 %). Največja produktivnost pri gradbenih PE izkazuje Maribor, ker

A. Gradbišča											
Planski pokazatelji		«Gradis-»	Gradbene PE skup.	Ljublj.	Marib.	Celje	Jes.	Ravne	Lj. okol.	Koper	
Realizacija za januar-sept. 1966	Skupna dela	99,4	100,8	103,7	95,5	106,6	109,6	100,1	82,2	124,8	
	gradbena dela	101,1	103,5	100,6	99,2	108,4	102,6	104,2	96,8	130,9	
	obrnitiška dela	91,2	92,3	116,8	78,6	102,0	132,3	89,5	64,1	96,1	
Letni plan	plan v %	71,8	72,2	70,4	74,0	63,9	74,0	67,4	78,2	75,0	
	a) skupna dela realizacija v %	71,4	72,8	73,0	70,7	68,1	81,1	67,4	64,3	93,6	
	+ ali —	— 0,4	+ 0,6	+ 2,6	— 3,3	+ 4,2	+ 7,1	± 0	— 13,9	+ 18,6	
b) gradbena dela	plan v %	71,5	71,8	70,9	74,0	63,5	73,2	68,2	71,2	75,0	
	realizacija v %	72,3	74,4	71,4	73,4	68,8	77,2	71,1	68,9	98,2	
	+ ali —	+ 0,8	+ 2,6	+ 0,5	— 0,6	+ 5,3	+ 2,0	+ 2,9	— 2,3	+ 23,2	
c) obrtniška dela	plan v %	73,5	73,5	68,0	74,0	65,0	70,5	65,2	89,1	75,0	
	realizacija	67,0	67,8	79,4	58,2	66,3	93,3	58,3	57,1	72,1	
	+ ali —	— 6,5	— 5,7	+ 11,4	— 15,8	+ 1,3	+ 22,8	— 6,9	— 32,0	— 2,9	
Produktivnost januar-sept.	plan	16,63	14,11	14,84	14,30	11,10	13,70	13,10	14,51	18,38	
	realizacija	19,12	17,19	17,59	20,30	12,39	16,05	14,33	15,95	22,81	
	%	115,0	121,8	118,5	142,0	111,6	117,2	109,4	109,9	124,1	
Efektivne ure januar-sept.	plan v %	89,1	86,4	84,8	73,0	97,1	90,0	96,3	89,3	102,6	
	realizacija v %	87,9	85,0	84,9	69,9	97,1	87,6	95,3	88,0	105,5	
	+ ali —	— 1,2	— 1,4	+ 0,1	— 3,1	± 0	— 2,4	— 1,0	— 1,3	+ 2,9	

B. Obrati

Planski pokazatelji		Obrati skupaj	SPO	KO Ljubljana	KO Maribor	LJO Šk Loka	OGP	Projektivni biro
Realizacija za januar-sept.	Skupna dela	96,3	87,6	101,9	98,9	103,1	98,4	86,3
	gradbena dela	96,9	87,6	101,9	98,9	104,0	98,4	109,1
	obrnitiška dela	44,9	—	—	—	71,6	—	31,4
Letni plan	plan v %	71,0	73,0	67,4	70,0	72,0	67,9	81,2
	realizacija v %	68,4	65,7	68,7	69,3	74,2	66,9	70,0
	+ ali —	— 2,6	— 9,3	+ 1,3	— 0,7	+ 2,2	— 1,0	— 11,2
Produktivnost januar-sept.	realizacija	23,85	30,16	22,47	22,81	19,98	22,61	20,85
	plan	24,03	26,14	24,57	23,05	19,47	26,24	22,70
	%	100,6	86,7	109,4	101,1	97,4	116,1	108,9
Efektivne ure januar-sept.	plan v %	96,6	101,0	94,4	100,2	104,0	85,6	100,7
	realizacija v %	96,3	101,0	93,2	97,9	106,7	84,8	100,2
	+ ali —	— 0,3	± 0	— 1,2	— 2,3	+ 2,7	— 0,8	— 0,5

ima ob skoraj doseženem planu gradbenih del najmanj realiziranih efektivnih ur (69,9 %) in Koper, ki ima najvišji odstotek izvršitve plana gradbenih del

(13,9 %). Zaradi povečanega obsega dela pa imajo tudi presežen plan efektivnih ur (102,6 %). Se vedno je tendenca padanja efektivnih in vseh plačanih ur, kar

je za planski barometer pozitivni pokazatelj. Plan efektivnih ur so do sedaj presegle PE Koper, SPO, LO Škofja Loka in Projekktivni biro.

Franc Slekovec odhaja

Ob koncu preteklega meseca nas je zapustil tov. Franc Slekovec, dolgoletni član kolektiva PE na Ravnah. Dopolnil je 60 let starosti in ker ni bil najbolj trdnega zdravja, se je odločil, da nastopi svoj zaslužni pokoj.

Rodil se je v Kumovi pri Ljutomeru 28. 8. 1906. V tem kraju je dokončal osemletno šolo, nato pa se je šel učiti za sedlarja. Te obrti se je izučil v letih 1925/27. V obdobju svetovne gospodarske krize je bilo za sedlarje malo dela in tudi temu primeren nizek zaslužek. Zato se je odločil, da se priuči drugemu delu. Lotil se je tesarskega dela, katerega je bilo dovolj. Ker so bili v tujini delovni pogoji boljši, je zapustil domovino in se je za nekaj let naselil v Franciji. Ko se je leta 1939 vrnil, je ostal v tesarskem poklicu, katerega se je že navadil. Po osvoboditvi se je kaj kmalu vključil v kolektiv podjetja »Gradis« in je bil na večjih gradbiščih gradbenega vodstva v Mariboru. Ko se je delo razvilo na Ravnah, so ga poslali na delo na Ravne, kjer je ostal do upokojitve.

Tesarsko delo mu je šlo dobro od rok, zato je tudi z uspehom položil izpit za VK tesarja. Jesen svojega življenja bo prebil med svojci, saj je bil dobro polovico svojega življenja z doma.

L. L.

Visoke gore je že pobelil prvi sneg in za nas gradbince bo kmalu nastopilo vprašanje, kako bo z zaposlitvijo čez zimo

PRI GRADITELJIH KOPRSKE ŽELEZNICE

Zdaj gre našim delo hitro od rok

O gradnji koprške železnice smo že poročali. Zdaj se za trase utestimo v bližini nove bencinske črpalke na Dekanih pri Kopru. Tu stoji nenavadna naprava, nekakšen jeklen stolp, ki na prvi pogled spominja na vrtalno napravo za iskanje nafte. Seveda to ni nikakršna naprava za iskanje nafte, marveč poseben stroj za zabijanje pilotov. Napravo uporabljajo naši delavci, ki so se letos priključili graditeljem koprške železniške proge.

Torej — da ne bomo preveč dolgozorni: »Gradis« bo blizu Dekanov zgradil precej velik objekt — cestni nadvoz, dolg 44 m in visok 10 m, širok pa okrog 6 m. Po tem betonskem nadvozu, ki se bo dvigal nad traso nove železniške proge Koper—Prešnica, bo namreč speljana nova cesta proti Kopru. Nadvoz bo torej omogočil izvennivojsko križanje železnice in ceste, tako da bosta cestni in železniški promet v Koprščini popolnoma nemotena.

Bodoči cestni nadvoz gradijo delavci poslovne enote Ljubljana. Naprava, s katero zabijajo do 10 m dolge betonske pilote, je last podjetja »Mostogradnje«. Ker so takšne naprave pri nas zelo redke, smo si jo morali pač izposoditi. Naš delo-

vodja Franc Pehan, ki vodi to gradbišče, je povedal, da je ta stroj star že nekaj desetletij. Delal je že pred vojno, samo da ga je takrat pogajala para, po vojni pa so lokomobile nadomestili z dizelskim motorjem. Naprava je angleškega izvora — utež, ki pada na betonske pilote in jih počasi zabija v zemljo. Težka je nič več in nič manj kot 2500 kg. Delavci pravijo stroju po domače — »mekaza«.

»Precej draga je ta reč, namreč izposojevalnina,« je pripovedoval delovodja Pehan. Vsak dan moramo odšteti podjetju »Mostogradnje« točno 80 starih tisočakov. Ni malo. In še najhuje je to, da smo od »Mostogradnje« popolnoma odvisni. Če bi jih — na primer — nekaj »uščip-

nilo« — se lahko meni nič, tebi nič odpravijo s tem strojem kam drugam. Seveda pa brez te naprave sploh ne bi mogli ugraditi temeljev.

Naprava za zabijanje pilotov je res neprecenljive vrednosti. Zemljišče tod okoli je namreč precej »rahlo«, nosilnost tal je torej šibka. Prav zato pa bodo morali naši delavci, da bo cestni nadvoz popolnoma trden in varen za ves promet, s piloti pripraviti solidne temelje. Nekateri betonski piloti so dolgi celo več kot 10 metrov in stroj jih počasi, prav počasi, zabija v mehko zemljo. Skupno bo v temeljih na obeh straneh nadvoza 56 betonskih pilotov.

»In kdaj ste začeli tu delati?« sem se vprašal.

»Prve pilote smo začeli zabijati 9. septembra,« je pojasnil tovariš Pehan. »Zdaj gre delo hitro od rok in upam, da bomo še pred zimo, če ne bo kakšnih nepričakovanih ovir, s pilotiranjem in temelji končali.«

Potem ko bodo temelji za cestni nadvoz končani, pa bo prišel na vrsto še sam nadvoz. Ta del novega objekta pa bo po vsej verjetnosti prišel na vrsto šele tik pred zimo ali pa prihodnje leto.

V Kopru posla na pretek

Veliko podno skladišče v luki bo še pred novim letom predano investitorju

Gospodarska reforma je marsikatero stvari postavila na glavo. To velja tudi za investicijsko dejavnost, od katere je danes v znatni meri odvisna tudi usoda gradbenih podjetij. Vsa leta doslej je bila poslovna enota v Kopru pravzaprav nekakšen »privesek« velike »Gradisove« družine, vsaj če smo Koper primerjali z drugimi velikimi enotami — Ljubljano, Ravnami, Celjem in drugimi. Danes pa je podoba precej drugačna: medtem ko v Celju in Ljubljani ni toliko dela, kot bi si ga želeli, pa je prav v Kopru dela na pretek. Lahko bi rekli, da je koprška enota zaposlena čez glavo, kar je v teh časih za gradbeno operativno resnična redkost.

Največji objekt, na katerem je zaposlenih okrog 70 ljudi, je v Kopru trenutno veliko podno skladišče, ki bo imelo v 10 etažah približno 15.500 kvadratnih metrov skladiščnih površin (v vsaki etaži okrog 1550 kvadratnih metrov). Zadnje dni septembra so bili graditelji tega velikega skladišča, ki bo zaradi svoje višine vidno daleč naokoli, že v četrto etažo. Vendar gre delo zelo hitro od rok, delavci delajo tu od jutra do mraka, kadar pa je sila in stiska, pa tudi ponoči. Ko bo skladišče zgrajeno, bo lahko investitor (Luka Koper) v njem uskladiščil približno 13.000 ton tovora. Ob-

jekt so začeli Koprčani graditi aprila, dovršitveni rok pa naj bi bil 29. november. Vsekakor so naši graditelji prepričani, da bodo zamude — če sploh bodo — res minimalne, morda le nekaj dni, tako da bo Luka Koper lahko že v decembru uporabljal to veliko in sodobno skladišče. Seveda bodo posamezne etaže (spodnje) že prej toliko urejene, da bodo lahko prejele prve tovore, medtem ko bodo v zgornjih etažah še naši delavci.

V koprski luki pa so naši delavci zgradili letos še dve manjši skladišči hangarskega tipa, vsako ima po

3600 kvadratnih metrov površine. Tu so delali Koprčani »kot nori«, podveji in tudi ponoči. Delo je teklo v treh izmenah, trije mešalci so skraj brez odmora pripravljali beton.

V pičlem mesecu smo skladišče dobesedno skupaj zmetali,« je poudaril šef koprške enote Bernard Gabrijelčič. »Seveda so nas v taki naglici silili ne samo skrajno ostri roki, marveč tudi zelo visoki penali. Za vsak dan zamude bi namreč morali plačati kar 100.000 starih dinarjev penalov.«

Koprčani imajo zdaj pred seboj še dve manjši skladišči hangarskega tipa, skladišče III in IV. Potem je tu še nadaljnja izgradnja luške obale. Letos so delali tudi temelje in kletno ploščo nove koprške banke (samo stavbo je nadaljevalo podjetje »Stavbenik«). Vrh tega so poleteli med drugim še delali v Bakru, kjer so pomagali pri gradnji nove luke.

»Seveda se letošnji tempo pri delu pozna tudi pri dohodkih,« je še povedal tovariš Gabrijelčič. »Lani smo ustvarili okrog 700 milijonov starih

Financiranje strokovnega šolstva

Kaj predvideva predlog Gospodarske zbornice SR Slovenije

Smo pred sprejetjem novega republiškega zakona o financiranju strokovnega šolstva.

O tem aktualnem vprašanju so bile zadnje čase množične razprave pri vseh organizacijah, zavodih, institucijah, družbeno-političnih organizacijah in pri vseh tistih, ki so za ta problem živo zainteresirani. Položaj je nevzdržen. Sedanje potrebe za strokovno šolstvo financirajo občine, te so pa odvisne od medobčinskega sklada in prostovoljnih prispevkov gospodarskih organizacij.

Grobi pokazatelji so pokazali, da manjka v Sloveniji za vzdrževanje sedanjega omrežja šolstva 6 milijard starih dinarjev.

Direktorji vzgojnih zavodov in občinski organi prosjajo po podjetjih, da lahko pokrijejo minimalne potrebe rednega pouka. Jasno je, da kvaliteta pouka pri tem ne more biti takšna, kakor bi morala biti ob normalnih pogojih.

Gospodarska zbornica SR Slovenije je izdelala predlog, kako naj bi uredili financiranje šolstva in vzgoje.

Predlog je v kratkem naslednji:

Splošni zakon o sredstvih za izobraževanje in vzgojo dopušča ustanavljanje izobraževalnih skupnosti gospodarskih organizacij.

S financiranjem takih izobraževalnih skupnosti bi bilo mogoče doseči večji in neposreden vpliv gospodarskih organizacij na izobraževanje strokovnih kadrov.

Ta vpliv ne bi bil samo v tem, da bi gospodarska organizacija sodelovala pri kreiranju vsebine izobraževanja, pač pa tudi v tem, da bi sodelovala pri urejanju šolskega omrežja tako, da bi te ustrezale sedanjim potrebam v perspektivnem razvoju gospodarstva.

Najprej bi ustanovili republiško izobraževalno skupnost. Zanj prispevajo obvezni prispevek vsi delovni ljudje. Obvezni proračunski prispevek, ki je znašal dosedaj 12,5%, se bi znižal, to znižanje pa bi bilo tolikšno, da bi namensko dali za šolstvo 4—5%.

Iz tega vira se bi financirale šole splošnega značaja kakor npr. osnovne šole, gimnazije, učiteljska in visoke šole.

Potlej bi ustanovili izobraževalne skupnosti panog. Zaenkrat je predvidenih devet skupnosti panoge, med njimi je tudi gradbeni.

Te skupnosti po panogah naj bi dobile po predlogu zbornice 25% vseh potreb od republiške izobraževalne skupnosti, ostalih 75% potreb za strokovne šole svoje panoge pa morajo pokrivati gospodarske organizacije same v obliki dopolnilnega prispevka gospodarske organizacije.

Tretja je izobraževalna skupnost za splošne strokovne šole, tj. tiste, ki jih ni mogoče vključiti v eno izmed panog (npr. kovinska in elektro-stroka, vajenske šole raznih strok itd.).

Ta skupnost se financira ca. 25% iz republiške skupnosti, en del dodatno iz skupnosti panog gospodarstva in drugo od tistih gospodarskih organizacij, ki niso vključene v nobeno skupnost panoge.

Četrta in zadnja se ustanovi skupnost za gospodarske organizacije z lastnimi šolami.

To so tiste šole, ki naj bi pokrivalo potrebo po specializiranih kadrih (npr. gumarske šole, asfalterji, opekarji itd.).

Tem šolam pripada poleg sredstev matične gospodarske organizacije še del sredstev iz obveznih prispevkov iz republiške skupnosti.

Kolikor bodo te šole izobraževale učence preko potreb matične gospodarske organizacije, potem naj bi nastali stroški za te učence bremenili tistega, za katerega se izobražujejo.

Po gornjem predlogu bi gradbeniki dodatno financirali izobraževalno skupnost panoge in izobraževalno skupnost za splošne strokovne šole.

Po grobem izračunu bi bil ta dodatni prispevek približno 1% izplačanih osebnih dohodkov gospodarske organizacije.

Gospodarska zbornica je po tem predlogu konsultirala vse gospodarske organizacije in se v principu vse strinjajo z novim načinom.

Kot predsednik komisije za kadre pri svetu za gradbeništvo GZ Slovenije bi še kratko navedel stališče komisije do novega predloga. V komisiji so predstavniki vseh gradbenih podjetij po teritorialnem principu in predstavniki strokovnih šol.

V principu se vsi strinjajo z novim predlogom. Pri dokončni formulaciji pa je upoštevati naslednje:

— za realno oceno potreb strokovnih šol manjkajo osnove in normativi;

— zbornica naj postavi vprašanje o potrebi sedanjega in bodočega omrežja šol — gimnazij;

— jasno je predvideti financiranje izobraževanja odraslih;

— kje je ali naj bi bilo zajeto financiranje gradbenega in-

struktorskega centra;

— podjetja, ki imajo že lastne izobraževalne centre, bi morala imeti olajšave;

— domove in internate naj financira republiška izobraževalna skupnost;

— prispevek naj bo za vse gospodarske organizacije procentualno enak in obvezen!

Vsekakor je to prva etapa v novem načinu financiranja. Predlog dopušča tudi formiranje regionalnih skupnosti, vendar je velika večina mišljenja, da bi se moralo v bodoče vse šolstvo v republiki financirati z enega mesta.

Gospodarske organizacije so pripravljene potrebna sredstva prispevati, želijo pa soodločiti o številu potrebnih strokovnih šol, o profilu strokovnjaka, ki ga te šole dajo, in o učnem načrtu, ki mora biti prilagojen zahtevam današnjega časa.

Ing. Dragovan Sever

dinarjev dohodka, letos bomo po vsej verjetnosti prišli do milijarde ali vsaj zelo blizu. To prav gotovo ni malo za 200 ljudi, kolikor jih je v Kopru poprečno zaposlenih. Rekord smo vsekakor dosegli v juniju, ko je bila realizacija 210 milijonov.

Tudi osebni dohodki v Kopru niso slabi. V juniju in juliju so najboljši visoko kvalificirani delavci, zlasti tesarji, skupno »povlekli« tedi preko 200 »jurjev«, nekateri tudi blizu 240 tisoč starih dinarjev. Vsekakor je to dokaz, da tudi v gradbeništvu pri nas ni tako zelo slabo, seveda pod pogojem, da je dovolj dela in da je tudi delo dobro organizirano.

Tudi za leto 1967 Koprčanom ne kaže ravno slabo. Predvsem bo še vedno dovolj dela v luki (obala, nova skladišča), tu in tam se bo pojavil prav gotovo še kakšen manjši investitor. In slednjič je v letu 1967 »planirana« še gradnja novega veli-

kega stanovanjskega naselja Olmo. Po mnenju vodstva koprške enote »Gradis« bo treba že letos začeti z nekaterimi najnujnejšimi deli pri komunalnih napravah, takoj spomladi pa bo treba začeti »zares«, tako da bi se prvi stanovalci konec prihodnjega poletja že vselili v nove objekte. Olmo bo namreč tako velika soseska (približno 1000 stanovanjskih enot, verjetno pa še več), da bo imel tu »Gradis« več let dovolj dela. Z izgradnjo koprške železnice in nadaljnjim razvojem Luke Koper bo potreba po novih stanovanjih močno narasla. Že danes je čutiti velik »pritisek« na nova stanovanja, od vseh koncev in krajev prihajajo interesi, ki bi radi čim prej prišli do stanovanj. Zato prav gotovo ni bojazni, da bi morali naši delavci v Kopru, po letošnjem »plodnem« letu, v prihodnosti sedeti križem rok.

P-n

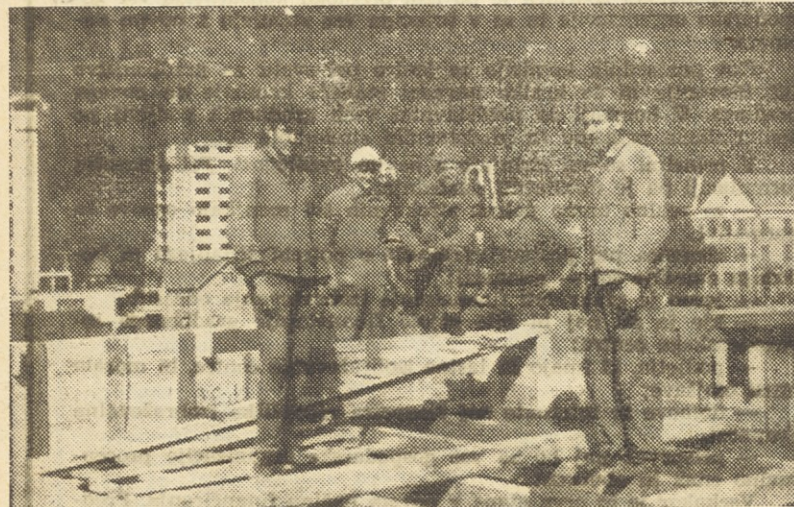
Sestanek na Pohorju. Predstavniki zavoda za zaposlovanje iz Čakovca in predstavniki občinske skupščine Čakovec so razpravljali o izobraževanju in kadrovanju delavcev iz območja Čakovca

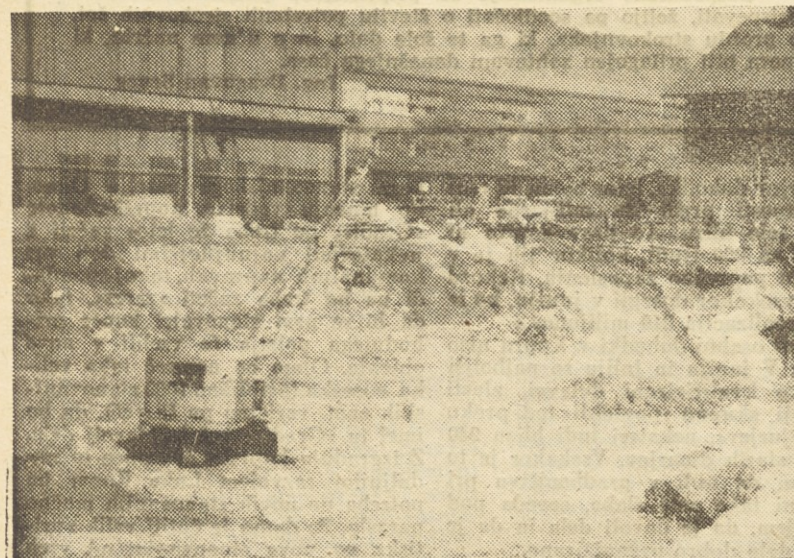
Le najbolj korajžni so se povzpeli na razgledni stolp

Dober tesar mora imeti svoje orodje v redu. Šef poslovne enote »Gradiš« Jesenice pregleduje orodje ob strokovnih izpitih za polkvalificirane tesarje

Niko Kempele, Hendrik Drole, Ivan Bogdan, Vlado Maltič, Mladen Knežević na objektu »anglomeracija« na Jesenicah

Gradnja podaljška nove valjarne železarne Ravne je v polnem teku. Sedaj kopljejo temelje za težko progo »Bluming«. Z delom je PE pričela 19. VIII. 1966 in sedaj je že vse pripravljeno za betoniranje. Delo sta zelo ovirala talna voda in dež. Na fotografiji vidimo le polovico jame, ki so jo izkopali s stroji. Iz nje so odpeljali okoli 9000 m³ materiala. Najbolj umazano delo je opravljeno in sedaj verjetno ne bo večjih ovir

Samoupravljanje je možno samo na ekonomski podlagi

Ali naša organizacija omogoča neposredno upravljanje?

V težnji, da bi prišlo do izraza v največji meri neposredno samoupravljanje vseh ljudi pri nas, smo ustvarili določen samoupravni mehanizem, ki naj bi to tudi v celoti omogočil.

Pri tem je treba odgovoriti na dve važni vprašanji: Kako se izvaja neposredno samoupravljanje in do katere meje ga je mogoče sploh razviti, da ne bi prišlo do zbiratiziranega stališča, po katerem je treba vsakemu omogočiti neposredno odločanje, ko pa vemo, da to v praksi ni uresničljivo, čeprav je takšna teza na prvi pogled sprejemljiva in lepo zveni.

Samoupravljanje je mogoče samo na ekonomski podlagi. Če ni materialnih osnov, je res težko govoriti o samoupravljanju in bi ostale besede le na papirju.

Naša organizacija poslovanja je zasnovana na principu delovnih enot, tako imenovanih poslovnih enot gradbene operative in obratov, ki predstavljajo določen zaključen proces proizvodnje ali njegov zaokrožen del. Te enote lahko merijo rezultate svojega poslovanja v večini primerov pod direktnim vplivom tržišča, odločajo samostojno o delovnih razmerjih in drugih vzajemnih razmerjih članov kolektiva svoje enote (stanovanje, socialna vprašanja itd.), ki izvirajo iz skupnega dela v enoti, odločajo dalje o organizaciji dela v enoti skladno z delovnim procesom, ki se odvija v okviru celotnega podjetja, in skrbijo delno tudi za razširjeno reprodukcijo.

Člani kolektiva takšne delovne enote volijo neposredno svoj delavski svet in določeno število članov v osrednji delavski svet. V okviru takšne enote so ponekod organizirane manjše enote t. im. obračunske enote. Pogoji za takšno organizacijo pa je, da se dajo rezultati v obračunski enoti meriti. V obračunskih enotah odločajo člani enote o delitvi doseženih sredstev za osebne dohodke in o internih medsebojnih delovnih odnosih ter več ali manj o organizaciji dela.

Tudi osrednje strokovne službe v podjetju so enote, katerih člani neposredno uresničujejo pravice glede interne organizacije dela in dalje glede osebnih dohodkov po sprejetih merilih za ugotavljanje udeležbe posameznika.

Tako je na kratko povedano, kakšen je pri nas samoupravni mehanizem na nivoju delovnih enot.

Ne bi mogli trditi, da se pri nas osrednji delavski svet, kot najvišji organ upravljanja, pri odločanju o raznih vprašanih poslovne politike ne opira na mnenje kolektivov enot, da bi bil to nek samoupravni organ, odrezen od neposrednega dogajanja z absolutno pravico odločanja v zadevah, za katere je pristojen po statutu in v skladu s temeljnim zakonom o podjetjih. V bistvu je odločanje v zadevah, ki spadajo v njegovo pristojnost, v tem, da sprejema samoupravne odločitve potem, ko so o težah ali predlogih člani kolektivov enot že povedali svoje mnenje. Tako sprejema dokončni gospodarski načrt, katerega so v posameznih delih že prevzele enote, vsaka za sebe po svojih zadolžitvah, skladno s celotno poslovno politiko podjetja in glede na stanje tržišča. Dalje odloča (na podlagi temeljitih analiz poslovanja) o internih porabi delitve v edini skrb za normalni razvoj podjetja kot celote in posebej posameznih enot. Glavna in več ali manj samostojna je skrb delavskega sveta za razširjeno reprodukcijo v mejah razpoložljivih sredstev in glede na nujnost potreb na posameznem področju. Samostojno odločanje o razdelitvi doseženih

sredstev na osebne dohodke in sklade, pri čemer je nujno zagotoviti sredstva za poslovanje podjetja, je v pristojnosti delavskih svetov enot.

Lahko trdimo, da je v takšni obliki zagotovljeno neposredno samoupravljanje.

Nastajajo pa razne težnje v enotah, ki umetno ustvarjajo dvojno linijo upravljanja in vodenje. Ugovori se pojavljajo proti vodenju celotne poslovne politike, ki jo izvaja in zanjo odgovarja osrednji delavski svet, kot najvišji organ samoupravljanja.

Po sedanji organizaciji poslovanja so se na enotah, neke več druge manj, formirale razne strokovne službe v takšno širino, da se pojavlja zaradi tega dupliranje v vodenju posamezne evidence, v izvajanju administrativnih in delno tudi tehničnih del. Že na ravni celotnega podjetja so namreč organizirane takšne službe, ki pa so za organizirano poslovanje nujno potrebne glede na to, da se pojavlja navzven vedno podjetje kot celota tako pri nastopanju na tržišču kot tudi v odnosih do družbene skupnosti.

K takemu položaju so vodila prav gotovo mišljenja in trditve, da bi bilo okrnjeno samoupravljanje, če ne bi vsaka enota imela svoje evidence. Zaradi tega nastajajo večji stroški, kot je to nujno potrebno za nemoteno poslovanje, kar vsekakor ni smoter in cilj samoupravnega sistema. Pri tem se umetno pojavljajo birokratske tendence, ki so se pa razvile same po sebi ravno iz vneme, da se mora samoupravljanje poglobiti.

Ali lahko trdimo, da bi bilo okrnjeno samoupravljanje, če bi obdelovali podatke o opravljeni proizvodnji na enem mestu z vsemi analitičnimi pregledi za posamezne dele podjetja, in to z več ali manj modernimi postopki in pripomočki, ki bi dajali hitro rezultate, na podlagi katerih bi organi upravljanja v enotah imeli možnost neposrednega posega v odločanju v določenih zadevah? Ker je treba ustvariti vedno skupno evidenco, skupne analize, ki jih zahteva upravičeno tudi družbena skupnost glede na to, da upravljamo družbena sredstva, moramo vedno vse podatke ponovno obdelovati, namesto da bi se z enim samim delom doseglo isto, seveda z manjšim trudom. Vidimo lahko, da nastajajo pri takšnem poslovanju čiste anomalije in za človeka, ki pogleda v podjetje od zunaj, povsem nerazumljive.

Zainteresirati ljudi iz proizvodnje, da s svojimi predlogi sodelujejo pri upravljanju delovne organizacije, je prav gotovo glavna stvar pri uresničitvi načela neposrednega samoupravljanja. Pri tem pa ne smemo pozabiti na materialno osnovo, ki je glavni pogoj, da se lahko upravlja. Opaziti je, da proti odločitvam osrednjega delavskega sveta ne ugovarjajo v tistih enotah, kjer z vsjo skrbnostjo vključijo slehernega člana v obravnavo raznih predlogov, ki jih namerava sprejeti delavski svet podjetja.

Vsekakor so pri raznih težjih odločitvah posebej pomembni tisti člani kolektiva, ki stvar bolj razumejo, da posamezni predlog dobro prepresejo, pojasnijo stališča tudi drugim, zlasti pa da sami zavzamejo svoje stališče in ga na primerno mesto pravočasno tudi posredujejo. Le tako si lahko predstavljamo neposreden vpliv članov kolektiva na določene odločitve organov samoupravljanja, pa naj gre to za delavski svet enote ali za delavski svet podjetja.

Pravice in dolžnosti delavca na področju varnostne službe

Podjetje je po določilih čl. 66. temeljnega zakona o varstvu pri delu (Uradni list SFRJ, št. 15-314/65 z dne 5. 4. 1965) dolžno svoje delavce poučevati o varstvu pri delu tudi pred razporeditvijo na delo in med delom.

1. Poučevanje o varstvu pri delu na delovnem mestu je obvezno za vse nove delavce in delavce, ki menjajo delovno mesto oziroma kraj dela.
2. Poučevanje o varstvu pri delu mora biti redno:
 - pred pričetkom dela na novih delovnih mestih, obratih in delavnicah;
 - ob spremembi delovnega ali tehnološkega postopka;
 - ob premostitvi na drugo delo na istem delovišču, obratu ali delavnici, in
 - ob premostitvi na drugo delovišče, obrat ali delavnico, kjer se že dela.
3. Delavce se o varstvu pri delu poučuje in seznaja z delovnimi pogoji skupinsko ali posamično. Vsak delavec pa mora biti o varstvu tako poučen, da delo lahko varno opravlja.
4. O varstvu pri delu poučujejo delavce in jih seznajajo s pogoji dela tisti, ki jih razporejajo na delo.
5. Nadzor nad tem, če so delavci pravilno in zadostno poučeni o varstvu pri delu in seznajeni z delovnimi pogoji, vodijo osebe, katerim so odgovorni tisti, ki delavce razporejajo na delo.
6. Preverjanje znanja delavcev o varstvu pri delu od časa do časa

med delom, je dolžnost neposrednih vodij dela.

7. Delavec na delu mora biti poučen:

- a) da smo za varnost pri delu v podjetju odgovorni vsi člani kolektiva;
- b) da varnost pri delu obsega:
 1. tehnično varstvo
 2. osebno varstvo
 3. higiensko in zdravstveno varstvo
 4. prehrano, nastanitev in prevoz
 5. normative, v kakšnem obsegu mora podjetje te ukrepe izvrševati;
- c) da mora povedati, če ima zdravstveno hibo ali da boleha za boleznijo, ki se jo težko ugotovi ali opazi;
- č) da sme biti razporejen le na delo, za katerega je sposoben in usposobljen, upoštevajoč naravne, umske in fizične sposobnosti;
- d) da mora biti delu primerno oblečen, obut in opremljen;
- e) da mora upoštevati in izvrševati vse odredbe in potrebne varnostne ukrepe pri delu ter skrbeti za pospeševanje varstva pri delu;
- f) da je dolžan pri delu skrbeti za svojo varnost in delati tako, da s svojim ravnanjem ne ogroža so-delavcev in okolice;
- g) da mora podjetje dati delavcem

na delu na razpolago potrebna varovalna sredstva brezplačno;

h) da je neposredni vodja dela dolžan skrbeti za pravočasno dodeljevanje in pravilno uporabo osebnih varovalnih sredstev pri delu;

i) da mora pri delu uporabljati vsa razpoložljiva varovalna sredstva in jih vzdrževati v brezhibnem stanju;

j) da je dolžan takoj obvestiti neposrednega vodjo dela o vsaki opaženi pomanjkljivosti ali drugem pojavu, ki bi po njegovi presoji lahko ogrožal varnost pri delu;

k) da je njegova dolžnost delo odkloniti, če ugotovi, da mu pri delu preti očitna nevarnost za življenje in zdravje;

l) da se na delovišču ali v delavnici ne sme zadrževati v vinjenem stanju in da na delu ne sme uživati alkoholnih pijač;

m) da so za žene, mladino in invalide določeni posebni delovni pogoji;

p) da mora biti na delovišču in v delavnici preskrbljeno za nudenje prve pomoči v slučaju poškodbe pri delu.

8) Poučevanje po teh navodilih se mora pričeti takoj in se ne sme nikoli prekiniti.

Služba varstva pri delu

»Gradisov vestnik« izdaja delavski svet podjetja Gradis Ureja ga uredniški odbor. Odgovorni urednik: Ljiljana Cepuš. — Tisk: »Tona« Tona Tomsica. — Izdaja mesečno

SEJA

Veliko naših ljudi dobiva vabila za razne sestanke ali seje, kot se sestankom bolj imenitno reče. Tudi jaz dobim večkrat takšno vabilo. Vsa vabila so si precej podobna. Pa poglejmo, kaj piše v njih.

Sklicuje se seja, katera se bo vršila v sejnih prostorih uprave dne tega in tega ob tej in tej uri. Na sejo se vabijo

pomočnik šefa, ing. Majzelj
ing. Bonifacij Zamudnik
tov. Repe Pepe
tov. Martin Plajba
tov. Sanfla in
mezdni knjigovodja

Dnevni red niti ni važen. Navsezadnje ne bi bilo važno niti vabilo, če...

Te pikice ne pomenijo, da sem pikolovec; če pa bo kdo tako menil, pa tudi nič hudega. Clovek mora prestati vse kaj hujšega kot so vsakodnevni očitki, natolcevanja in druge naše lepe navade.

Ustavili smo se torej pri pikicah.

Tako kot nekateri brezbožneži ne verjamejo v boga, ne verjamem jaz v to, da bi se seja sama sklicala. Če pa se gospa Seja sklicuje zato, da se bo vršila, potem pa zna biti živo bitje. Morda je čebelica, kajti one vršijo v panju ali imenitneje povedano — v prostorih panja. Mi smo pa ves čas seje sedeli v enem prostoru in se res nismo vršili v sejnih prostorih. Pa še nekaj. Udeleženci se niso sami vabili, kot piše na vabilu, temveč smo jih lepo povabili!

No, to so res malenkosti, ki niso niti pomembne niti smešne.

Bolj pomembna je ugotovitev, da ima naš kolektiv dve vrsti ljudi — inženirje in tovariše oziroma ing. in tov. Tako sta na mojem vabilu in žal tudi na večini drugih Majzelj in Zamudnik »inga«, drugi pa so »tovi«. Če pa ima tak ing. še kakšen položaj, potem moramo seveda še to pripisati, da ne bo kaj narobe — se razume. Seveda, tudi vrstni red — po položaju.

Eden ima najprej priimek, pa potem ime, drugi spet obrnjeno. Za nekatere pa zadostuje spet samo priimek ali pa celo samo navedba delovnega mesta. Ah, mezdni, to je tako srčkana beseda, skoraj tako kot personalni.

Torej, inženirji in tovariši, glejte, da bodo tudi v bodoče naše tajnice in druge te »posle vršeče osebe«, uporabljale še vnaprej — v tako važnem dokumentu, kot je vabilo ali zapisnik — pri nas že ustaljen lepotni stil!

Da pa ne bo ostalo samo pri opozorilu, si predrznem napisati povsem napačno vabilo — kot svarilo.

Sklicujem sestanek tajnic in zapisničarjev, ki bo v sejni sobi uprave vsakega dne ob vsaki uri. Na sestanek vabim tudi druge prizadete delavce.

Dnevni red:

1. gledanje v slovenski pravopis.

Martin Plajba

Prvo klimatizirano skladišče pri nas

V rekordnem času so ga zgradili delavci PE Ljubljana-okolica

»Točno 1. julija letos smo šele začeli odrivati humus, 10. julija

se je začel izkop temeljev, v ponedeljek, to je 17. oktobra, pa bo

tehnični prevzem,« je pripovedoval naš mladi inženir Boris Pe-

čenko, vodja gradbišča »Prehrane«. In res — od julija do srede

oktobra je bil na tem gradbišču tak »tempo«, da ga celo stari grad-

binci skoraj ne pomnijo. V dobrih treh mesecih so delavci in stro-

kovnjaki gradbišča Ljubljana-okolica zgradili precej veliko in so-

dobno skladišče za podjetje »Prehrana«, pravzaprav prvo klima-

tizirano skladišče pri nas.

Novi objekt, ki meji pravzaprav na Cilenškovo ulico in je od Smartinske oddaljen več sto metrov, je dolg 78,5 m in širok 48,5 m. Koristna skladiščna površina v novi hali je okrog 3700 kvadratnih metrov. Gradnjo je naše podjetje prevzelo kot gradnjo za trg. investicijska vsota je približno 157 milijonov starih din. Objekt je tipična montažna stavba: nekaj montažnih prefabriciranih elementov so izdelali v obratu OGP ob Smartinski cesti, nekaj pa tudi kar na mestu. Med montažo strešnih nosilcev se je tudi na tem objektu zelo dobro izkazal avtomobilski žerjav »Lorraine«, ki je z lahkoto dvigal več sto kilogramov težke betonske nosilce na streho (skoraj 8 m visoko). Tudi projekte so pripravili v našem projektivnem biroju (projektant Osvin Novak). V novo skladišče smo vgradili okrog 600 kubičnih metrov betona in približno 70 ton armatur. Na stavbi je v največjem delovnem zagonu delalo okrog 70 ljudi.

Seveda s tem, da smo zgradili skladišči del novega sodobnega skladišča »Prehrane«, objekt še ni končan. Prihodnje leto pride namreč na

vrsto skorajda najpomembnejši del skladišča, hladilnica z vsemi napravami za klimatizacijo vseh skladiščnih prostorov. Klimatske naprave bodo skrbele, da bo temperatura v skladiščih stalno med — 5 in + 5 stopinj Celzija. Tu bodo hranili tista občutljiva živila, ki jih moramo hraniti le v dovolj hladnih prostorih, da se tudi po večmesečnem ležanju ne pokvarijo (mast, sladkor, ozimnica itd.). Takšna klimatizirana skladišča so v razvitih deželah nekaj povsem naravnega in le del »verige«, ki sega od pravih hladilnic z napravami za globoko zmrzovanje (do — 20° Celzija) in prek takšnih klimatiziranih skladišč pa vse do potrošnika, ki ima doma svoj gospodinjjski hladilnik. Pri nas pa pride marsikatero blago iz hladilnic v starinska skladišča, kjer se preveč ogreje in zato prav lahko pokvari.

V novem klimatiziranem skladišču »Prehrane« bodo lahko shranili na paletah do 16.000 ton raznega blaga. Če bo šlo vse po sreči (predvsem z denarjem), bo popolna investicija, vredno okrog 1200 milijonov starih din, lahko služila svojemu namenu prihodnje leto jeseni.

Trio Lojzeta Slaka obišče naše delavce v Nemčiji

Na veliki turneji po Evropi, ki jo pripravlja Slovenska izseljenska matica skupno z nekaterimi izseljenskimimi društvi, se bo ansambel »Trio Lojzeta Slaka« ustavil 25. ali 26. novembra tudi pri »Gradisovih« delavcih v Frankfurtu. Tu bo nastopil v dvorani v bližini Grieshema, kar bo delavcem sporočeno naknadno.

Trio Slak je v Sloveniji med najpriljubljenejšimi zabavnimi ansambli. Skupaj s »Fanti iz Praprotna« je posnel že nekaj plošč, od katerih sta kar dve dosegli izreden uspeh pri poslušalcih in dobili tudi srebrni plošči. Ansambel je nastopal večkrat tudi že v inozemstvu, kjer je požel izredne uspehe posebno med slovenskimi rojaki. Od raznih izseljenskih društev in posameznikov nenehno prihajajo vabila za gostovanja v njihovih krajih. Na tej turneji bo nastopal za slovenske izseljence.

Skupaj z orkestrom potuje tudi znani igravec in recitator ljubljanske Drame Janez Rohaček, ki je po Sloveniji znan predvsem kot odličen recitator šegavih slovenskih narodnih pesmi. Po koncertih bo na željo ansambel pripravljen igrati tudi za ples in razvedrilo.

Dragi delavci in drugi rojaki, ki ste na delu v ZR Nemčiji, nudi se vam izredna priložnost, da se na tujih tleh srečate z enim naših najpriljubljenejših narodno zabavnih orkestro. Zato ne zamudite te izredne priložnosti in obiščite koncert tria Slak v vašem kraju. Priporočite obisk tudi znancem, ki delajo skupaj z vami ali pa se poznate samo mimogrede. Naj bo koncert domačega ansambla skupno srečanje Slovencev zunaj domovine!

Kakšna je struktura naših sodelavcev

Po stanju 30. septembra je bilo v našem podjetju zaposlenih (brez vajencev) 3927 delavcev. Od tega je 3485 moških in 444 žensk.

Struktura zaposlenih po zahtevah delovnih mest in dejanskem stanju pa je takale:

— nekvalificirani	742 ali 19,1 %	1108 ali 28 %
— polkvalificirani ali priučeni . . .	1153 ali 20,8 %	912 ali 23,3 %
— kvalificirani ali delavci s poklicno šolo	1715 ali 43 %	1667 ali 42,6 %
— srednje strokovne šole	157 ali 3,9 %	154 ali 3,9 %
— višje ali visoke šole	160 ali 4,1 %	86 ali 2,2 %

Od tega po starosti	
od 15 do 24 let	812 ali 20,8 %
od 25 do 34 let	1386 ali 34 %
od 35 do 44 let	1021 ali 26,2 %
od 45 do 54 let	427 ali 12 %
od 55 do 64 in več	28 ali 7 %

mladine ter za odkrivanje notranjih rezerv, v tem, da vsakega delavca razporedimo na ustrezno delovno mesto.

V konkretnem primeru se pokaže presežek nekvalificiranih in polkvalificiranih delavcev, predvsem pa pomanjkanje kadrov z višjo ali visoko šolsko izobrazbo.

Pri tabeli »struktura po starosti« je posebno značilna mlajša struktura na novo zaposlenih ter ni bistvenih odstopanj od tega po posameznih strokah usposobljenosti.

V Jaršah smo se dobro odrezali

Stanovalci so v glavnem ugodno ocenili naša stanovanja

V torek, 11. oktobra, je bila v drugem delu Novih Jarš v Ljubljani skromna, toda pristrčna slavnost: v prvi stanovanjski blok se je vselilo 30 družin. To so izključno borci NOV, ki so po dolgih letih prišli do lepih, sodobnih stanovanj. Stanovalec, ki so se jim pridružili predstavniki organizacije ZB NOV, so naši graditelji izročili ključ stanovanj. Še isti dan se je vselilo več družin, predvsem tiste, ki so na nova stanovanja najbolj nestrpno čakale. Seveda so vsi takoj pohiteli v blok, da si ogledajo svoje nove domove. Vsi so hiteli odklepat vrata svojih stanovanj — od dveh garsonjev in enosobnih stanovanj do velikih trisobnih stanovanjskih enot z več ko 70 kvadratnimi metri stanovanjske površine.

Vsi stanovalci so se po ogledu

bloka zelo pohvalno izrazili o našem proizvodu. Zlasti je bila ljudem všeč dobra tlorisna rešitev, torej smotrna razporeditev prostorov. Močno so vsi zadovoljni z balkoni oziroma loggiami, ki jih ima vsako stanovanje. Tudi nad obrtniški deli ni bilo pritožb, če izvzamemo nekaj malenkostnih »spodrsnjajev« na oknih (pleskarska dela). Pač pa je bilo izrečenih precej pripomb na dejstvo, da v bloku in tudi v celi soseski, ki jo bomo zgradili v prihodnjih letih, skoraj ni garaž. Seveda pa ta očitek ne leti na naše podjetje, marveč na tiste, ki so novo stanovanjsko sosesko programirali. Problem garaž ho nedvomno postal še bolj pereč v prihodnjih letih, ko bo v tem naselju še znatno več stanovanj in prebivalcev, garaž pa ne bo nikjer.

Montažna gradnja pri nas in v Češkoslovaški

Dobrih pet let je že minilo, odkar so bili časopisi polni člankov o naši montažni gradnji ali tako imenovanem PBM (pane-blok-montaža) sistemu. Marsikatera krepka, upravičena še več pa neupravičena kritika je takrat padla na račun Gradisa ali bolje rečeno na račun montažne gradnje. Ta se je pritožil zaradi parke- ta, drugemu je puščala pipa, tretjemu se niso zapirala okna, itd. skratka kolikor ljudi, toliko pripomb. Večina pa se jih je pohvalila in so še danes zadovoljni. Sicer bi pa te pripombe morale veljati tudi za marsikatero klasično gradnjo. Pustimo to na strani, led na področju montažne gradnje v Sloveniji je le prebilo naše podjetje, čeprav takrat pod zelo težkimi in ne-hvaležnimi pogoji.

Sedaj pa poglejmo malo prek meje. Montažna gradnja je v visoko industrijsko razvitih državah že zelo razvita. V nekaterih skoraj vse gradijo po sistemu montažne gradnje. Tako je v Moskvi, Parizu, itd. Tako je tudi na Češkoslovaškem.

Presenečeni smo bili nad uspehi, ki so jih v ČSSR dosegli na področju montažne gradnje. Ogromne stavbe, dolge vrste enakih blokov s sodobnimi in udobnimi stanovanji, zgrajeni po najnovejših metodah sodobne tehnologije, stojijo v vseh večjih mestih in predelih ČSSR. Klasičnega načina gradnje skoraj ne pozna več.

Gledali smo si veliko gradbišče »Sidlišče lesna« v Brnu. Veličina gradbišča se vidi iz objavljene slike makete.

Arhitektonsko zamisel so rešili z velikimi bloki. Za poživitev pa so mali, tako imenovani dekorativni bloki. Celotno naselje je prilagojeno terenu. Na sredini in ob straneh so veliki zeleni pasovi. Zelo lepo je urejena tudi okolica blokov.

Naselje, v katerem bo prostora za 6.000 stanovanj ali za 20.000 prebivalcev, so začeli graditi leta 1963, končano pa mora biti do leta 1970.

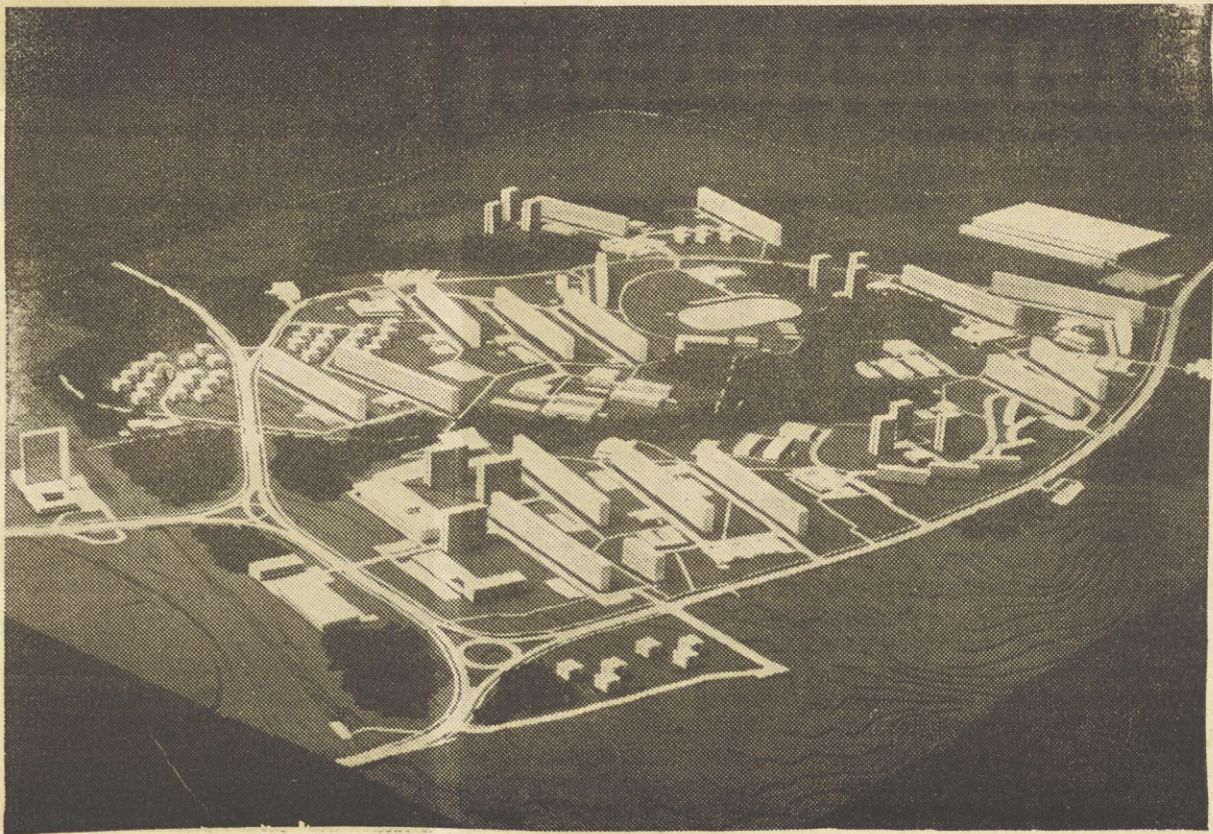
Zanimiva je tudi naslednja primerjava: Leta 1963 so zgradili 850 stanovanj. Nato pa vsako leto več in so lansko leto ob manjšem številu zaposlenih že zgradili 1400 stanovanj. To je predvsem prednost montažne gradnje oziroma vedno večje usposobljenosti zaposlenih.

Poleg montaže je značilno, da so že pred pričetkom gradnje naselja uredili vse komunikacije: vodo-vod, plin, toplovod (vsi bloki imajo centralno kurjavo), kanalizacijo — skratka kompletno komunalno ureditev.

V naselju je več samopostrežnih trgovin in obrtnih servisov. Vsak blok ima svoj otroški vrtec. Imajo vzorno urejen stadion, velik kulturni dom, telovadnico, več šol, skratka vse, kar je v sodobni stanovanjski soseski potrebno.

Organizacija je brezhibna, seveda pa vse bazira na izredno točno sestavljenih planih, ki so v bistvu tudi osnova gradbeništva na Češkoslovaškem.

L. C.

Izobraževanje moramo jemati kot potrebo in zahtevo sedanjega časa

Proizvodnja na današnji stopnji tehnike in tehnologije je zahteven in zapleten proces, ki ga lahko uspešno obvladajo le ljudje, ki imajo ustrezno splošno in strokovno izobrazbo. Toda količjak zahtevne strokovne izobrazbe si brez osnovne šole danes ne moremo več zamisljati. Osnovna šola naj bi bila tisti minimum, iz katerega bi potem šele izhajalo nadaljnje izobraževanje in usposabljanje za neposredne naloge v proizvodnji.

Reforma prav gotovo ni samo nekaj ekonomskih ukrepov v zvezi z delitvijo narodnega dohodka, ampak pomeni temeljito spremembo tudi v celotnem gledanju na gospodarstvo sploh. Vprašati se bomo morali ali naš dosežani način gospodarjenja, ko smo proizvajali vse, povsod in se nismo ozirali na to, kakšni so stroški in kakšne so sposobnosti tistih, ki vodijo proizvodnjo, še ustreza. Ozreti se bomo morali tudi naokrog in učiti od tistih, ki znajo bolje od nas in stremeti za tem, da se njihovim dosežkom čimbolj približamo. Toda reforma bo ostala mrtva črka na papirju, če bomo govorili le o posledicah (ekstenzivnem gospodarjenju in nizki produktivnosti) ne pa o vzrokih pomanjkanju izobrazbe, sposobnosti in motivacije.

Pri nas skoraj vsak drugi zaposleni nima končane šole. V visoko razvitih deželah se giblje odstotek zaposlenih, ki nimajo končane osnovne šole, med 5—10%, in to v glavnem za nezahtevna težaška dela. Iz pomanjkljive osnovne izobrazbe izvira tudi skrajno nezadovoljiva strokovna izobrazba oziroma kvalifikacijska struktura zaposlenih in posledica tega je nizka produktivnost. O tem, da sta izobrazba zaposlenih in produktivnost v tesni zvezi, danes ni nobenega dvoma več. In v najbolj nerazvitih deželah na svetu, kjer je še okoli 95% prebivalstva nepismenega, je narodni dohodek na prebivalca okoli 200 v Jugoslaviji okoli 700 v visoko razvitih deželah, kjer nepismenosti skorajda ni, pa znaša narodni dohodek okoli 2500 na prebivalca. Ugotovljeno je bilo tudi, da v produktivnosti zaostaja Jugoslavija za 3—5-krat za visoko razvitimi državami.

Posebna ekipa strokovnjakov Združenih narodov je ugotovila, da se produktivnost pri že zaposlenih delavcih, ki jim omogočimo pridobitev zaključene osnovne izobrazbe, poveča za 40%, pri srednji izobrazbi za 100%, pri višji in visoki pa za 200%. Nedvomno je tukaj nekaj tistih »notranjih rezerv«, ki jih včasih želimo »odkriti« drugod.

Toda kljub prečemu stanju smo do sedaj storili zelo malo, da bi to tudi popravili. Od velikega števila zaposlenih, ki nimajo osnovne šole, se v vseh oddelkih za odrasle šola komaj 0,5%. Toda razen teh se vsako leto želi zaposliti oziroma stopiti v uk npr. samo iz mariborskih občin okoli 1000 mladih ljudi, ki izstopijo iz osnovne šole brez spričevala o končani osemletki. Skrajni čas je, da spoznamo ta problem in ugotovimo škodo, ki jo imamo zavoljo takega stanja in da čimprej pristopimo k načrtnemu izobraževanju zaposlenih. Začeti pa moramo tam, kjer je najbolj potrebno; pri osnovni šoli. Sredstva za to bodo ena najbogatejših naložb, ki se bodo bogato obrestovala. Pomanjkljiva splošna izobrazba vpliva tudi na razvoj samoupravljanja. Mi želimo, da bi delavci neposredno odločali o vseh proizvodnih in delitvenih vprašanjih. Toda tej nalogi skoraj polovica zaposlenih ni kos. Samo površen vpogled v obseg in kvaliteto vprašanj, o katerih morajo odločati samoupravni organi, nam pove, da so le-te vsaj na nivoju končane osemletke, če ne še višje.

Pokažimo ob koncu tudi na tiste, ki so soodgovorni oziroma bi se morali vsaj čutiti odgovorne za tak položaj in storiti vse, da se to čimprej odpravi.

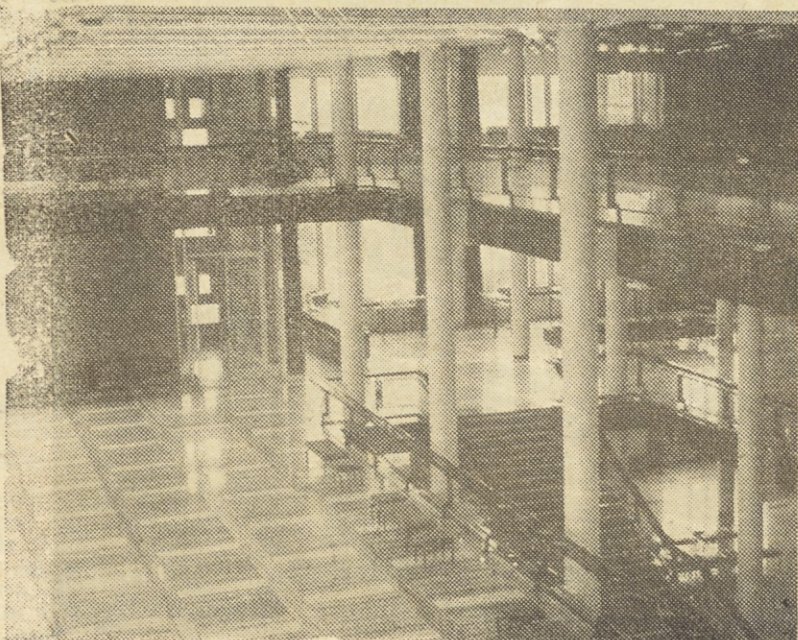
Sindikalne podružnice bi prav gotovo morale bolj skrbeti, da bi delavci lahko uživali svoje ustavne pravice, tudi in še predvsem samoupravljaljske.

Zveza komunistov bi si morala kot idejna sila prizadevati, da bodo politiko in program ZK izvajali razgledani proizvajalci.

In ne nazadnje je treba potrkati na zavest tistih zaposlenih, predvsem mladih delavcev brez osnovne šole, ki ne storijo nič, da bi si jo pridobili. Izobraževanje moramo jemati kot potrebo in zahtevo sedanjega časa. Če tej zahtevi ne bomo sledili, se bomo morali sprijazniti tudi s posledicami, to je s počasnejšim razvojem in nižjim standardom.

V Mariboru in Ljubljani je letos v teku široka akcija za osnovno šolanje odraslih. V teh krajih so delavske univerze ustanovile več oddelkov za odrasle. V enem letu je možno končati dva razreda po programu, ki je prilagojen za odrasle.

Člani kolektiva, predvsem mladina, ki nimate končane 8-letke, vpišite se v večerne šole pri delavskih univerzah v Mariboru, Ljubljani in na Jesenicah. Vpišite pa se tudi v strokovne tečaje, ki jih organizira center za izobraževanje.

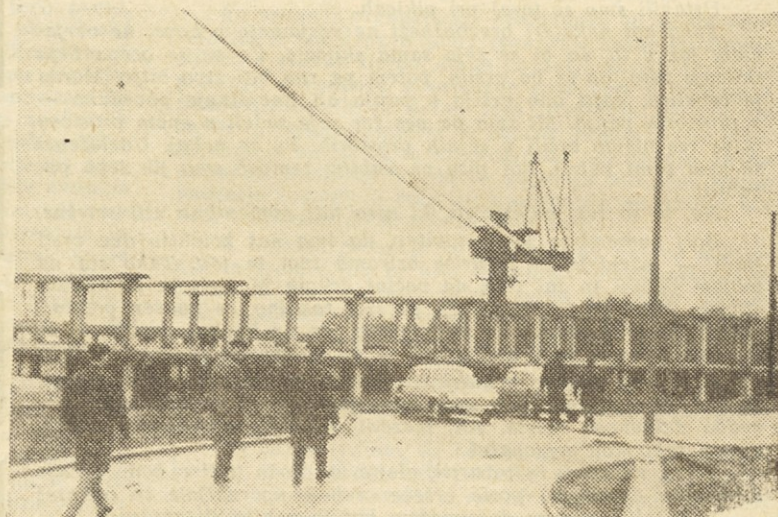
Bratska Češkoslovaška nas je bratsko sprejela

Obiskati Češkoslovaško je posebno doživetje. To je veljalo tudi za nas, ko smo pod vodstvom predsednika republiškega odbora sindikata gradbenih delavcev Slovenije Lojzeta Capudra vrnili obisk generalni direkciji gradbeništva za Moravsko v Ostravi.

Naš obisk ni bil samo vljudnostni, temveč smo se konkretno dogovorili o nadaljnjem delu, o izmenjavi strokovnjakov, o organizaciji rekreacijskih centrov, izmenjavi dopustov itd. Navezali smo stike z različnimi podjetji in prav gotovo bo to sodelovanje rodilo bogate sadove.

Našo mejo smo prekoračili v Šentilju. Obmejne formalnosti na obeh straneh so bile hitro opravljene. Ze smo bili v Avstriji. Do Gradca je okoli 60 km, zato ni nič čudnega, če smo srečavali polno avtomobilov z našimi številkami. Ker nismo imeli deviz, se vse do Semmeringa nismo ustavili. Peljali bi se še dalje, toda prazen želodec nas je prisilil, da smo se ustavili na serpentinah na Semmeringu. Za kosilo je bila suha hrana in namesto piva je vsak pojedel jabolko. Tako okrepani smo nadaljevali pot do Dunaja.

Kmalu za Semmeringom smo zapeljali na široko avto cesto. Cesta ima šest pasov, v vsako smer po tri pasove. Z brzino 140 km na uro smo se hitro približevali Dunaju. Bil je

Ogromen žerjav na gradbišču v Brnu

že mrak, ko smo prispeli do središča mesta.

Čudovit je Dunaj s svojimi bogatimi kulturnimi spomeniki, ki si jih pa žal nismo mogli ogledati. Videli smo le silhueto znamenite Štefanove cerkve in ogromen vele mestni promet.

Dunaj je lep, toda brez deviz ne hodite na Dunaj! Sicer pa že stari pregovor pravi, »kdo hoče na Dunaj, naj pusti trebuh zunaj«. Danes pa velja, če nimaš deviz, ne hodi v Pariz. In tako smo se kmalu poslovili od vele mestnega vrvenja.

Bližali smo se češki meji. Promet je počasi popuščal in proti meji ni bilo skoraj nobenega avtomobila več na cesti. Mejo smo prestopili točno ob 19.15. Na meji so nas že čakali tehnični direktor generalne direkcije gradbeništva za Ostravo, ing. Miloslav Cvrtiček, direktor gradbenega podjetja »Brno« ing. Jože Carda ter František Kubiček, diplomirani ekonomist vodogospodarske skupnosti v Brnu. Sprejem je bil nadvse prijeten. Pa tudi cariniki so bili prijazni, še bolj pa, ko so zvedeli, da smo Jugoslavlani.

V modernem hotelu »Devina« v Bratislavi nas je čakala obilna večerja. Ob čaši dobrega plzenskega piva je večer hitro potekel. Morali smo na pot, kajti še ta večer smo imeli pred sabo še dobrih 140 km vožnje. Res izmučeni smo točno ob polnoči prispeli v Brno. Se sreča da so bili lokali že zaprti, ker drugače bi se naši pogovori podaljšali najmanj do 3. ure. Pred spanjem smo popili še vsak steklenico piva. Spali smo v samskem domu, ali bolje rečeno hotelu gradbenega podjetja v Brnu. V njem je prostora za 600 delavcev. V vsaki sobi sta po dve postelji, omara in umivalna niša z mrzlo in toplo vodo. Povsod vladata čistoča in vzoren red. Zanimivo je tudi to, da so ta hotel zgradili v kooperaciji s štirimi drugimi podjetji.

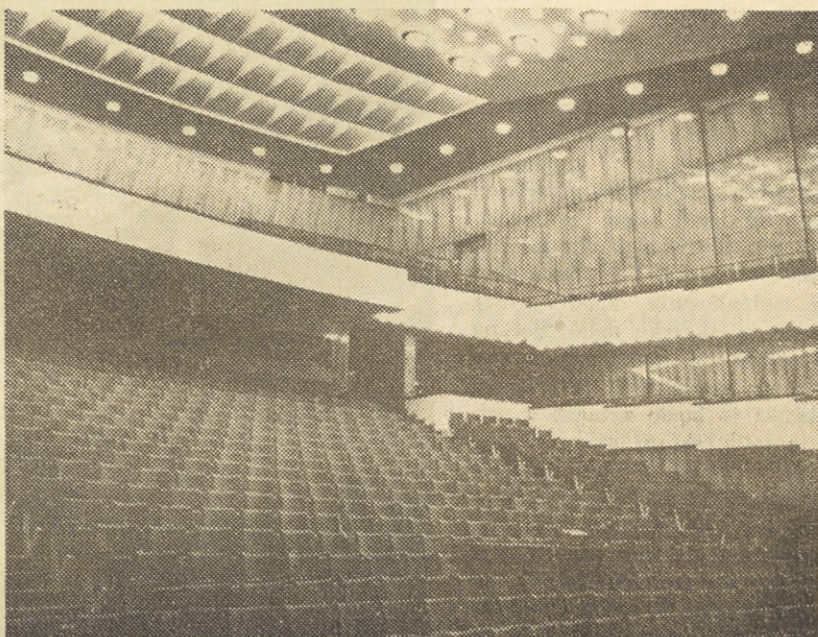
Delavci se vozijo na delo tudi na po več kilometrov oddaljena gradbišča. V samskem domu — hotelu — imajo svoj bife in menzo.

Brno je četrto največje mesto v CSSR. Ima nekaj čez 350.000 prebivalcev. Mesto ima zelo veliko lepih kulturnih spomenikov. Tudi v največjem času so zgradili mnogo lepih kulturnih stavb. Naj omenim samo novo Janačkovo gledališče. To je eno izmed najmodernejših gledališč, kar sem jih sploh kdaj videl. Notranjost je vsa iz kubanskega in švedskega marmora. V njem je prostora za 1400 sedežev. Tu so tudi restavracija, kavarna in drugi klubski prostori. Gledališče je opremljeno z vsemi najmodernejšimi stroji za dviganje kulis, osvetlitve in tako dalje.

(Nadaljevanje prihodnje številke)

Detajl iz Brna. Ogromen blok na-selja »Sidilište Lesna«

Dopisuj
v svoje glasilce

»VLITE STENE« IN NJIHOVA UPORABA

Namen tega opisa je, da bi seznanili tehnični kader z načinom gradnje po sistemu »vilitih sten«, kar predstavlja v gradbeništvu novost. Opisani način so uporabljali pri gradnji ekspresne ceste ob reki Seini v Parizu.

Te stene so v bistvu vertikalne betonske stene manjše debeline (50 cm, 60 cm ali 80 cm), ki so vlitte direktno v tla brez podpiranja gradbene jame in brez uporabe opažev v vsej globini izkopa, katera se gibljejo med 10 in 30 metri.

Bistveno pri tej metodi je način izkopa za tako vlitu betonsko steno. Ta sistem je razvil italijanski podjetje Fondedile in se po njem tudi imenuje.

A. IZKOP ZA STENO

Glede na sestav terena, ki je predhodno ugotovljen s sondažami, se za izkop določi eden od obeh postopkov, ki bosta opisana v nadaljevanju članka. V obeh primerih pa se betonirajo plošče naizmenično, kot bo to opisano kasneje.

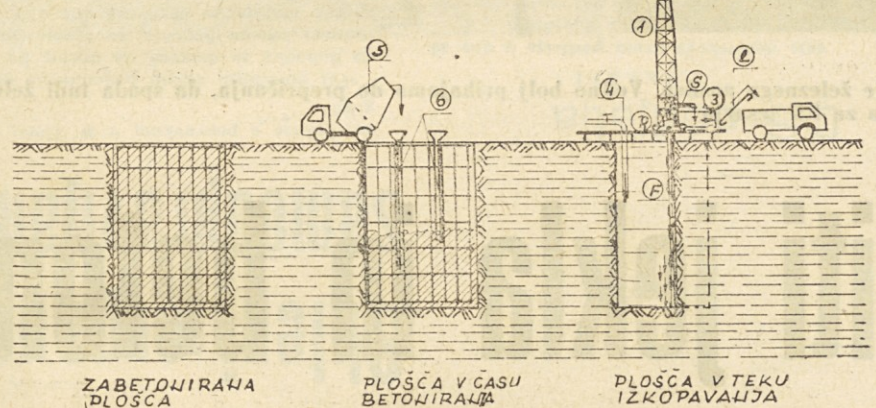
1. Izkop v homogenem zemljišču (slika A)

V tem primeru uporabljajo za izkop stene poseben sveder, ki ga je izdelalo samo podjetje in ki se uporablja hidravlično. Zaradi vrtenja svedra pa da izkopana zemlja na dno jarka. Ta zemlja se odstranjuje po cevi istega svedra s pomočjo črpalke.

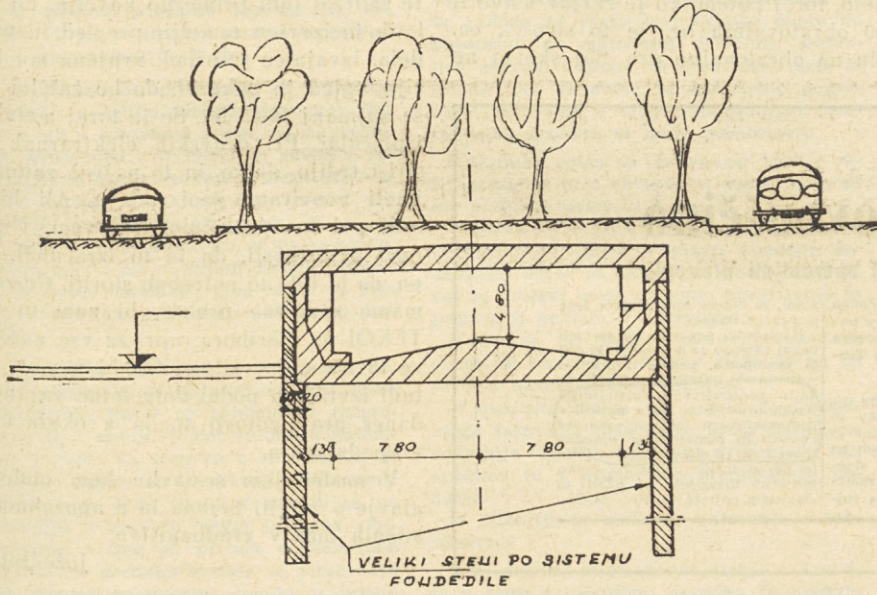
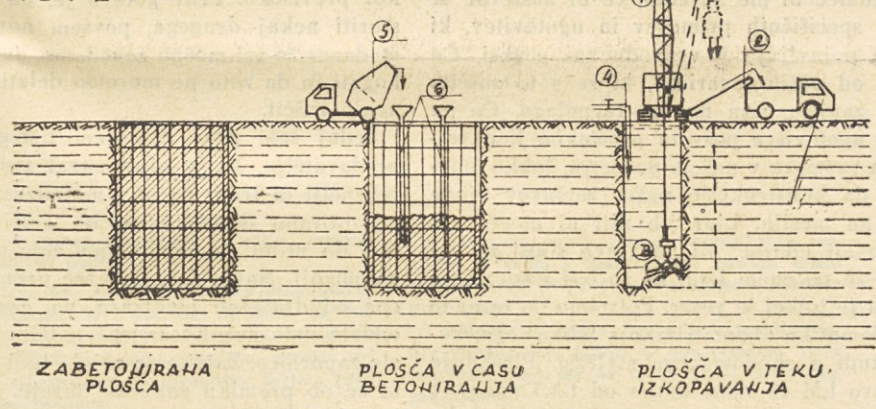
2. Izkop v heterogenem zemljišču (slika B)

Podjetje uporablja v heterogenih tleh poseben stroj, bager, ki je opremljen s hidravlično uprav-

A. POSTOPEK S SVEDROM Z HASPROTNO CIRKULACIJO NAPRAVA JE MONTIRANA NA KOLESA ALI NA TIR

B. POSTOPEK Z HIDRAVLIČNO ZAJEMALKO

- 1 STROJNA NAPRAVA (KONSTRUKCIJA FONDEDILE)
 - 2 TRANSPORTNI TRAK
 - 3 PRETOČNA KAD
 - 4 BENTONIT
 - 5 AUTOMIXER
 - 6 POTOPLJENE (UTOPLJENE CEVI)
 - 7 HIDRAVLIČNA ZAJEMALKA (HIDRAVLIČNI GRABEŽ)
 - 8 SVEDER IN SESALNA CEV
 - 9 KROŽNA PLOŠČA
 - 10 CEV, SPOMOČJO KATERE SE IZCRPAVA BLATO
- ALI BETONSKA ČRPALKA

ljanim grabežem, katerega širina je 50 cm, 60 cm ali pa 80 cm, kar je odvisno seveda od širine izkopa.

Glede na posebnosti gradbišč je oprema s svedrom ali z grabežem montirana na stroj, ki je opremljen ali s kolesi ali z gosenicami ali pa je postavljen na tir. Robovi izkopa so običajno zaščiteni z dvema armiranobetonskima nosilcema. Nosilca sta nameščena v primerni razdalji od roba in služita obenem tudi kot vodilo za stroje.

Pri izkopu stene je seveda treba zagotoviti njihovo stabilnost, in to za ves čas izkopa, za čas, ko se namešča armatura in za čas betoniranja. Zato mora biti izkop STALNO napolnjen z bentonitnim blatom, katerega sestava je prilagojena strukturi tal.

Bentonit je koloridna glina vulkanskega porekla, ki ima v vodi to lastnost, da se napihne in tvori tiksotrofično blato.

Tiksotrofija je lastnost, katero imajo nekatere koloidalne suspenzije, da preidejo na način, ki se vedno povrača, iz trdnega fizikalnega stanja v tekoče stanje, in obratno glede na to, ali suspenzija počiva, ali jo z mešanjem razgibamo.

Tako ima torej bentonitno blato, ki napolni jarek, tendenco, da se »spreminja«, to je, da postane togo, če se umiri, torej ko prenehamo z izkopom. Brž ko pa blato nanovo mešamo oziroma spravimo v gibanje, postane ponovno tekoče.

Poleg tega tvori to bentonitno blato na vzdolžnih stenah izkopanega jarka nepremočljiv film. Ta film se ustvari v trenutku in prepreči vse naknadne infiltracije, kar nam omogoči zapolnitev izkopanega jarka do vrha.

Gostota blata je nekoliko večja od ene in tvori statični pritisk na nepremočljivi film v stenah jarka in preko tega jih direktno podpira in preprečuje rušenje sten v jarek.

Vse, kar je zgoraj opisano, je seveda samo grobi opis tega zanimivega pojava opiranja sten pri izkopih. V resnici je ta pojav mnogo bolj kompleksen in tudi še ne popolnoma raziskan; samo domneva se tudi še to, da povečajo učinkovanje bentonitnega blata proti porušenju sten električna in kohezijska delovanja.

Izkušnja kaže, da je mogoče izvesti izkope s pomočjo bentonitnega blata pri skoraj vseh vrstah terena ne glede na to, ali imamo opravka tudi še s talno vodo ali pa z izkopi brez talne vode.

Priprava bentonitnega blata je pa seveda zelo zahtevna naloga, ki zahteva veliko pozornosti in pravilno opremo.

Med delom se bentonitno blato pomeša z izkopanim materialom, zaradi tega moramo blato stalno kontrolirati in popravljati.

Pri betoniranju zbiramo bentonitno blato, ki postane odveč in preden ga nato znova uporabimo, ga moramo regenerirati s svežim blatom in, v nekaterih primerih dodati tudi še kakšne kemične primesi.

Poudariti je treba, da se da z dobrim bentonitom skoraj vedno izkopati jarek, če pa imamo slab sestav bentonitnega blata, pa postane izkop nemogoč tudi pri koherentnih materialih.

B. NAMESTITEV ARMATURE IN BETONIRANJA

Kot vidimo na sliki A. in B., se stene vlivajo naizmenoma. Dela si sledijo takole:

— ko izpolnimo in zalijemo z bentonitom prvi jarek v dolžini 5.0 m do 6.0 m, prestavimo stroj tako daleč naprej, da ostane med prvim in naslednjim izkopom presledek za eno steno. Izkopavamo torej najprej liho vrsto jarkov in ko je delo v tej vrsti dokončano, začnemo z izkopi jarkov v sodi vrsti.

Čim izkopljemo prvi jarek, začnemo nameščati v ta jarek armaturo in betonirati stene.

— Na vsakem koncu izkopa za steno provizorno namestimo dve kovinski cevi istega premera kot je širina izkopa. S temi cevmi omogočamo napravo stika med vlitu steno iz lihe vrste in vlitu steno iz sode vrste.

— Ko še enkrat preverimo geometrične dimenzije izkopanega jarka za steno, začnemo v jarek nameščati armaturo, katero smo zvezali (zvarili) že v železokrivnici.

V opisanem primeru je debelina vlitte stene 80 cm, višina 10 do 15 metrov in širina 4.20 m. Na gradbišče je bila pripeljana armatura v posameznih delih, ki so bili tako široki, kot je širina stene, to je 4.20 m, višina zvezane armature pa od 5 do 7 metrov. Z žerjavom se spusti prvi del armature v jarek (to je del, ki bo nameščen najnižje, vendar tako, da ga en del gleda še iz jarka). Armaturo nato obesimo na dva železna droga, ki ležita čez jarek, da lahko z žerjavom nato prinesemo nad to armaturo drugi del armature.

Oba dela se nato zvarita v celoto. To delo se ponavlja toliko časa, da položimo armaturo po celi višini izkopa.

BETONIRANJE STENE

Steno nato betoniramo po običajnem postopku z dvema cevma, ki sta potopljeni v bentonit in se dvigata vzporedno z napredovanjem betoniranja.

Začasno vložene cevi, ki oblikujejo vertikalni stik stene, izvlečemo nekaj ur po betoniranju.

Ko so zabetonirane stene lihe vrste, se začne z delom pri stenah sode vrste. Beton sodih vrst ima že pripravljen stik pri pravkar zabetoniranih lihih stenah. V posebnih primerih lahko za naprave stikov uporabimo tudi druge vrste stikov.

Običajno se uporablja doza 350 kg cementa na 1 kubični meter gotovega betona.

Vlitte betonske stene se lahko uporabljajo za napravo vodotesne zanes, pa tudi kot nosilni zid pri temeljenju objektov.

Namesto betona se lahko za tesnilne stene uporablja glinasti material, kateremu dodamo manjšo dozo cementa. S tem materialom dosežemo boljše tesnenje in manjšo propustnost sten kot pri betonu, poleg tega pa se še zmanjšajo stroški za izdelavo stene.

Ti ilovnati betoni (ali plastični betoni) prenesejo tudi gotove deformacije stene, ne da bi pri tem bila pretirano poškodovana njena nepropustnost.

Za opisani način gradnje so se odločili zato, ker te vodonepropustne stene ustvarijo ugodne pogoje za delo v globinah, ki so pod nivojem talne vode. Poleg tega je bilo treba zmanjšati na najmanjšo možno širino izkopov in s tem tudi širino gradbišča, da se je promet ob gradbišču lahko nemoteno odvijal, kajti prometne razmere v mestu niso dovoljevale niti najkrajše prekinitve prometa.

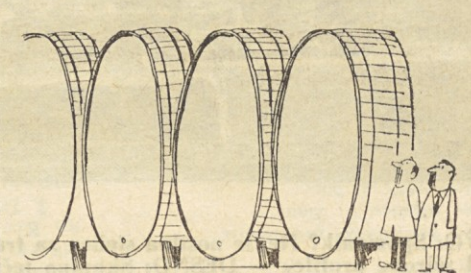
Tem pogojem sledi tudi še drug izredno važen pogoj: cestišče in okolni teren se zaradi gradnje ne sme posedati, ker bi to povzročilo zastoj v prometu, prav tako pa bi vsako posedanje terena ob izkopu kvarno vplivalo na stavbe ob obstoječi cesti, ker bi zaradi posedanja nastale na stavbah razpoke ali pa tudi večje poškodbe.

Tehnika »vilitih sten« prepreči dekompresijo terena, ki se sicer lahko čestokrat pojavi na večjem območju posebno v aluvialnem terenu.

Uvodoma je omenjeno, da so ta sistem gradnje z vlitimi stenami uporabljali pri gradnji ekspresne ceste skozi Pariz. Cesta je grajena pod terenom, torej v obliki podvoza, ali tunela pravokotnega profila. Glej sliko! Takoj po dokončanju obeh sten so nanje zabetonirali prenapeto krovno ploščo tunela, nakar šele se je izvršil izkop za ves temelj. To je pa tudi naslednja prednost tega sistema, saj so površino terena nad to ploščo lahko takoj spet uredili tako, kakršna je bila pred začetkom del, s

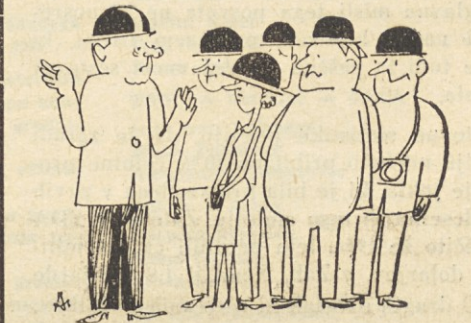
— Kaj delaš tu doli?
— Ribe lovim.
— Ne norčuj se, saj vidim, da koplješ jamo!
— Kaj pa potlej sprašuješ!

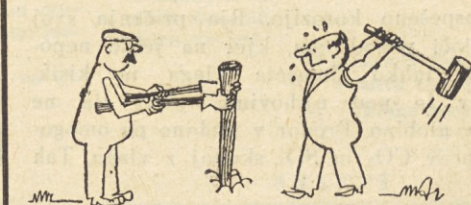
IZ VINSKE KLETI: »Tu se pogovarjamo samo o vagonskih pridelkih!«
»Nič čudnega, saj so tudi količine porabljenega sladkorja vagonске.«

— Bodite zadovoljni, da ste naročili hladno omako!

— Sedaj, ko ste si ogledali železarno, bi radi še kaj vprašali?
— Prosim, kje pa vlivajo šivanke?

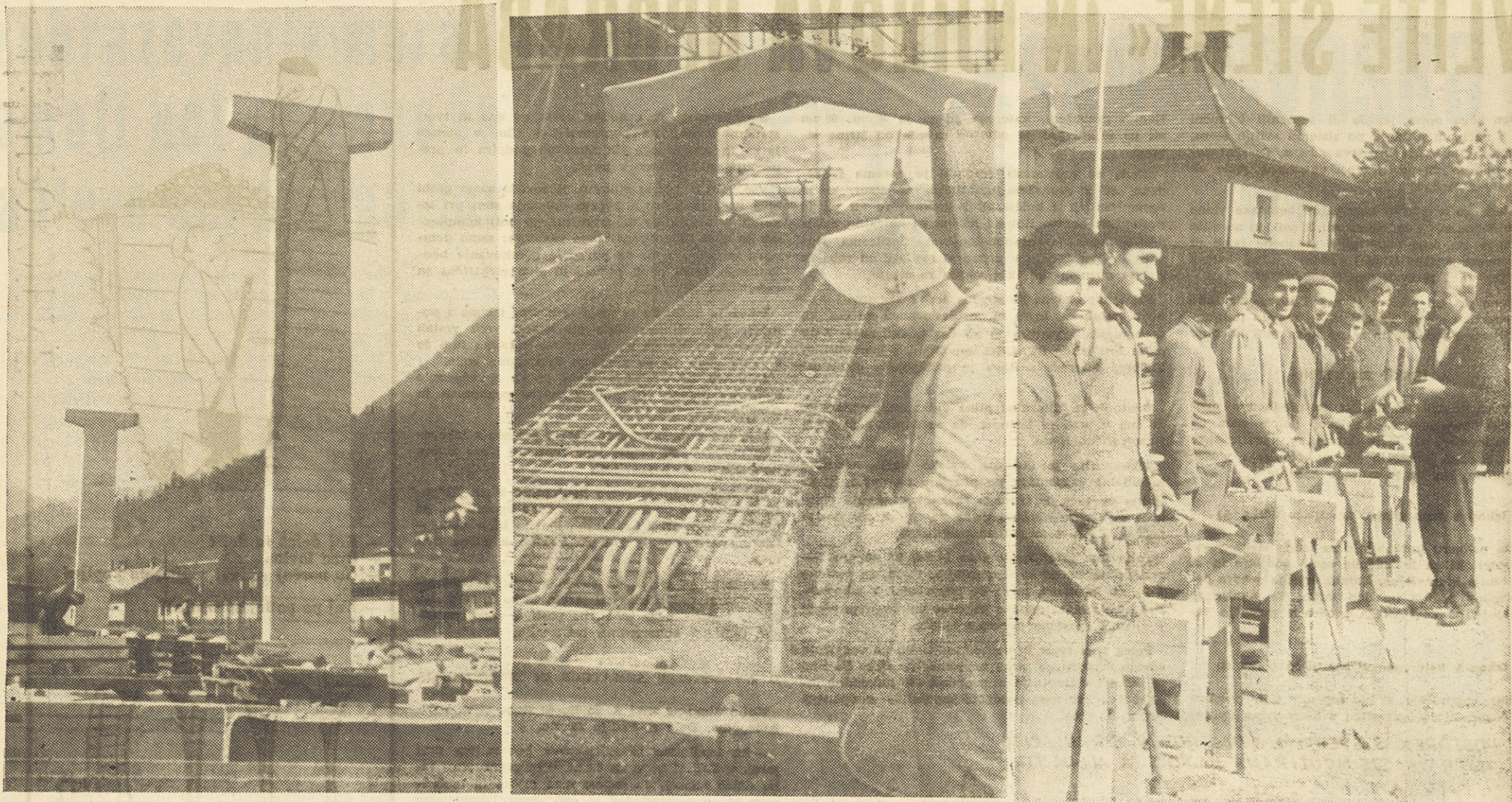
IZPOSLOJENA IDEJA

čimer so bili spet vzpostavljeni normalni prometni pogoji. To je pa naslednja prednost tega sistema.

Pri izkopavanju jarkov za »vlitte stene« so v globinah mestoma prišli do mehkega apnenca. Kjer so bili ti sloji debelejši, se je stena vsidrala v te sloje. Apnene sloje, katerih debelina je bila manjša od 1.20 m, so prebili. Za izkop apnenca so uporabili močne bagre s hidravlično upravljanim grabežem, precej težkim, tako da je lahko razbil mehak apnec. V posameznih, izjemnih primerih so uporabili tudi vrtni stroj.

Ves čas gradnje ni bilo opaziti kljub močnemu prometu nikakršnih posedanj okolnega terena.

Ing. Sircelj

LEVO: Spomenik? Ne, le nosilna stebra za transportni most na Jesenicah — V SREDINI: Varjenje železnega nosilca. Vedno bolj prihajamo do prepričanja, da spada tudi železokrivce med široke profile — DESNO: Skupina tečajnikov — tesarjev pri polaganju strokovnega izpita za PK tesarja

O antikorozijski zaščiti jekla in betona

V dnevih 6. in 7. oktobra je podjetje TEKOL iz Maribora organiziralo v Železničarskem domu na Pohorju zelo uspešno posvetovanje o antikorozijski zaščiti jeklenih konstrukcij, o zaščiti betona v posebnih pogojih, o uporabi plastičnih mas v gradbeništvu in končno o metalizaciji kot antikorozijski zaščiti.

Na posvetu je sodelovalo razmeroma veliko število strokovnjakov, žal iz Gradisa le eden. Vse teme so obravnavali predavatelji iz Avstrije, strokovnjaki, ki se že desetletja pečajo s temi problemi. Bilo bi krivično, če vsaj glavne misli tega posveta ne bi posredovali našim bralcem, predvsem tistim, ki jim je tudi ta zaščita ali dejavnost sestavni del dela.

Svetovne statistike pravijo, da je zaradi korozije uničeno približno 40 % celotne produkcije jekla, ki je bila proizvedena v prvih treh desetletjih tega stoletja. Zato so v ZDA za zaščito že 1956. leta porabili ca. 3,4 milijarde dolarjev, v Zah. Nemčiji 1,8 milijarde DM. O drugih deželah ni ustreznih podatkov. Razvoj industrije je pa te številke v zadnjih desetih letih močno povečal. Tudi pri nas se je industrializacija močno razvila in dobiva zaščita pred korozijo čedalje večji pomen. Kot drugod se tudi pri nas zrak vse bolj in bolj polni iz industrijskih dimnikov z ogljikovim in žveplenim dioksidom (CO_2 in SO_2). Prisotnost teh dveh plinov je odločilna za pospešeno korozijo. Rja pričenja svoj uničujoči pohod tam, kjer na jeklo neposredno lahko delujeta vlaga in kisik, vendar le pod njihovimi vplivi rja ne sega v globino. Prodor v globino pa omogočata prav CO_2 in SO_2 skupaj z vlago. Tak

uničujoč proces se normalno nadaljuje tudi pod sicer dobrim opleskom, če osnovno čiščenje ni opravljeno temeljito in v redu. Osnovno čiščenje torej, na vsej površini, tudi najbolj skritih kotih konstrukcije, na zvarih, ob zakovicah, vijakih itd. Današnja kemična industrija izdeluje dovolj obsežno izbiro raznih premazov, le pravega je treba izbrati, predvsem pa poskrbeti, da se ga nanaša na temeljito pripravljeno podlago. Pogosto se čisto laično greši s tem, da premaze nanašajo ob nepravem času, na mokro podlago ali v času, ko nastopa rosa, ali če je relativna vlaga prekoračila mejo 85 % in pri temperaturah izpod 5°C . Posebno bi hotel grajati današnjo prakso, da se jeklene konstrukcije premažejo z minijem in to na rjo, mastne dele, slabo očiščena mesta na zvarih ipd. Analize namreč le potrjujejo, da je celo do 40 % ceneje, če površine prvo temeljito peskamo, zatem pa nanesemo nanje

osnovni premaz, ki je v skladu s končnim premazom.

Predaleč bi me zavedlo, če bi našteval še vrsto specifičnih primerov in ugotovitev, ki se še pojavljajo v vsakodnevni praksi. Če koga od naših tovarišev, ki se s to zaščito bavi, zanima, sem mu na razpolago. Če pa neke ugotovitve posveta prestavim konkretno na razmere v našem podjetju, lahko omenim, da konstrukcije naših žerjavov rjave tudi na mestih, kjer jih niti ni mogel poškodovati udarec, ali pa rjave silosi za cement že po enem letu, ko so bili postavljeni in jih je tolkel le veter. Potrebno bo torej to problematiko obdelati tako s tehničnega, kakor tudi z ekonomskega stališča. Pleskanje žerjava LM 45 stane danes od 1-1,5 milijona S din. Če moramo pleskanje obnavljati vsako tretje leto, torej potem, ko je žerjav ustvaril ca. 3600 obratovalnih ur, je to strošek ca. 350 S din na obratovalno uro. Saj skoraj ne

morem verjeti, da to predstavlja 6,4 % vrednosti obratovalne ure žerjava. To je vsekakor previsoko. Prav gotovo je, da bo treba storiti nekaj drugega, povsem novega, ker se danes že vsi močno zavedamo, da še nismo bogati in da zato ne moremo delati tako cenjenih zaščit.

Sedaj šele prav razumem tistega tujega predavatelja, ki je obravnaval temo o metalizaciji in trdil, da se z metalizacijo lahko garantirano dosežejo zaščite proti koroziji tudi do 30 let, pa čeprav pod zelo neugodnimi pogoji. Navedel je namreč primer, da je ena od dravskih elektrarn na Avstrijskem oddala delo anti-korozijske zaščite za tablaste zapornice. Zaščita je zajela tudi površine, ki se ob premiku zapornic tarejo. Naročnik je zahteval garantni rok 10 let, v ta namen je zadržal tudi primerno kavejco. Po desetih letih je izvršen temeljit pregled in prevzem dela. Izvajalec je uspel, vrnjena mu je kavejca, ogled je pokazal, da bo zaščita trajala še najmanj 10-15 let. Se je torej metalizacija izplačala? Pri dravskih elektrarnah v Avstriji trdijo, da je, in to največ zato, ker so imeli neovirano proizvodnjo. Ali bi se to tudi pri nas izplačalo? Ne vem. Nisem še imel priložnosti, da bi to izračunal. Mislim pa, da bi bilo to potrebno storiti. Če za to nimamo zadostne prakse, bi nam to naredil TEKOL iz Maribora, npr. za vse naše žerjave in cementne silose. On bi nam to zaščito tudi izvršil in podal dolgoletno garancijo. To danes prav gotovo spada v okvir boljšega gospodarjenja.

V naslednjem sestavku bom obdelal poglavje o zaščiti betona in o uporabnosti plastičnih mas v gradbeništvu.

Jože Lipovec

POGOVOR O SLOVENSKEM JEZIKU:

Skrb za lepšo slovenščino

Vsak pisarniški uslužbenec bi moral uporabljati pravopis

Mestna konferenca SZDL Maribor je na pobudo slavističnega društva v Mariboru pripravila pogovor o slovenskem jeziku v naši javnosti. Poleg slavistov in predstavnika SZDL so se pogovora udeležili tudi predstavniki carinske službe, občinski skupščin Tezno in Center ter nekaterih večjih gospodarskih organizacij.

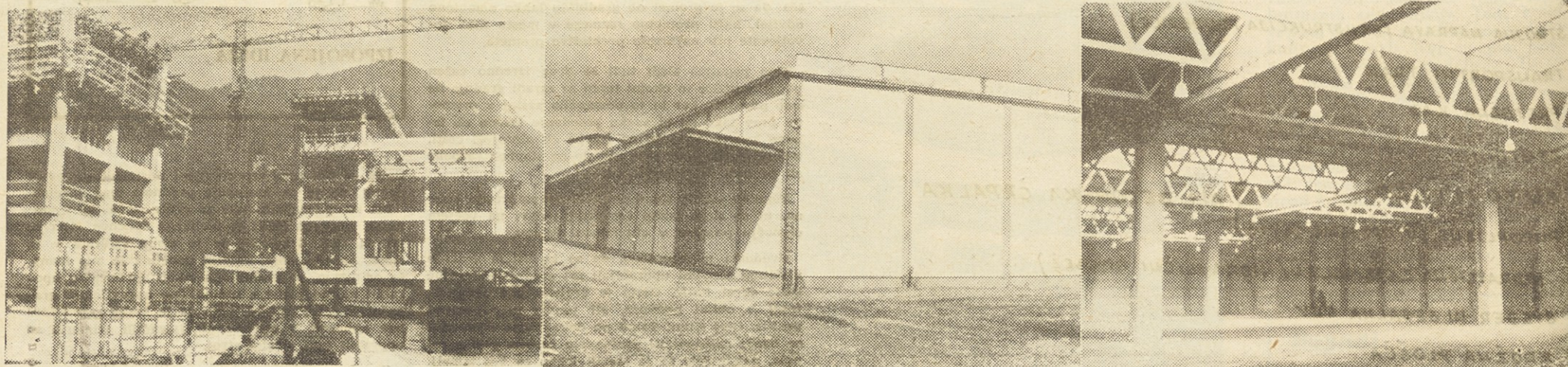
Namen pogovora je bil, da bi pripravili tla za širše delovanje za izboljšanje jezikovnih razmer v naši javnosti. V dneh mariborske kulturne revije, 15. in 16. oktobra, bo v Mariboru posvetovanje slovenskih slavistov, ki bodo znaten del svoje razprave posvetili prav temu vprašanju.

porabnika izdelkov in storitev (tiskanje reklamnih prospektov in navodil samo v srbskohrvatski in tujih jezikih), na drugi strani pa javno govorimo in pišemo slovensko in stilno nepravilno materinščino. Zlasti jo pačimo s tuj-

kami, za katere imamo sicer lepe slovenske izraze.

Udeleženci pogovora so sprejeli nekaj sklepov za delovanje, ki naj bi postopoma, vendar zanesljivo spremenili navadnost naših ljudi.

Prvi podcenjevanje materinega jezika pri nas ni samo posledica pomanjkljivega znanja, marveč enakolično pomanjkanje narodno-kulturne zavesti in resnične kulture. Prav to pa je tisto, kar bo dobro mislečim tovarišem pri SZDL in slavistom najtežje uspeli. M.S.

LEVO: Motiv z Jesenic. Na objektu »Aglomeracija« — V SREDINI in DESNO: Gradbeno vodstvo Ljubljana je v rekordnem času zgradilo veliko skladišče za semena. Po izjavi investitorja je delo uspešno opravljeno (zunanjost in notranjost skladišča)

Sklepi organov samoupravljanja

DS podjetja

SKLEPI

seje delavskega sveta podjetja z dne 20.
oktobra 1966 v Ljubljani

1. Sklepi prejšnje seje so bili izvršeni.
2. Poročilo overovatelja zapisnika se vzame na znanje.

3. Poročilo predsednika upravnega odbora podjetja se vzame na znanje.

4. Sprejmejo se spremembe in dopolnitve statuta podjetja, kakor so bile predložene v obravnavo z dopolnitvijo v 42. čl. »občasno čuvanje objektov in drugih vrednosti«.

5. Sprejmejo se spremembe in dopolnitve pravilnika o delovnih razmerjih in pravilnika za ugotavljanje in ukrepanje zaradi kršitve delovne dolžnosti, kakor so bile predložene v obravnavo z naslednjimi dopolnitvami:

v 28. členu pravilnika o delovnih razmerjih se določi poskusni rok tudi za NK, PK in KV delavce ter za delovna mesta, za katera se zahteva srednja strokovna izobrazba, največ 1 mesec;

v 55. členu se na koncu 1. odst. dodajo besede: ... »po predhodnem sporazumu s šefom enote oziroma strokovne službe«;

v 33. členu se v 1. odst. črtajo besede: ... »za vsak primer posebej« ...

v 126. členu oziroma 34. členu sprememb in dopolnitev omenjenega pravilnika se črta 3. odstavek.

v 53. členu oziroma 19. členu sprememb in dopolnitev omenjenega pravilnika se v 5. odst. doda besedilo: ... »in vpliv izrednih vremenskih razmer« ...

v 161. členu se na koncu doda besedilo:
— občasno čuvanje objektov in drugih vrednosti.

6. Sprejmejo se dopolnitev in spremembe pravilnika osebnih dohodkov, kakor so bile

predložene s popravkom v 27. členu, ki se glasi:

»Pri določanju višine nadomestila osebnega dohodka za delavce, za dneve, ko je na rednem letnem dopustu, se vzame poprečni znesek akontacije osebnega dohodka, ki ga je imel pri podjetju v 12 mesecih tekočega leta, ko je koristil redni letni dopust. V primeru, da delavec še nima pri podjetju 12-mesečne zaposlitve, ima pa pravico do letnega dopusta po določilih pravilnika o delovnih razmerjih, se mu kot osnova za izračun nadomestila osebnega dohodka za dneve, ko je na letnem dopustu, upošteva poprečna akontacija osebnega dohodka, ki ga je prejel za vse mesece dela pri podjetju v tekočem letu, ko je koristil redni letni dopust.

Pri mesečnem izplačilu osebnih dohodkov med letom se za nadomestilo za dneve koriščenega letnega dopusta najprej upošteva višina osebnega dohodka, ki jo ima delavec po startni osnovi, razlika do poprečja iz prejšnjega odstavka pa se poračuna ob izplačilu osebnih dohodkov za december tekočega leta.

7. V shemi delovnih mest za centralo se v pravilniku o delitvi osebnih dohodkov delavcev podjetja spremeni oziroma dopolni:

Pod zap. št.	točk/uro
5 — tehnični direktor	7,17
8 — pomoč. tehnič. direktorja za pripravo dela	5,71
21 — pomoč. tehnič. direktorja za gradbeno operativno	5,71
29 — pomoč. tehnič. direktorja za strojno operativno	5,71
157 — pomoč. tehnič. direktorja za študij in razvoj	5,71

Doda se novo delovno mesto pod št. 142/a sheme delovnih mest centrale z nazivom

142/a — telefonist-teleprinterist, NSS samost. ref. 2,25 točk/uro.

V shemi delovnih mest Biroja za projektiranje se pod tč. 4 črta besedilo »tajnica« in vpiše »vodja pisarne« SS sam. refer. 2,75 točk/uro.

8. Poročilo o analizi poslovanja v zvezi s prehodom na 45-urni delovni teden se po obravnavi vzame na znanje.

9. Odobrijo se najemnine za obratovalne ure težke mehanizacije, kakor so razvidne iz razpredelnice št. 1. zadnji stolpec »študije o najemninah strojev«. Za stojnine s strojnikom, ki bremenijo enote, se obračunajo najemnine, zmanjšane za 30 %. Poslovne enote ne plačajo stojnine, kadar jo povzroči slabo vreme ali premik strojev med enotami. Pri premiku strojev se zaračunajo enoti, ki je stroj naročila, samo rtvarni transportni stroški.

Vrednost obratovalne ure strojnika znaša 17,50 N din, vrednost učinkovitih ur strojnika znaša 13,70 N din.

Na izplačila akorda strojnikom, ki jih priznava SPO po dogovoru s poslovno enoto, se na bruto znesek akordnega presežka obračunava v breme enote faktor 1,5. To ne velja v primerih, ko se dela prevzemajo po enotnih merah (m², m³).

Gornje cene veljajo od 16. X. 1966 dalje. Glede ostalih zadev v zvezi s poslovanjem SPO, ki jih je sprejel UOP dne 19. X. 1966 pod tč. 6, 7 in 8 potrdi delavski svet v celoti.

10. Odobrijo se naslednje nabave osnovnih sredstev iz lastnih gradbenih investicij:

	N din
Kabina za traktor Ferguson	
[MT-533	4.668,55
drobilec IZ-1	32.770,00
tresilno sito	8.823,88
AKU-baterije in selenski	
usmerniki	3.210,00
anemometer za žerjav Weltz	950,00
pisalni stroj »Olivetti«	6.160,00
5 kom. telefonskih aparatov	700,00
naprava za mehčanje vode	
pri central. kurjavi	5.000,00
1 kom. dvigalo nosil. 1500 kg	3.300,00
poltovorni avto 620 B	33.890,00

	N din
8 kom. jeklenk	9.600,00
električni pisalni stroj	13.000,00
3 gradbiščni silosi za beton	105.000,00
5 kom. ur za merjenje pretoka	
vode	14.320,00
2 kom. »Siemag« Saldequich 5«	164.200,00
elektronski računski stroj	
4 kom. tirfer-škripci	9.208,96
1 kom. stroj Rosacometta	
Tubiera 500	226.308,10
28 kom. dvigalk za drsne opaže	
znamke SAME	62.496,00
k že odobreni investiciji za rekonstrukcijo tesarske delavnice v Skofji Loki se odobri za obnovev tlaka	67.000,00
za spremembe na fasadi	5.014,74
za preureditev sanitarij	3.000,00
	75.014,74

Gornji znesek se odobri pod pogojem, da obrat prispeva iz lastnih sredstev za izdelavo stropa v tesarski delavnici	45.000,00
za dopolnilna dela, ki morajo biti izvršena na zahtevo komisije za tehnični prevzem kotlarne v Ravnah se odobri	20.986,50
za dodatna dela pri preureditvi garaž v sejno dvorano v Mariboru	30.000,00
separaciji v Dogošah (pomožni objekt	50.000,00
strelovodnih napravah v separaciji Dogoše	24.000,00

Za montažo strelovodnih naprav na vseh objektih na območju Šmartinske 32 v Ljubljani se odobri s pogojem, da se vsa dela, ki jih izvrši KO in SPO, obračunajo po režij. cenah	115.274,19
odobri se za izdelavo investicijskih programov za projektiranje: kanalizacije in strelovodnih naprav na vseh objektih sektorja Studenci-Maribor	
kanalizacije in površinske obdelave cestišč ter ureditev centralnega ogrevanja za sektor Šmartinska cesta 32, Ljubljana	
za kotlarno in strelovodne naprave na objektih obrata gradbenih polizdelkov Ljubljana	
skupno	20.000,00

N din

iz zneska 30.000,00 N din, ki je bil odobren za napravo strehe betonske na Jesenicah se prenese . . . 12.350,00 za dela na kotlarni za delavsko naselje na Jesenicah.

11. Odobrijo se posojila za individualno stanovanjsko gradnjo oz. za nakup stanovanja z rokom odplačila 15 let in 2 % -ne obresne in druge naslednjim prosilcem.

N din

Stučna Florjan SPO Ljubljana . . .	7.000,00
Stanovanik Anton SPO Ljubljana . . .	5.000,00
Makar Hilda SPO Ljubljana . . .	10.000,00
Zvaio Ivanka SPO Ljubljana . . .	5.000,00
Krevo Milan SPO Ljubljana . . .	9.000,00
Kranjc Marija GV Ravne . . .	10.000,00
Vecelj Pavel GV Ravne . . .	10.000,00
Sekavenik Mirko GV Ravne . . .	5.000,00
Rudolf Ludvik GV Ravne . . .	5.000,00
Gužvinec Anton GV Ljubljana . . .	10.000,00
Mihelič Stane KO Ljubljana . . .	5.000,00
Sintič Jože KO Ljubljana . . .	12.100,00
Pečlin Vojteh KO Ljubljana . . .	10.000,00
Domazet Jezo KO Ljubljana . . .	7.000,00
Svajcer Ivan centrala Ljubljana . . .	16.000,00
Potrpin Vida centrala Ljubljana . . .	10.000,00
Novak Mirko centrala Ljubljana . . .	15.000,00
Čop Janez GV Jesenice . . .	6.000,00
Ambrožič Marica GV Jesenice . . .	6.000,00
Svečak Drago GV Jesenice . . .	4.000,00
Kočar Alfonz GV Jesenice . . .	5.000,00
Malkoč Meho GV Jesenice . . .	5.000,00
Mekiš Anton GV Jesenice . . .	4.000,00
Kramar Mari GV Jesenice . . .	5.000,00
Čanca Vlado GV Jesenice . . .	3.000,00
Lukač Božo GV Jesenice . . .	10.000,00
Zalokar Jože GV Jesenice . . .	10.000,00
Sarkan Jože GV Jesenice . . .	5.000,00
Makovec Janez GV Jesenice . . .	6.000,00
Narobe Andreja GV Jesenice . . .	5.000,00
Zupan Jože GV Jesenice . . .	6.000,00
Longo Niko OGP Ljubljana . . .	20.000,00
Remec Alojz OGP Ljubljana . . .	20.000,00

Odobri se oročenje sredstev pri banki na 35 let iz sklada skupne porabe oz. odobri posojilo za gradnjo stanovanj:

N din

Čučko Jože GV Maribor . . .	6.000,00
Korpar Janez GV Maribor . . .	7.000,00
Kodrič Anton GV Maribor . . .	3.500,00
Ing. Maister Borut GV Maribor . . .	20.000,00

Mekiš Franc GV Maribor . . .	10.000,00
Slanič Anton GV Maribor . . .	10.000,00
Topolovec Ignac GV Maribor . . .	12.000,00
Veit Vinko GV Maribor . . .	3.000,00
Rogač Franc GV Maribor . . .	5.000,00
Habjančič Janez GV Maribor . . .	3.500,00

12. Delavski svet podjetja zavrne predlog za izključitev iz delovne skupnosti tov. Romih Franca, zidarja, zaposlenega pri GV Jesenice.

13. Iz delovne skupnosti se izključi tov. Čošič Vlado, roj. 9. 9. 1940, KV zidar, zaposlen pri GV Jesenice zaradi hujše kršitve delovne dolžnosti po tč. 4, in 26. ter 11. člena pravilnika podjetja za ugotavljanje in izrekanje ukrepov zaradi kršitve delovne dolžnosti.

14. Iz delovne skupnosti se izključi tovariš Pračalič Hasib NK delavec, zaposlen pri GV Jesenice zaradi hujše kršitve delovne dolžnosti po tč. 4, 5, 6. in 26. 11. člena pravilnika podjetja za ugotavljanje in izrekanje ukrepov zaradi kršitve delovne dolžnosti.

15. Iz delovne skupnosti se izključi tovariš Čipet Ivan, rojen 20. 5. 1920., KV železokrivec, zaposlen pri GV Jesenice zaradi hujše kršitve delovne dolžnosti po tč. 5., in 6. ter 32. 11. člena pravilnika za ugotavljanje in izrekanje ukrepov zaradi kršitve delovne dolžnosti.

16. Iz delovne skupnosti se izključi tov. Kersnik Milan, gradbeni delovodja, rojen 11. 10. 1939., zaposlen pri GV Celje zaradi hujše kršitve delovne dolžnosti po tč. 2. in 10. 11. člena pravilnika podjetja o ugotavljanju in izrekanju ukrepov zaradi kršitve delovne dolžnosti.

17. Odobri se brezplačni prenos pravice uporabe zemljišča na parceli 598/3 k. o. Brinje v izmeri 9549 m² Gradbenemu šolskemu centru v Ljubljani.

18. Odobri se brezplačni prenos uporabe zemljišča na parceli štev. 620/2 k. o. Brinje v izmeri 5754 m² Gradbenemu podjetju »Tehnika« v Ljubljani.

19. Odobri se brezplačni prenos pravice uporabe zemljišča na parceli štev. 601 k. o. Brinje v izmeri 1834 m² Gradbenemu podjetju »Obnova« v Ljubljani.

20. Odobri se brezplačni prenos pravice uporabe zemljišča za parcelo štev. 598/2 v izmeri 567 m², parc. štev. 619/3 v izmeri 6938

kvadratnih metrov in parc. štev. 621/2 v izmeri 8579 m² vse k.o. Brinje skupščini občine Ljubljana-Bežigrad.

21. V svet enote uprave stanovanjskih hiš in stanovanj Gradisa se imenuje tov. Plemelj Janez, Simeonov Stane in Novak Osvin.

22. Razrešita se dolžnosti v komisiji za prevzem, odprodajo in odpis osnovnih sredstev ter sredstev sklada skupne porabe tov. Lovec Ivan in Ferfolja Jože, namesto njih pa imenujeta tov. Martinčič Janez kot predsednik komisije in tov. Brenčič ing. Ignac kot član komisije.

23. Za sodnika — porotnika pri Okrožnem sodišču v Ljubljani se imenuje tov. ing. Bleiweis Marko.

24. Odobri se podaljšanje roka za predložitev periodičnega obračuna za III. trimesečje 1966. do 11. novembra 1966.

25. V komisijo za popis vrednosti podjetja se imenujejo

— v centralno popisno komisijo: Remec Alojz, predsednik, Ciringer Ivan, član, Božič Janez, član

— v glavno popisno komisijo za popis osnovnih sredstev: Zupan Janez, predsednik, Oblak Pavel, član, Korbar Bogo, član.

— v komisijo za popis nedovršene proizvodnje in lastnih investicij v gradnji: ing. Brenčič Ignac, predsednik, ing. Erjavec Silvo, član, Sečhar Rajko, član.

— v glavno popisno komisijo za popis terjatev in obveznosti podjetja: Kunej Peter, predsednik, Wabra Bruno, član, Lenšček Anica, član.

— v komisijo za popis materiala in drobnega inventarja v počit. domovih: Satler Pavel, predsednik, Krmec Cirila, član, Škabar Rudi, član in to za počitniški dom Ankaran: Satler Pavel, predsednik, Škabar Rudi, član, za počitniški dom Poreč: Krmec Cirila, član.

— v komisijo za popis osnovnih in obratnih sredstev centrale: Umek Franc, predsednik, Zupan Zdravko, član, Sevnik Nadan, član.

— v komisijo za popis materiala in drobnega inventarja v centralnem skladišču: Pucelj Anton, predsednik, Ogris Marija, član, Kerec Jože, član.

— v komisijo za popis osnovnih sredstev, materiala in drobnega inventarja v delav-

skem domu Bavdkova: Svajger Anton, predsednik v delavskem domu Mislejeva: Palfi Ivan, član, Novak Mirko, član, v delavskem domu Novakova, naselje Koželjeva in naselje Jarše: Svajger Anton, predsednik, Mlakar Maks, član, Zrimšek Mihael, član.

Naloga centralne popisne komisije je preverjanje realnih ocenitev materiala, predvsem tistega, za katerega je predpisano odpisovanje.

26. V centralno komisijo za revalorizacijo osnovnih sredstev se imenuje:

a) za stroje in opremo: Martinšek Anton, predsednik, Merhar Franc, član, Zupan Janez, član in Poljšak Lidija, član.

b) za gradbene objekte: Lipovec Josip, predsednik, Salehar Rajko, član in Skofic Janez, član.

27. V zvezi s sprejetim sklepom tč. 11) seje delavskega sveta podjetja z dne 19. 8. 1966. o nadomestilu osebnega dohodka za prve tri dni zadržanosti z dela za primer bolezni, naj se javljajo bolezenski izostanki z dela, ki so se v času od 1. avgusta t. l. dalje ponovili pri posameznikih več kot dvakrat. Delavski svet bo takšne primere posebej obravnaval. Glede na okrožnico Komunalne skupnosti socialnega zavarovanja, da naj se pri določanju nadomestila osebnega dohodka za prve tri dni zadržanosti z dela zaradi bolezni upošteva najmanj 50 % povprečnih osebnih dohodkov, kar sicer ni v Temeljnem zakonu o zdravstvenem zavarovanju posebej zahtevano, naj se pripravi ustrezeni predlog za spremembo sklepa o nadomestilu, pri tem pa še upošteva primernejši način za izračunavanje osnove osebnega dohodka za nadomestilo.

28. Kadrovska služba naj izda navodilo o postopku pri določanju osnov osebnih dohodkov za novo sprejete delavce, upoštevajoč načelo, da so višine osebnih dohodkov odvisne od dela, ki ga posameznik opravlja in da pri tem odločajo pristojni sveti obračunskih enot, oz. drug ustrezeni organ.

29. Komisija za notranjo delitev naj čim prej sestavi predlog o višini terenskega dodatka, katerega se priznava tistim delavcem, ki so premeščeni iz enote v enoto na gradbiščih, kjer ni urejene prehrane ali stanovanja.

Predsednik DS podjetja:

Vovk Franc

SKLEPI

III. rednega zasedanja delavskega sveta podjetja, ki je bilo dne 19. VIII. 1966 v Ljubljani

1. Sklepi prejšnje seje so bili izvršeni.

2. Poročilo overovalatelja zapisnika se vzame na znanje.

3. Poročilo predsednika UO podjetja se potrdi.

4. Po obravnavi poročila o periodičnem obračunu in posebne analize režije podjetja, se periodični obračun za I. polletje 1966 potrdi.

Ob sestavljanju periodičnega obračuna je treba posebej prekontrolirati ali odgovarja višina režije z določilom, ki ga je sprejel delavski svet podjetja dne 10. junija 1966.

Analitska služba naj pripravi zaključke in predloge za zniževanje režijskih stroškov, katere bo delavski svet podjetja obravnaval na svoji redni seji. Analiza naj se nanaša na režijo podjetja, centrale in poslovnih enot.

5. Potrdi se organizacijska shema delovnih mest tehnične službe podjetja s številom delovnih mest, navedenih v tabeli 3 predloga. V primeru reorganizacije strojne službe se bo shema ponovno proučila.

6. Sprejme se pravilnik o poslovanju uprave stanovanjskih hiš in stanovanj Gradisa s tem, da se prvi odstavek 17. člena spremeni tako, da se glasi:

»Za izpolnjevanje nalog ima enota naslednje strokovne službe: za evidenco, statistiko in za opravljanje administracije, za vzdrževanje stanovanjskih hiš in stanovanj.«

S to spremembo se v enoti formirata poleg upravnika samo še dve delovni mesti.

7. V zvezi z 21. členom pravilnika o poslovanju uprave stanovanjskih hiš in stanovanj Gradisa sprejme delavski svet podjetja na svojem zasedanju naslednji sklep:

»V enoto uprave stanovanjskih hiš in stanovanj Gradisa se prenese iz sredstev sklada skupne porabe vrednost stanovanjskih hiš in stanovanj, s katerimi upravlja Gradis po

— osnovni vrednosti . . . 10.782.233,29

— odpisi do 1. I. 1966 . . . 941.673,99

— sedanja vrednost . . . 9.840.559,30

8. Poročilo komisije za zdravstveno in tehnično varnost pri delu se vzame na znanje.

Pri odgovornosti v zvezi z ukrepi za varnost pri delu v smislu določil 76., 77. in 78. člena temeljnega zakona o varstvu pri delu je treba vključiti vse delavce in določiti obseg odgovornosti z ozirom na delo, ki ga opravljajo. Uredi naj se prehrana delavcev, določi prednostni čas v zdravniških ordinacijah in izvede stalni stik kadrovskih služb z zdravstvenimi domovi in zdravniki glede zdravljenja obolelih članov delovne skupnosti. V naseljih je treba urediti bolniške sobe, uvesti strogo kontrolo zdravljenja na domu in organizirati občasne zdravniške preglede. Organi upravljanja v enotah naj posvečajo redno skrb za urejeno in primerno nastanitev delavcev ter redno vključujejo vse delavce v pouk o varnosti pri delu. Urediti je pravilno uporabo osebnih zaščitnih sredstev ter izvajati tehnično varnostne ukrepe. Služba varstva pri delu naj s posebno okrožnico podrobno seznani poslovne enote s sprejetimi ukrepi.

9. Delavski svet podjetja je na podlagi tajnega glasovanja, pri katerem ni bila dosežena absolutna večina glasov, zavrnil predlog komisije za izvedbo in izrekanje ukrepov zaradi kršitve delovne dolžnosti pri SPO o izključitvi iz delovne skupnosti VK-II buldozerista Hasana Kajtazovića. Pristojna komisija SPO naj zadevo ponovno prouči in odmeri imenovanemu drugo primerno kazen.

10. Delavski svet podjetja odobrava prispevek 83.562,56 N din v združeni sklad za kadre pri Biroju za gradbeništvo SRS kot sofinanciranje za izgradnjo gradbene tehnične šole v Ljubljani in pooblašča glavnega direktorja podjetja, da sklene tozadevno pogodbo.

11. Na podlagi določil 60. člena temeljnega zakona o zdravstvenem zavarovanju (Ur. l. FLRJ, št. 22/62) in dopolnitve v 25. členu zakona o spremembah in dopolnitvah temeljnega zakona o zdravstvenem zavarovanju (Ur. list SFRJ, št. 29/66) ter v zvezi s 35. členom omenjenega zakona, ki spreminja določilo o priznavanju nadomestila za primer bolezni oziroma odsotnosti z dela zaradi določenega zdravljenja v delovnem času ali negovanja obolelega družinskega člana, sprejme DS sklep:

a) da se članom delovne skupnosti »Gradis« priznava za prve tri dni začasne nezmožnosti za delo, določenega zdravljenja v delovnem času ali negovanja družinskega člana, nadomestilo osebnega dohodka v višini 80 % od osnove, izračunane po določilih 21. člena zakona o spremembah in dopolnitvah temeljnega zakona o zdravstvenem zavarovanju (Ur. list FLRJ, št. 29). To nadomestilo pripada delavcem za prvi primer zadržanosti z dela iz navedenih vzrokov v enem koledarskem letu. Za vsak naslednji primer zadržanosti z dela iz navedenih vzrokov v enem koledarskem letu se nadomestilo zmanjša za 20 % (pri drugem primeru zadržanosti z dela se torej priznava 60 % osnove, pri tretjem 40 % itd.);

b) delavcem, ki ne izpolnjujejo pogoja predhodnega zavarovanja po temeljnem zakonu o zdravstvenem zavarovanju, se priznava za prve tri dni zadržanosti z dela zaradi obolelosti in drugih zgoraj naštetih vzrokov 60 % osnove za prvi primer v enem koledarskem letu. Za nadaljnje primere se nadomestilo znižuje po 20 % kot zgoraj;

c) delavcem podjetja »Gradis«, pri katerih je začasna nezmožnost pri delu nesreča pri delu ali poklicno obolenje, vajencem in učencem strokovnih šol s praktičnim poukom ter delavcem podjetja, določenim za spremljevalca bolnikov, pripada nadomestilo osebnega dohodka, ko ne delajo zaradi navedenih vzrokov za prve tri dni v višini 100 % osnove, izračunane po določilih 21. člena zakona o spremembah in dopolnitvah temeljnega zakona o zdravstvenem zavarovanju. Polno nadomestilo pripada

za prvi primer v enem koledarskem letu, za vsak naslednji primer pa se zniža za 10 %;

č) pri priznavanju nadomestila pod tč. a) do c) tega sklepa je treba upoštevati določila 53. člena temeljnega zakona o zdravstvenem zavarovanju (Ur. l. FLRJ, št. 22/62 in Ur. l. SFRJ, št. 29/66);

d) ta sklep velja od uveljavitve zakona o spremembah in dopolnitvah temeljnega zakona o zdravstvenem zavarovanju tj. od 28. julija 1966 pa najdalj do konca tega leta.

12. Delavski svet podjetja daje soglasje k brezplačnemu odstopu zemljišč Zvezi združenj borcev NOV Slovenije za naslednje parcele: št. 97 gospodarsko poslopje v izmeri 1206 m², št. 96 vrt v izmeri 353 m² in št. 98 vrt v izmeri 1964 m² vse k. o. Petersko predmestje II. del. Parcela št. 95/1 travnik k. o. Petersko predmestje II. del se ne prenese.

13. Kegljaškemu klubu »Gradis« (prej Športno društvo »Gradis«) se dotacija v višini odobrenih 1.000.000 S din poviša na 2.500.000 S din.

Delavski svet podjetja priporoča klubu, da svoje vrste pomladi z mlajšimi kadri iz vrst kolektiva.

14. Sprejme se poslovnik komisije DS podjetja za notranjo delitev, kakor je bil predložen.

15. Na vlogo delavskemu svetu podjetja s strani PE Maribor v zvezi z zniževanjem režije in ostalih stroškov ter izpopolnitve organizacije poslovanja »Gradisa«, ugotavlja delavski svet, da so bili izvedeni že številni ukrepi, ki naj bi pripomogli k ustreznemu izboljšanju.

Delavski svet podjetja pozdravlja iniciativnost organa upravljanja v poslovnih enoti Maribor.

Za sestavo podrobnega pojasnila v tej zvezi gradbenemu vodstvu Maribor določi delavski svet podjetja tov. glavne-ga direktorja in sekretarja podjetja.

Overovatelja:

ing. Saša Skulj l. r.

Mitja Smole l. r.

Predsednik DS podjetja:

Franc Vovk

UO podjetja

SKLEPI

III. redne seje upravnega odbora podjetja, ki je bila dne 18. avgusta 1966 v Ljubljani

1. Sklepi II. seje upravnega odbora so bili izvršeni, razen pod tč. 9 glede komisijskega preverjanja usposobljenosti referentov za vzdrževanje pri SPO, kar je v teku.

2. Periodični obračun za I. polletje 1966 se po obravnavi predloži delavskemu svetu podjetja v potrditev. Ob sestavljanju periodičnih obračunov je treba obračun režije podjetja po posameznih enotah prekontrolirati ali odgovarja višini, kakor se to predpisuje s sklepom delavskega sveta podjetja z dne 10. junija 1966.

3. Po predlogu kadrovske komisije DS podjetja imenuje upravni odbor tov. Vinka Brgleza za šefa strojno-prometnega obrata. Delovno mesto pomočnika šefa SPO naj se izpopolni z gradbenim strokovnjakom, kar izvede kadrovsko-socialna služba.

4. Po obravnavi študije o najemninah strojev težke mehanizacije sklene upravni odbor, da se predlog ne predloži delavskemu svetu v potrditev, temveč naj se komisijsko še enkrat pregleda študija in zadevo do kraja prouči ter predloži prečiščeno besedilo predlogov o najemninah strojev in organizacijskih spremembah SPO delavskemu svetu podjetja.

V komisijo se imenujejo tov. Franc Vovk, Stane Uhan, ing. Alfred Peteln, Vinko Brglez in Marjan Primožič. Imenovani so dolžni nalogo opraviti v najkrajšem času.

5. Sprejme se predlagana shema delovnih mest tehnične službe podjetja po tabeli 3 (reducirana zasedba delovnih mest po posameznih sektorjih dela).

Delovna priprava tehnične službe naj poleg reševanja konkretnih tehnoloških elabroratov prevzame tudi nalogo koordinacije z delovnimi pripravami po po-

sameznih poslovnih enotah podjetja, kjer take delovne priprave obstajajo.

Razpisati je delovna mesta pomočnikov za delovno pripravo, za operativni sektor in za razvojni sektor tehnične službe.

6. Na podlagi čl. 5 pravilnika o izplačevanju odškodnine zaradi poškodbe pri delu odobri upravni odbor podjetja izplačilo 2500 N din tov. Anki Trobec, PK delavki, roj. 3. 9. 1929, zaposleni v lesnem obratu Škofja Loka, katera si je pri delu poškodovala levo roko in je dokazana 25 % zmanjšana delovna sposobnost zaradi poškodbe.

7. Tov. Marjanu Orliču, gradbenemu tehniku pri GV Ravne na Koroškem se povišuje dovoljena višina kilometrov za uporabo privatnega osebnega vozila v službene namene na največ 800 km mesečno.

8. Tov. Marjanu Starovasniku, gradbenemu tehniku pri GV Maribor se dovoljuje uporaba privatnega osebnega avtomobila v službene namene do največ 600 km mesečno.

9. Tov. Marti Pintarič, zaposleni v pripravi dela na centrali se dovoljuje 6 dni brezplačnega dopusta zaradi udeležbe na turneji folklornega ansambla KUD »Tine Rožanc«.

Predsednik UOP:

Lado Janžekovič

SKLEPI

IV. redne seje upravnega odbora podjetja, ki je bila dne 19. oktobra 1965 v Ljubljani

1. Sklepi III. redne seje upravnega odbora podjetja so bili izvršeni.

2. Predlagajo se v potrditev delavskemu svetu podjetja spremembe in dopolnitve statuta, kakor so bile dane v obravnavo.

3. Predlaga se v potrditev delavskemu svetu spremembe in dopolnitve pravilnika o delovnih razmerjih in pravilnika delovne dolžnosti, ki so bile v obravnavi z naslednjim predlogom:

v 53. členu pravilnika o delovnih razmerjih naj se doda: kot posebna okoliščina pri premeštitvah na neposredno nižje delovno

mesto še poleg navedenih — vpliv izrednih vremenskih neprilik;

v členu 102, ki govori o izrednem plačnem dopustu do 7 dni, naj se doda, da ima delavec pravico do 3 dni dopusta, če sli iz kraja v kraj tudi svojo družino, vendar samo v primeru, če je preselitev terjala premestitev delavca;

v členu 28, ki govori o poskusnem delu, naj se predvidi poskusno delo za NK, PK, KV in VK ter za srednjo strokovno izobrazbo, in sicer največ do 30 dni.

4. Predlagajo se spremembe in dopolnitve pravilnika o delitvi osebnih dohodkov, kakor so bili v obravnavi s tem, da se predlagana sprememba v 27. členu, ki govori o nadomestilu za dneve rednega letnega dopusta, spremeni tako, da se vzame za dnevno nadomestilo 12-mesečno povprečje, ki ga je imel delavec v tekočem letu, in da se končni obračun opravi pri obračunu osebnih dohodkov za mesec december. Med letom pa prejema delavec za čas dopusta osnovo po pravilniku.

5. Predlagajo se v odobritev delavskemu svetu najemnine za obratovalne ure težke mehanizacije, kakor so razvidne iz razpredelnice št. 1 zadnji stolpec študije o najemninah strojev. Za stojnine s strojnikom, ki bremenijo enote, se obračunajo najemnine, zmanjšane za 30 %. Stojnine strojev se ne obračunajo v primeru, kadar je vzrok stojnine slabo vreme ali premik strojev med enotami. Pri premiku strojev se zaračunajo samo stvarni transportni stroški v breme enote, ki je stroj naročila.

Vrednost obratovalne ure strojnika znaša 17,50 N din, vrednost efektivne ure strojnika znaša 13,70 N din. Izplačila akorda strojnikom, ki jih priznava SPO po dogovoru s poslovno enoto, se obračunava s faktorjem 1,5 na bruto izplačilo akordnega presežka. To ne velja v primerih, ko se dela prevzemajo po enotnih merah (m², m³).

Gornje cene in način obračunavanja veljajo od 16. 10. 1966 in najdalj do marca prihodnjega leta. Do tega roka pa naj strokovne službe izdelajo ponovno analizo, kjer naj se upošteva zlasti vpliv revalorizacije osnovnih sredstev, spremembe amortizacijskih stopenj ter način obračunavanja »izpadlih« strojev, ki se vodijo v evidenci SIP.

6. Poslovne enote morajo izpolnjevati navodila v zvezi s planiranjem strojev težke mehanizacije in prevoznih sredstev (mesečno planiranje).

7. Izdelati je treba navodilo o izpolnjevanju evidenčnih listov o opravljenem delu strojnika tako, da bo ta evidenca vsak dan zaključena.

8. V zvezi z vzdrževalno službo pri investicijskih popravilih je treba upoštevati, da bo izdelan za vsako investicijsko popravilo predračun po opravljeni defektaži, sestavljen akordni dogovor za predvideno delo in izdana tudi garancija za opravljeno popravilo. Poslovanje v zvezi z naročanjem investicijskih popravil se mora poenostaviti.

9. Upravni odbor je obravnaval analizo režije podjetja in o ukrepih za njeno znižanje ter predlaga delavskemu svetu naslednje:

— gradivo v zvezi z analiziranjem režije se dopolni s poročilom o anketi komisije delavskega sveta za razvoj in perspektivo in naj se dostavi vsem organom upravljanja in poslovnim enotam v obravnavo;

— izdelati je shemo strojno-prometnega obrata in kovinskih obratov glede na to, da se delo medsebojno koordinira;

— analitska služba naj izdela do prihodnjega zasedanja delavskega sveta analizo za nadaljnje obdobje s plansko primerjavo rež. stroškov in s primerjavo predhodnega obdobja.

10. Odobrijo se službena potovanja v inozemstvo:

a) za delavce in strokovno osebje v Avstrijo v zvezi s sklenjeno pogodbo za gradnjo v tej državi ter tudi za vse nadaljnje sklenjene pogodbe;

b) za ing. Huga Keržana, glavnega direktorja in tov. Stoviček Jendo v Českoslovaško v zvezi z izmenjavo izkušenj v stanovaljski gradnji, navezave poslovnih stikov in dogovorov v zvezi s prodajo strojev;

c) za tov. Lovca Ivana in monterja kovinskih obratov v Mariboru v Bratislavo (ČSSR) zaradi popravila protitočnega mešalca, ki ga je podjetje izdelalo in izvozilo in smo ga dolžni popraviti v garancijskem roku;

č) za tov. ing. Vedeta Borisa v Italijo za udeležbo na mednarodnem sejmu za industrializacijo gradbeništva v Bologni.

Predsednik UO podjetja:

Lado Janžekovič

UO PE Ljubljana

SKLEPI

V. redne seje upravnega odbora gradbenega vodstva Ljubljana z dne 27. IX. 1966

1. Nadaljevanje sestanka med predstavniki centrale in gr. vodstva se bo vršilo po končani analizi finančnega rezultata na gradbišču skladišča v Zalogu.

2. Sprejme se na znanje studija o ekonomičnosti centralne betonarne.

3. Sprejme se na znanje poročilo o izpolnjevanju letnega plana in prevzemanja novih del.

4. Delavcem, ki bodo zaposleni na gradbišču v Medvodah, se zviša terenski dodatek za 30 %. V tem povišanju je z 10 % zajeta razlika v ceni med mestnim in medkrajevnim prometom.

5. Sprejme se predložena ocena strokovnega kadra za III. trimes. t. l. upoštevajoč pri tem korekture ocen upravnega odbora.

6. Z 3. 10. 1966 se uvede na gradbiščih, obratih in upravi gr. vodstva delovni čas od 6.30—14.30 ure.

7. Prošnja Gužvinca Toma za nakup materiala se odstopi nabavnemu oddelku centrale s priporočilom, da se rau gradbeni material odproda.

8. Imenuje se inventurna komisija na gr. vodstvu v sledečem sestavu:

komisija gradbenega vodstva

Alojz Gregorič

Ivan Grilje

Ivo Praprotnik

Sektorske komisije gradbišče Koper

Ing. Janez Duhovnik

Stefan Sabol

Stefan Pajtak

gradbišče bolnica — Šiška

Franc Baliž

Anton Nahtigal

Franc Šilak

Zaga Šiška

Ivo Praprotnik

Rudi Brumen

Mirko Milanovič

Kleče — TMK

Ante Sude

Franc Kuhar

Franc Dimc

Betonarna — servisna delavnica

Martin Koler

Ivan Mundžar

Franc Jerak

TEOL — kolektor — SAVA

Ing. Ivan Ločnikar

Milan Podobnik

Aleksander Vodopivec

Rašica — Zalog

Leopold Pepelnik

Tomo Zorman

Janez Subelj

Uprava — komunalna

Anica Bergant

Marjeta Hercog

Marija Lisjak

Osnovna sredstva

Ivan Grilje

Karel Lazar

Franc Jerak

Toplarna

Danica Čuk

Alojz Semenič

Jelka Vajegič

Predsednik UO gradb.
vodstva Ljubljana:

Franc Zorko

SKLEPI

IV. redne seje upravnega odbora gradbenega vodstva Ljubljana z dne 18. VIII. 1966

1. Ugotovi se, da so bili sklepi III. redne seje izvršeni, izvzemši:

— nadaljevanje sestanka s predstavniki centrale podjetja;

— izdelave studije o ekonomičnosti betonarne, ki jo je dokončno obdelati na proizvodnem sestanku tehničnega osebja;

— tč. 4 sklepov, ki se nanaša na izplačevanje terenskih dodatkov delavcem, ki so zaposleni na gradbišču v Gameljnah, je dopolniti takole:

prevozní stroški delavcev, ki delajo na gradbišču v Gameljnah, bremenijo

režijo gradbenega vodstva, ker v Gammeljnah ni možnosti za nastanitev delavcev;

hrano, ki jo prejema naša delavci v menzi tovarne, plačujejo po ceni, kot nam jo zaračuna tovarna.

2. Sprejme se na znanje poročilo o izpolnjevanju plana in doseženem finančnem uspehu do 15. VII. 1966 ter poročilo o prevzemanju novih del. V zvezi s tem se ugotovi, da je oddajanje del v akord in učinki, ki se dosegajo pri akordnem delu, v nazadovanju, zaradi česar mora biti boljša organizacija akordnega dela predmet razprav na proizvodnih sestankih tehničnega osebja. Centralnim organom upravljanja v podjetju pa je posredovati v proučitev predlog, da bi imeli v bodoče delavci v akordu za 20 % višje startne osnove, kar bi se seveda moralo odražati tudi v akordnem ceniku. Pogoji za tak obračun akorda bi bil vsaj 100 % akordni uspeh.

3. Odobri se ocene organizatorjev proizvodnje za I. polletje tega leta.

Predsednik UO
gradbenega vodstva Ljubljana
Franc Zorko

DS OGP

SKLEPI

IV. redne seje delavskega sveta »Gradis« obrata gradbenih polizdelkov z dne

7. IX. 1966

1. Sklepi zadnje seje z dne 1. VIII. 1966 so izvršeni, razen tč. 1. glede štednje z materialom, ki je še vedno v veljavi.

2. Izvrši se reorganizacija upravnih služb, in sicer:

Glavni kalkulant prevzame delovno mesto tehničnega pomočnika. Dosedanji tehnični pomočnik se premesti na centralo podjetja. Obračun delovnih nalogov prevzame analitični obračunski oddelček. Dosedanji obračun. DN prevzame posle delovodje v II. in III. hali. Dosedanji delovodja II. in III. hale prevzame delo zunanjega transporta

Ukine se delovno mesto telefonista, administratorja v laboratoriju in likvidature.

Prekine, se delovna pogodba s tov. Saterjem, na njegovo mesto pa zaposli aktivnega člana.

3. Poostriži je kontrolo nad uporabo novega ali že rabljenega lesa ter nad reprodukcijskim materialom.

4. Opozori se Zdravstveni dom v Mostah na dosledno izpolnjevanje pogodbe z OGP.

5. S tov. Mileno Zver se sklene pogodba o honorarni zaposlitvi kot pomoč pri čiščenju uprave in ostalih prostorov za čas pleskanja.

6. Tov. Niku Longu in Alojzu Remcu se dodeli iz sklada skupne porabe kredit v višini 20.000 N din za individualno gradnjo.

7. DS je mnenja, da je višina, ki jo dovoljuje pravilnik za dodeljevanje posojila za individualno gradnjo (največ 20.000 N din) odločno prenizka ter da se naj pravilnik dopolni s tem, da se posojila dajejo tudi za adaptacijo že obstoječih stanovanjskih hiš.

8. Pooblasti se komercialno službo obrata, da zbere najboljšega ponudnika za odkup neuporabnih kovinskih opazev in drugih kovinskih odpadkov.

Overovateljca:

Franc Žužek

Ivan Prah

Predsednik DS OGP

Jenda Stoviček

UO OGP

SKLEPI

II. redne seje upravnega odbora »Gradis« Obrata gradbenih polizdelkov, ki je bila dne 21. VIII. 1966 ob 12. uri v sejni sobi obrata

1. Tehnična služba mora poostriži kontrolo nad uporabo materiala in zmanjšanju kala. O tem stalno obvešča šefa, ki bo na naslednjih sejah UO poročal o efektu.

2. Predlog reorganizacije upravnih služb se osvoji in se ga na naslednji seji DS OGP priporoči v izvršitev.

3. Uprava mora storiti vse potrebne ukrepe za dvig kvalitete in discipline.

Vsi povzročeni stroški pa se bodo v celoti ali deloma prenašali na povzročitelje.

4. Prodajo se vsi stari neuporabni železni opaži in drugi kovinski odpadki podjetju DINOS ali SUROVINA.

5. Člani kolektiva se morajo seznaniti s sklepi CDS o višini nadomestila osebnega dohodka za prve 3 dni bolezni v skladu s spremembami zakona o zdravstvenem zavarovanju.

6. Potrdi se plan letnih dopustov za leto 1966.

Predsednik UO OGP:

Ivan Rotman

DS Celje

SKLEPI

III. redne seje DS »Gradis« gradbeno vodstvo Celje z dne 29. 8. 1966. ob 17. uri v sejni sobi uprave v Celju

1. Sprejme se poročilo o zaključnem obračunu za I. polletje 1966.

2. Ugotoviti je razliko zaradi povečanja plač in zvišanja stroškov režije podjetja na sektorju Majšperk, stroškov režije GV za delavce v Nemčiji in povečanje stroškov režije podjetja za celotno PE in podatke posredovati DS podjetja.

3. Opozoriti DS podjetja na nepravilen sklep o povečanju stroškov režije podjetja — brez predhodne obravnave in soglasja DS posameznih enot in na podlagi nerealnih podatkov.

4. Nagrajevanje v akordu je dosledno izvajati na vseh sektorjih. Cenik akordnih del je izobesiti na vidnih mestih, mesečni obračun naj obravnava obratni DS.

5. Opozori se nabavno službo, da skrbi za redno in zadostno nabavo naročenega materiala.

6. Rok za dostavo obračunskih knjig in akordnih obračunov se podaljša do 20. v mesecu, za dostavo situacij pa do 23. v mesecu.

7. Obratni DS naj s polno mero odgovornosti izvršujejo ocenjevanje intenzitete, o rezultatih pa preko oglasne deske obveščajo člane kolektiva.

8. Odobri se ekskurzija strokovnega kadra dne 10. 9. 1966. iz sredstev DS gradbenega vodstva (plačilo stroškov avtobusa in dnevnice). — Sef G Vželi soglasje DS za prevzem žitnih skladišč v Murski Soboti (za ca. 200 milijonov S din).

9. GV Celje je zainteresirano za prevzem del v Murski Soboti z ozirom na pomanjkanje del v mesecu oktobru 1966 (zaključek sektorja Majšperk, Trafo in Soštanja).

— V dnevnem časopisju se še vedno obravnava problematika gradnje samskega doma v Hudinji.

10. Povezati se je z urednikom Gradisovega vestnika tov. Cepušem, da bi se sestavila reportaža o življenju naših delavcev. Reportaža naj ne bo odgovor na članke v tisku, temveč naj obravnava probleme gradbenih delavcev v naši družbi.

11. Janušič Ivan in Nevak Jakob prosita za posejilo opaznih plošč. Obema prošnjama se ugotovi s tem, da se za člane kolektiva upoštevajo samo 50 % najemnine.

12. Juvančič Marko, prošnja za garažiranje osebnega avtomobila v garaži pri upravi. Prošnji se ugotovi.

13. Onkološki inštitut Ljubljana — prošnja za denarno pomoč. Prošnji se ne more ugoditi, ker ni na razpolago finančnih sredstev.

14. DS je tajno glasoval po predlogu komisije za izvedbo kaznovanja zaradi kršitve delovne dolžnosti o izključitvi članov tov. Bunderla Franca in Zagarja Franca.

S 16 glasovi »da« in 1 glasom »ne« se izglasuje, da se izključita tovariš Bunderla Franc s 20. 8. 1966 in tov. Zagar Franc s 18. 8. 1966.

DS Jesenice

SKLEPI

III. rednega zasedanja delavskega sveta PE »Gradis« Gradbeno vodstvo Jesenice z dne 24. VIII. 1966

1. Sklepi II. zasedanja DSE so izvršeni, razen sklep 3., ki je obravnavan na tem zasedanju.

2. DS potrdi predlog komisije za razdelitev sredstev v skupnem znesku 110.000 N din,

namejenih za posojilo individualnim graditeljem stanovanjskih hiš in za odkup stanovanja. 80.000 N din se namenijo za individualno gradnjo in 30.000 N din za odkup stanovanja.

Znesek 80.000 N din se razdeli naslednjim prosilcem, graditeljem individualnih stanovanjskih hiš:

	N din
1. Janez Čop, gradbeni delavec . . .	6.000
2. Marica Ambrožič, uslužbenka . . .	6.000
3. Drago Svečak, VK tesar	4.000
4. Alfonz Kočar, uprava naselja . . .	5.000
5. Meho Malkoč, PK betoner	5.000
6. Anton Mekiš, VK tesar	4.000
7. Mari Kramar, tajnica	5.000
8. Vlado Šanca, komercialni šef . . .	3.000
9. Božo Lukač, tehnič. pomočnik šefa	10.000
10. Jože Zalokar, vodja tesarske enote	10.000
11. Jože Šarkan, VK tesar	5.000
12. Janez Makovec, gradbeni tehnik . .	6.000
13. Andreja Narobe, vodja oddelka za	
obrač. OD	5.000
14. Jože Zupan, gradbeni tehnik . . .	6.000

Prosilce je obvestiti o višini odobrenega posojila z navedbo dokumentacije, ki jo morajo predložiti, preden pričnejo uporabljati posojilo.

3. Poročilo predsednika DS podjetja tov. Vovka o polletni bilanci naše poslovne enote, o finančnem uspehu, problemu delovne sile, bolezninah, novem obračunavanju bolezni, nadzoru bolnikov, koordinaciji z ambulantami, ukrepih o zmanjšanju neproduktivnih ur, angažiranosti, ukrepih za zmanjšanje režije, se vzame na znanje.

4. V zvezi z poročilom tov. Vovka se sprejme sklep: Sprejete sklepe DS podjetja v zvezi z obračunavanjem začasne nezmožnosti za delo, o nadzoru bolnikov, povezavi z zdravstvenimi domovi, zmanjšanju neproduktivnih ur, bomo strogo izvajali, o spremembah in novih ukrepih bomo obvestili člane kolektiva.

5. DS potrdi razpravo in odgovore na razposlano anketo v zvezi z zmanjšanjem režije.

6. Na pritožbo Franja Kočiša glede izplačila dodatka za ločeno življenje je sklenjeno, naj kadrovski oddelk po pravilniku ponovno preveri njegov primer. Če je na lo-

čitveni dodatek upravičen, naj se mu izplačuje.

7. Jedilniki v DUR naj bodo v skladu z sklepom na II. zasedanju DSE z dne 17. junija 1966.

8. Dopolnijo se strokovne komisije v naslednjem sestavu:

Nadzorništvo voznega omrežja Jesenice

1. Bojan Jeločnik
2. Jože Bilič
3. Marijan Lušičič
4. Alojz Plemelj

Sektor Bel. Polje

1. Božo Čad
2. Stane Kramar
3. Janez Dežman
4. Maks Mulec
5. Janez Makovec

Stolpnice Jesenice

1. Franc Janc
2. Franc Hočevnar
3. Sadik Rašidović
4. Mijo Živič
5. Marijan Štrbac

Sektor Kranj

1. Ing. Stane Perčič
2. Vinko Čebašek
3. Anton Pristolič
4. Djordje Marič
5. Saljih Gaši

Sektor Hrenovica

1. Savo Čerģič
2. Maks Tušek
3. Karel Makuc
4. Djukan Dragosavac
5. Jože Frjan

Elan Begunje

1. Tine Plemelj
2. Sejfo Jarac
3. Bojan Jeločnik

DUR — Naselje

1. Justi Mekiš
2. Marija Mlakar
3. Alfonz Kočar

Betonarna Jesenice

1. Zdravko Gigovič
2. Franc Skrllec
3. Vinko Anderle

Železokrivska delavnica

1. Viljem Zrim
2. Franc Mencinger
3. Marko Sokolovič

Obrat tesarske enote

1. Mirko Kemperle
2. Anton Jan
3. Ivan Koračin
4. Jože Šarkan
5. Jože Pogačnik
6. Jože Zalokar

Sektor Bled

1. Blaž Cedilnik
2. Stane Jesenšek
3. Valent Petrič
4. Jože Bertoncelj

9. Na pritožbo vajencev in predlog posebne komisije se vajencem dodeljuje namesto 1/4 kg 1/2 kg kruha dnevno.

10. Občini Jesenice se dodeli znesek ca. 4.5 milij. kot prispevek rekonstrukciji in ureditvi cest: Prešernove, Verdnikove in Skladiščne, ker je ureditev teh cest naš skupni problem in katere prekomerno obremenjujemo. Znesek se nakaže občini le tedaj, če bodo svoj delež prispevala tudi ostala podjetja, ki te ceste obremenjujejo.

11. DS predlaga, naj pri zakoličbi ob reki Savi, ki jo bo vršil geometer, zadolžen ob strani občinske komisije, sodeluje naš predstavnik, ki ščiti naše interese v skladu z zapisniki in dokumentacijo, ki jo posedujemo.

12. Interesente za seminar upravljalcev, ki ga razpisuje delavska univerza Jesenice, se preusmeri na seminarje, ki jih organizira naše podjetje.

13. Za praznik 29. november se odkupi predstava v Gledališču Jesenice in s tem prispeva finančna pomoč. Gledališka predstava se odkupi le, če se s tem strinja sindikat. Vloga gledališča se odstopi sindikalni podružnici.

Overovatelj:

Justi Mekiš
Ivan Habinc

Predsednik
DS PE Jesenice:
Vlado Sanca

DS Koper

SKLEPI

III. redne seje delavskega sveta »Gradiš« PE Koper dne 30. IX. 1966

1. Vabilo za sejo DS naj se vroči članom obenem z razširjenim, obrazloženim dnevnim redom.

2. Glede gradnje samskega doma naj se izvede med zaposlenimi anketa, ki bo pokazala, koliko je interesentov za nastanitev v samskem domu. Naj ob tej priliki zaposleni tudi navedejo, kdaj in kolikokrat žele imeti sestanke in o čem naj bi se poleg tekočih zadev še razpravljalo, ker na dose-daj sklicane sestanke ni bilo odziva.

3. Akordne skupine naj bi v bodoče same razdelile odstotek presežka na posameznike skupine.

4. a) **Gvido Hrvatinić**, delavec NK, ostane v delovni skupnosti, dokler ne napravi novega prekrška delovne dolžnosti, nakar se ga odpusti na njegov predlog brez ponovnega razpravljanja.

b) **Hamdija Mujkanović**, delavec NK, se na tajnem glasovanju z 11 glasovi proti 1 izključi iz delovne skupnosti z dnem 30. IX. 1966, kolikor ni bolan.

5. Kot delegate za volitve v skupščino zavarovancev komunalnega zavoda za socialno zavarovanje v Kopru so izvoljeni:

1. Jože Čanadi, skladiščnik,
2. Anton Franderajh, tesar,
3. Sinan Hadžić, delavec-čuvaj.

6. Vodja civilne zaštite v naši enoti je tov. Drago Bilas, za namestnika pa se mu določijo tov. Jožeta Andrijašiča — oba gradbeno tehnika.

7. Tov. Marjanu Malcu, predsedniku stanovanjske skupnosti v Šalari, se odgovori, da se bo o prodaji stavbe sektorskega vodstva sklepalo na prihodnji seji DS.

8. Tov. Iliji Bastaliću, našemu delavcu, se odgovori, da bomo betonsko ploščo izdelali, predložiti mora točne dimenzije.

9. Za uvedbo zimskega časa pooblašča DS tehnično vodstvo enote, da ga predlaga, kadar bo nastala potreba.

Predsednik DS:
Ivan Zore

UO Koper

SKLEPI

**II. redne seje upravnega odbora
»Gradis« PE Koper, dne 10. VIII.
1966 ob 13. uri v upravi gradbišča**

Ad 1. Sef enote je podal poročilo o polletni bilanci po poročilu centrale »Gradis«.

Ad 2. K tej točki dnevnega reda je bilo naglašeno, da je nujno potrebno razširiti kamnolom v Črnem kalu, kar je deloma že v teku.

Prav tako je bilo navedeno, da PE ne razpolaga z zadostnim številom tehničnega kadra. Mladi tehnični kader, zaposlen pri PE, pa še nima ustreznega strokovnega izpita.

Ad 3. Tov. Ilija Bastalič, delavec, zaposlen pri PE, je vložil prošnjo, da se mu proda 550 kg betonskega železa za popravilo hiše.

UO je prošnjo zavrnil, ker takega materiala ne prodajamo.

Koper, 10. VIII. 1966.

Predsednik UO:

Ing. Jurij Mohar

UO KO Maribor

SKLEPI

**VI. redne seje UO poslovne enote »Gradis«
KO Maribor, dne 21. 9. 1966**

1. Sprejme in potrdi se obračun proizvodnje za mesec avgust 1966.

2. Pregledajo in analizirajo se vsi DN obračunske enote kleparska.

3. Potrdijo se ocenitve organiz. proizvodnje in ostalih delavcev, ki delajo v režiji za mesec avgust 1966.

4. Komisija za analizo OD v sestavi: tov. Rizmal, Stražar in Nipič Franc izdelava predloge ter jih dostavi centrali.

5. Dvosobni stanovanji v stanov. bloku ob Korčetovi ulici, se razdelita:

tov. Purnat Rajko, stanovanje v bloku št. 10 — IV. nadstropje,

tov. Gaberc Marjan, stanovanje v bloku št. 10 — pritličje.

6. Odobrita se prošnji pod tč. 5).

Zapisnikar:

Valter Stropnik, l. r.

Predsednik UO PE:

Tone Stražar, l. r.

SKLEPI

**V. redne seje UO PE »Gradis«
kovinski obrati Maribor, dne
22. VIII. 1966**

1. Sprejme in potrdi se obračun proizvodnje za mesec junij—julij 1. 56.

2. Sestanek obračunske enote kleparska bo 29. VIII. 1966.

3. Tov. Erik Krajnc, referent HTV, prevzame delo nabavnega referenta.

4. Potrdijo se sezname ocenitve za mesec julij 1966, za organizatorje proizvodnje in delavce, ki delajo v režiji.

5. Izda se okrožnica glede uslug članom kolektiva.

6. Odobrijo se obračunske postavke pod tč. 5.

7. Odobrijo se prošnje pod tč. 5.

Predsednik UO PE:

Tone Stražar, l. r.

UO Ravne

SKLEPI

**3. redne seje UO — PE »GRADIS« RAVNE
NA KOROŠKEM z dne 4. X. 1966**

1. UO — PE potrdi seznam prosilcev, ki so dobili odrejeno stanovanje v gramoznici. Odločbe za vselitev izda uprava stanovanjskih hiš in stanovanj »GRADIS« Ljubljana. Naroči se predsedniku stanovanjske komisije (tov. Stamenkoviču), da pošlje osebne podatke oseb, ki bodo stanovanja zasedle, in tehnično dokumentacijo stanovanj v gramoznici Ravne na Koroškem. Pri sprejemu odločbe mora vsak podpisati izjavo, s katero jamči izpraznitev dodeljenega stanovanja v primeru kakršne koli prekinitve delovne

ga razmerja. O morebitnih spremembah v zvezi s stanovanji last PE »GRADIS« razpravlja in odloča STANOVANJSKA KOMISIJA poslovne enote.

2. Železarni Ravne se pošlje pismeno obvestilo, da takoj izprazni stanovanja ali pa jih odkupi in sama vzdržuje (naselje ob Suhli).

3. Tov. Franjo HAMER, stanujoč Ravne na Koroškem, Pod gradom štev. 1, transportni delavec, se v dodeljeno stanovanje vseli le pod pogojem, če Železarna Ravne vseli v sedanje stanovanje, ki ga ima tov. Hamer, družino iz starega naselja. V nasprotnem primeru zasede stanovanje v gramoznici tov. Filip ZAVEC.

4. Tov. Angeli RAČNIK, delavki, stanujoči CRNEČE štev. 26 pri Dravogradu, se sporoči, da adaptacija tujega stanovanja ne pride v poštev.

5. Tov. Ludviku KOLJATI, tesarju, stanujočem v RADLJAH ob DRAVI štev. 75, se sporoči, da je glavno skladišče prodano Železarni Ravne.

6. UO — PE potrdi seznam glavne popisne in področnih popisnih komisij (inventura za leto 1966).

I. Glavna popisna komisija:

1. Marjan Berčič, predsednik
2. Marija Podričnik, 1. član
3. Regina Strmečnik, 2. član

II. Popisna komisija za osnovna sredstva, težke, srednje mehanizacije in sredstev skupne porabe:

1. Rudolf Benko, predsednik
2. Ivan Hrvatski, 1. član
3. Elizabeta Jug, 2. član
4. Mirko Kokošinek, odgovorni strojni referent

III. Področna popisna komisija za: glavno skladišče, strojno in mizarstvo delavnice, betonarno, ročno skladišče transportnih delavcev, delavnice železokrivcev vključno s prostorom deponije betonskega železa, glavno upravno zgradbo — pisarne in laboratorij:

1. Milan Novak, predsednik
2. Inž. Peter Gorjanc, 1. član
3. Vida Vecej, 2. član
4. Karel Veršič, odgovorni skladiščnik

IV. Področna popisna komisija za celotno obračunsko enoto »Kapitalna«

1. Marjan Orlič, predsednik
2. Nikola Novak, 1. član
3. Viktor Felker, 2. član
4. Bogomir Gabrovec, odgovorni skladiščnik

V. Področna popisna komisija za celotno obračunsko enoto »Družbeni standard« v gramoznici:

1. Bora Stamenković, predsednik
2. Franc Pavlič, 1. član
3. Vojko Koprivec, 2. član
4. Alojz Roter, odgovorni skladiščnik

VI. Področna popisna komisija za obračunsko enoto »Osemletka Ravne« in DTK (po končani gradnji osemletke — primopredajni zapisnik, glede predispozicij materiala in skladišč)

1. Milan Majžir, predsednik
2. Ivan Spiraneč, 1. član
3. Božo Štrbac, 2. član
4. Slavko Škratek, odgovorni skladiščnik

VII. Področna popisna komisija za obračunsko enoto »Osemletka — Črna«

1. Stanko Kostanjevec, predsednik
2. Franc Mesarec, 1. član
3. Karel Bedek, 2. član
4. Franc Grnjak, odgovorni skladiščnik

VIII. Področna popisna komisija za celotno obračunsko enoto Rudnik Mežica — Zerjav:

1. Tone Zaletelj, predsednik
2. Karel Ficko, 1. član
3. Emil Lovenjak, 2. član
4. Franc Grnjak, odgovorni skladiščnik

IX. Področna popisna komisija za staro delavsko naselje in ločeno DUR:

1. Ludvik Lihteneger, predsednik
2. Slavica Kren, 1. član
3. Mira Stalekar, 2. član
4. Andrej Djuretič, odgovorni skladiščnik

X. Področna popisna komisija za samske domove Dobja vas:

1. Jože Bolte, predsednik
2. Terezija Toplak, 1. član
3. Marica Iršič, 2. član
4. Anton Sampl, odgovorni skladiščnik

XI. Komisija za popis terjatev in obveznosti:

1. Marija Kranjc, predsednik
2. Mirko Sekavčnik, 1. član
3. Štefka Rutar, 2. član

XII. Komisija za popis gotovine in vrednostnih papirjev:

1. Marija Veršnik, predsednik
2. Inž. Ivan Hercog, 1. član
3. Jože Bolte, 2. član

XIII. Komisija za popis sindikalnega inventarja:

1. Mirko Sekavčnik, predsednik
2. Franc Sijanec, 1. član
3. Marica Iršič, 2. član
4. Anton Sampl, odgovorni skladiščnik

7. UO — PE odobri vajencem zunaj območja gradbenega vodstva enkrat tedensko povračilo prevoznih stroškov za kopanje (ob sobotah).

8. Delavska menza v starem naselju obračtuje do 15. XII. 1966. S tem datumom se začnejo (po ugotovitvi vremenskih razmer) za delavce zimski dopusti.

9. Z dne 17. X. 1966 preidemo na zimski delovni čas, in to od 7. zjutraj do 15. popoldne. Po nujnosti se bodo dela nadaljevala. Nadalje — uradne ure za delavce za opravljanje osebnih zadev na upravi so vsak dan od 12. do 13.

10. UO — PE pooblasti upravo GV Ravne, da lahko v izjemnih primerih razpolaga z reprezentančnimi sredstvi iz sklada skupne porabe do konca leta 1966.

11. UO — PE prizna tov. Mirku Sekavčniku — knjigov. obrač. OD, 20 dodatnih točk.

12. UO — PE odobri tov. Anici Jau, kurirki, mesečno odškodnino za uporabo lastnega dvokolesa (službene namene) 7,50 N din in to od 1. I. 1966 dalje.

Predsednik UO — PE:

Karel Ficko

Namestnik:

Ludvik Rudolf

DS Ravne

SKLEPI

**III. redne seje DS PE »Gradis«
gradbeno vodstvo Ravne na Koroškem skupno z izvršnim odborom
sindikalne podružnice naše poslovne
enote z dne 10. IX. 1966**

1. Izvoljena stanovanjska komisija v naslednji sestavi:

Bora Stamenković — predsednik,
Ivan Grabner — član,
Ivan Špiranec — član,
Milan Grobelnik — član,
Andrej Djuretič — član.

2. DS PE odobri sindikalni podružnici poslovne enote dotacijo v znesku 3500 N din iz naslova za občasne potrebe poslovne enote za kritje raznih stroškov ob priliki športnih iger v Mariboru.
na Koroškem.

3. DS PE potrdi pravilnik o nagrajevanju delavcev po obračunskih enotah »Gradis«, gradbeno vodstvo Ravne

4. Brez predložitve obračuna nastalih večjih stroškov pri vzdrževanju telefonskih naprav v območju Gradisa, se prošnji tov. Ivana Podričnika ne ugoti.

5. Tov. Alojzu Rotarju, sektorskemu skladiščniku, se do preklica zaradi neurejene skladiščne službe znižajo mesečni OD za 10 %.

6. DS PE potrdi predlog komisije za izvedbo kaznovanja zaradi kršitve delovne dolžnosti s tajnim glasovanjem izključitev iz delovne skupnosti tov. Ante Pilič, Ante Jukič in Osman Isaković (omenjeni delo samovoljno zapustili).

7. DS PE odobri nakup darila v znesku do 200,00 N din za posameznega 50-letnika, in sicer:

Ivan Djuranec,
Ivan Herman.

8. DS PE odobri nakup darila v znesku do 500,00 N din za posameznega tovariša, ki zapusti našo poslovno enoto in gre v zasluženi pokoj, to so:

Feliks Čekon,
Franc Slekovec,
Matija Rožan.

Tov. Ludvik Lihteneger se zadolži, da se pismeno ali osebno z njimi poveže glede tega, kakšno darilo si žele.

9. DS PE sklene, da pošlje naša PE v Maribor 5 najboljših nogometašev.

10. DS PE razreši člana Djura Špiranca dolžnosti v DS.

Predsednik DS PE:

Milan Majžin